nedeljski

Primorski dnevnik

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 50 lir

TRST, nedelja, 8. januarja 1967

Leto XXIII. - Št. 6 (6590)

Na razpotju vojne in miru

Dvajsetega decembra je minilo šest let od ustanovitnilo 6 let od ustanovitve narodnoosvobodilne fronte Južnega Vietnama. Na ta dan so se leta 1960 zbrali nekje na osvobojenem ozemlju zastopniki narodnodemokratske in socialistične stranke, zastopniki različnih študentovskih, mladinskih in ženskih organizacij, kmečke lige in budističnih sekt ter postavili temelje širokemu demokratičnemu, protikolonialnemu gibanju. Ustanovljena za boj proti Ngo Din Diemovemu diktatorskemu režimu, se je narodnoosvobodilna fronta v zadnjih šestih letih uveljavila kot uspešna in neomahljiva organizatorica in voditeljica boja za nacionalno in socialno osvoboditev ljudstva Južnega Vietnama.

Že v drugi polovici 1961. leta je ustanovila narodnoosvobodilna fronta na osvobojenem ozemlju prve organe ljudske oblasti in začela izvajati agrarno reformo, s čimer si je pridobila močno oporo med kmečkimi množicami. Konec leta 1962 je bil sprejet program fronte, v katerem so natančno določeni njeni smotri: boj za osvoboditev države, za agrarno reformo, graditev neodvisnega nacionalnega gospodarstva, vzpostavitev političnih in verskih svoboščin, miroljubna in nevtralna zunanja politika, nepovezovanje z vojnimi bloki, sprejetje tuje gospodarske pomoči brez političnih pogojev itd.

Narodnoosvobodilna fronta uživa najširšo podporo ljudstva Južnega Vietnama, kar ji omogoča, da kljub obsežnim posegom ameriških in saigonskih sil politično in vojaško zelo uspešno nadzira velik del ozemlja južno od 17. vzporednika.

* * *

Seriji sistematičnih napadov letalskih sil Združenih držav na ozemlje neodvisne in suverene Demokratične republike Vietnam se je pridružil tudi najnovejši pokol prebivalstva Hanoia. Ne glede na poznejši poskus Bele hiše, da bi izpodbila ali vsaj utišala poročila o tragičnih posledicah akcije, ostane dejstvo, da je ta akcija najbolj brezobzirno izzivanje po februarju 1965, ko je začelo ameriško letalstvo bojne polete tudi severno od demarkacijske črte. Napad na prestolnico Severnega Vietnama pomeni dejansko razširitev vojnega spopada, ki že leta plameni v tem delu jugovzhodne Azije. Odločna obsodba te najnovejše ameriške akcije vse napredne svetovne javnosti ter tudi v samih Združenih narodih, odseva ne le to, da načelno ne soglašajo z nasilnim urejanjem sporov med državami, temveč tudi zaskrbljenost, ker to metodo čedalje širše in neposredneje uporabljajo na območju Pacifika.

Napad na Hanoi zbuja skrb tembolj, ker so ga izvedli kljub pobudam, da bi na vietnamskih bojiščih med zimskimi prazniki vzpostavili premirje. Mansfieldov predlog, da bi dosegli daljše in nepretrgano obdobje premirja, s čimer bi nastalo ugodno ozračje, ki je tako nujno za kakršenkoli napredek v vietnamskem sporu in ki bi v njem lahko bolje pregledali, če so možnosti za pomiritev s pogajanji realne, je vsekakor najdaljnosežnejši v tem sklopu. Napad na Hanoi ni le zmanjšal realne možnosti Združenih držav, da bi iskale rešitev na tej podlagi in že vnaprej povzročil dvom o iskrenosti kakršnekoli ameriške «mirovne akcije», temveč hkrati objektivno jemlje pogum in oži manevrski prostor za pobude na isti ali podobni podlagi tudi na drugi strani. Zato bo moral Washington dati bolj prepričljive in konkretne dokaze, da bo svet verjel, da je pripravljen lotiti se urejanja vietnamskega problema brez namena, da se doseže enostranska rešitev, in na način, ki bi bil sprejemljiv za obe strani.

Značilno je, da je uradna Amerika doslej vedno negativno odgovorila na vse miroljubne pobude in je v takih situacijah celo krepila in širila vojne operacije. Ni še dve leti, odkar je na zaupne ponudbe za pogajanja, ki so prišle po posredovanju Moskve in sekretarja Združenih narodov iz Hanoia, odgovorila z eskalacijo vojne na Demokratično republiko Vietnam, vtem ko je lani izkoristila božično premirje za to, da je poslala na bojišče v Južni Vietnam nove okrepitve. Mar to, kar se dogaja danes, ne spominja preveč na prakso iz preteklih let. In mar ne pomeni vse to premišljene in dobro planirane akcije, da bi po vsej sili, ob uporabi najbolj grobe sile in ne glede na negativno stališče naprednega javnega mnenja, ohranila pridobljene položaje Združenih držav na azijski celini.

Ne glede na to, da je območje spopada med saigonskim režimom in intervencionističnimi silami na eni strani in vietnamskim ljudstvom in njegovo osvobodilno vojsko na drugi strani omejeno, je vojna v Vietnamu danes eden od osrednjih problemov sodobnih mednarodnih odnosov. In to ne samo zaradi nenehne nevarnosti, da bi se že razširila, temveč tudi zaradi tega, ker sama po sebi negativno vpliva na možnost, da bi napredno urejali tudi druge odprte mednarodne probleme, zaostruje vse nevtralgične točke na svetu in spodbuja krepitev ekstremističnih koncepcij na obeh straneh.

Gre torej za stanje z zelo dajnosežnimi posledicami, ko napredne sile sveta ne morejo stati ob strani. Zato tudi menijo, da je njihova najbolj nujna naloga, ne le najostreje obsoditi agresijo in docela podpreti pravični boj in smotre vietnamskega ljudstva, temveč tudi razširiti — po vsem svetu in na vseh ravneh — gibanje za ustavitev vojne v Vietnamu. To je podlaga, na kateri bi se mogle in morale združiti vse socialistične, narodnoosvobodilne, protikolonialne, miroljubne in druge napredne sile za pomoč boju vietnamskega ljudstva in ustvaritev razmer za politično rešitev vojaškega spopada. Razločki v njihovi politični in ideološki usmeritvi bi ne smeli biti ovira za enoten nastop, ko gre za pomembna in odločilna vprašanja, kakršno je Vietnam. Vse, kar otežuje in odrača od naporov, ki vodijo k temu cilju, ne glede na njihovo poreklo, razloge in gesla, ki se za tem skrivajo, je konec koncev usmerjeno proti interesom samega vietnamskega ljudstva. V tem spletu se kaže tudi delovanje Ljudske republike Kitajske, ki s svojo politiko vodi k razbijanju enotnosti naprednih in protikolonialnih sil, od katerih se je sama ločila, ki bolj skrbi za svoje hegemonistične in velikodržavne interese, kot za dejansko neodvisnost in prihodnost vietnamskega in drugih ljudstev.

Po svoji družbeni naravi, po rešitvah, ki se zanje zavzema na najširšem mednarodnem prizorišču, po enačenju svojih življenjskih interesov z interesi naprednih in protiimperialističnih sil, je bila socialistična Jugoslavija zmerom na strani vietnamskega ljudstva in njegovega pravičnega boja. Menila je in meni, da je treba iskati rešitev spora v spoštovanju in uporabi ženevskih sporazumov iz leta 1954, ki zagotavljajo pravico Vietnamu do svobode in neodvisnosti. Ustvarjanje perspektive za umik tujih čet iz Vietnama v določenem roku in zagotovila vseh strani, da bodo spoštovale vsakršno notranjo ureditev, ki bi si jo ljudstvo Južnega Vietnama svobodno izbralo, je nujen pogoj za to, da bi se taka politična rešitev lahko popolnoma uveljavila. Seveda bi morale prvi korak v to smer napraviti Združene države, ki naj bi hitro in nepreklicno prenehale bombardirati neodvisno in suvereno Demokratično republiko Vietnam in priznale narodnoosvobodilno fronto Južnega Vietnama kot enakopravnega partnerja pri pogajanjih. Boj, ki ga je naša država tudi sama vodila za lastno politično in socialno osvoboditev, vsekakor prispeva k razvijanju posebne sorodnosti in naklonjenosti delovnih ljudi Jugoslavije do naporov in žrtev vietnamskega ljudstva. To je vzrok več za politično, materialno in moralno pomoč Vietnamu, in za podporo akciji vseh tistih sil, ki jim je do prihodnosti naroda bivše Indokine, ki se že celih petindvajset let v izredno težavnih razmerah bojuje za svojo neodvisnost.

Težišče največjih mednarodnih dogodkov se danes čedalje bolj prenaša na široka in še «nekonstitucionalizirana» območja Pacifika in Daljnega vzhoda, kjer se bojujejo za svojo neodvisnost in ne le

(Nadaljevanje na 2. strani)

M. K.

Te dni se je tudi pri nas oglasila prava zima. Debela snežna odeja je prekrila zlasti vso zgornjo kraško okolico, kakor kaže slika.

Fanfanijev načrt

Med več pomembnimi tezami, ki so bile predmet razprave na konferenci ministrov držav, članic atlantskega pakta in skupnega evropskega trga, v nedavnem «velikem diplomatskem tednu» v Parizu, so se italijanski politični krogi zanimali predvsem za usodo in upanje na uspeh tako imenovanega «Fanfanijevega načrta» o ukrepih za zmanjšanje razlik v tehnološkem razvoju med Združenimi državami Amerike in zahodno Evropo. Italijanska pobuda je prišla v času živahnega razpravljanja o tehnološkem razvoju in s tem v zvezi s položajem, ki ga bo dobila zah. Evropa v tekmi med dvema tehnološkima orjakoma — Združenimi državami Amerike in Sovjetsko zvezo. To, da je vloga pobudnika tega načrta pripadla Italiji, si moramo razlagati predvsem z nezavidljivim položajem, v katerem se je znašla Italija spričo dosedanjih nezadostnih naporov, da bi pospešili znanstveno raziskovalno delo na področju tehnologije, pa tudi z željo, da bi si v vakuumu, ki je nastal z umikom Francije iz NATO, zagotovila pomembnejšo vlogo med članicami atlantskega pakta. Zato so tu z odkritim zadovoljstvom sprejeli vesti, da so Fanfanijev načrt sprejeli in pozdravili tudi na konferenci ministrov skupnega evropskega trga v Brusilju in na zasedanju sveta atlantskega pakta v Parizu. Konferenci sta v osnovi sprejeli ideje, pojasnjene v italijanskem predlogu, in naročili svojim stalnim delovnim telesom, da jih do spomladi letošnjega leta globlje prouče, da bi se pozneje lahko lotili praktičnega ukrepanja.

Kakor vemo, so med Evropo in Združenimi državami Amerike ne samo razlike v ravni tehnološkega razvoja, marveč težnje razvoja opozarjajo na nevarnost, da bi se razlike povečale, ker Američani napredujejo hitreje od Evropejcev.

Res, v zadnjih petih letih je v državah skupnega evropskega trga in v Veliki Britaniji industrijska proizvodnja naraščala hitreje kakor v Združenih državah Amerike: med leti 1958 in 1965 je industrijska proizvodnja teh držav narasla za 55 odst., vtem ko so med leti 1955 in 1964 svoj narodni dohodek več ko podvojile. V tem času se je narodni dohodek v ZDA povečal samo za 60 odst. Podobno je bilo razmerje tudi na torišču naraščanja produktivnosti dela: v zadnjih petih letih je indeks produktivnosti na zaposlenega delavca v ZDA narasel od 100 na 121, v Franciji na 126, v SR Nemčiji na 129, v Italiji pa celo na 151.

Čeprav pa te številke pričajo o gospodarski stabilnosti in pozitivnem razvoju tako imenovane «konvencionalne» industrije, ki je še konkurenčna in ki zadovoljuje trenutne potrebe trga, v zahodni Evropi čedalje bolj uvidevajo, da je za prihodnost mnogo večjega pomena nekaj odločilnih industrijskih sektorjev, ki bodo bistveno vplivali na industrijski razvoj posameznih področij sveta: jedrska energija, torišče vesoljskih poletov in umetnih satelitov za razne vrste zvez, aeronavtika za proizvodnjo nadzvočnih potniških aparatov, elektronika, optika. Na vseh teh toriščih pa zahodna Evropa že zdaj zelo zaostaja za Ameriko in Sovjetsko zvezo. Kot argument o zaostajanju Evrope dostikrat navajajo podatke o uporabi elektronskih strojev v ZDA, kjer jih deluje približno 27.000, vtem ko jih je v zahodni Evropi štirikrat manj. Razmerje v proizvodnji teh strojev je za Evropo še neugodnejše. Še večje zaostajanje na teh področjih raziskav in proizvodnje je neogibno, če ne bo preokreta v ogromnih investicijah v znanstveno raziskovalno delo in koordinaciji naporov evropskih držav.

Konkurenca na tem področju ni lahka. ZDA, ki so jih spodbudili sovjetski uspehi v vesoljskih poletih, trošijo ogromna sredstva za znanstvene in tehnološke raziskave (v 1965. letu 20 milijard dolarjev, ZSSR dve tretjini te vsote, vsa zahodna Evropa pa približno samo tretjino teh sredstev, ki so razen tega razdeljena na mnogo držav). Spričo izrednih možnosti za znanstveno delo mnogo znanstveno-raziskovalnih delavcev zapušča Evropo in se izseljuje v ZDA, kar še bolj slabi pozicije zahodne Evrope v tekmovanju na tem torišču. Računajo, da je samo med leti 1958 in 1963 zapustilo Evropo nad 15.000 raziskovalcev in znanstvenih delavcev in se zaposlilo v ZDA.

Zahodna Evropa je doslej vzdrževala korak v industrijski proizvodnji tako, da je pretežno kupovala patente in licence ter prek investicij ameriškega kapitala. Da izdatki za patente doslej niso ogrožali konkurenčnosti cen evropskih proizvodov, se je treba zahvaliti predvsem razlikam v plačah med Evropo in Ameriko. V prihodnje pa bo vpliv plače na proizvodne stroške zaradi uvedbe avtomatizacije čedalje manjši. Na drugi strani ameriške investicije ne pomeniju nujno tudi tehnološkega napredka Evrope, njihova orientacija na ključne sektorje industrije pa veča nevarnost, da bi evropska proizvodnja padla pod raven konkurence.

Italijanski načrt predvideva dva bistvena pogoja za realizacijo predloženega sporazuma: prvič, pripravljenost zahodnoevropskih držav, da vlagajo javne in privatne investicije, vsaj približno enake naložbam v ZDA, kar naj bi v relativnem razmerju znašalo približno 3 odst. narodnega dohodka, kolikor investira tudi Amerika od svojega dohodka. Drugič, ozki okviri posameznih podjetij in posameznih držav naj se umaknejo usklajenim naporom v okviru vsega zahodnoevropskega področja. Sodelovanje z ZDA bi potekalo prek atlantskega pakta.

Kaj lahko rečemo o italijanski pobudi? Očitno gre za zelo pereč mednarodni gospodarski problem. Na prvi pogled vzbudi pozornost težnja, da bi vso operacijo omejili na Zahod in njegove obstoječe tvorbe. Dokument res govori o možnosti, da bi se evropske države, ki niso članice političnih in gospodarskih formacij zahodnega bloka, vključile v program sodelovanja, toda to omenja le bolj ali manj mimogrede. Vse prizadevanje gre očitno v smeri nadaljevanja atlantske in «zahodne» logike in raglabljanja. To vsekakor ne more pomagati planu, da bi pridobil realnost prav zaradi razvoja evropskega položaja, ki zahteva napore za premagovanje starih struktur in ustvarjanje možnosti za širše evropsko sodelovanje. Treba je pričakovati, da se bodo pobudniki plana začeli zavedati tega tudi glede na njihove nedavne izkušnje v razširjenju gospodarskega sodelovanja s socialističnimi in drugimi državami Evrope, ki niso članice atlantskega pakta in skupnega trga.

V. B.

IZJAVE FRANCOSKEGA ZUNANJEGA MINISTRA DE MURVILLA

Pogajanja za konec vojne v Vietnamu bodo mogoča ko ne bo več nobenega vmešavanja od zunaj

Sihanuk poziva ZDA, naj se spametujejo - Britanski zunanji minister Brown ponavlja ameriško tezo - Ameriške čete začele vojaške operacije na področju delte reke Mekong

PARIZ, 7. — V intervjuju francoski televiziji je zunanji minister de Murville v zvezi z Vietnamom izjavil: «Pogajanja bodo možna šele tedaj, ko se bosta nasprotnika — mislim na eni strani Američane in na drugi strani Vietnamce, najsi bodo Vietnamci s severa ali Vietnamci z juga — strinjala ne glede pogodbe, ki naj se sklene, temveč glede smotrov, ki naj se dosežejo, in glede glavnih smotrov. Sedaj ni sporazuma o smotru, ki naj se doseže. Po francoskem mnenju je ta smoter lahko samo sporazum, ki naj prepove vsem zunanjim silam vmešavanje v Vietnamu, naj gre za Južni ali za Severni Vietnam.

Ko ne bo več vmešavanja od zunaj, bodo pogajanja mogoča. Sedaj to ni mogoče, ker z ameriške strani in pogostoma s strani vsega sveta na splošno, izhajajo iz semplicistične ideje, češ da vojna prihaja zaradi napada Severnega Vietnama na Južni Vietnam.

Izvor vojne pa je upor južnovietnamskega prebivalstva proti lastni vladi, ki od leta 1954 in od ženevskih sporazumov dalje je, ali mora biti, neodvisna, medtem ko jo dejansko podpira neka tuja država. To je bistvo položaja.»

Po mnenju de Murvilla ne bo moč nikoli doseči, da bi Vietnamci ustavili vojne operacije, če ne bo perspektiv o izidu pogajanj.

Kamboški predsednik Sihanuk, ki bi v drugi polovici februarja prišel na uraden obisk v Pariz, je izjavil, da je Kambodža «ne glede na nekatere majhne obmejne incidente, vedno otok miru». Pripomnil je, da je njegovo upanje, naj bi se ZDA spametovale in omogočile, da Vietnamci sami rešijo svoje zadeve, med komunisti in nekomunisti. Toda gre za izključno platonsko upanje, glede katerega nikakor nisem optimist. Zdi se namreč, da so ZDA odločene iti do kraja, t.j do tedaj, ko bi Hošiminh prosil milost.» Pripomnil je, da se popolnoma strinja z de Gaullovim stališčem glede rešitve vietnamskega vprašanja.

Iz Miamija poročajo, da je center za proučevanje demokratičnih ustanov v Kaliforniji povabil Severni Vietnam in Kambodžo na mednarodno konferenco o miru, ki bo maja v Ženevi. Center je pred dvema letoma organiziral prvo podobno konferenco, katere se je udeležilo dva tisoč delegatov. Odposlanci centra so že odpotovali v Hanoj in Pnom Penh.

Britanski zunanji minister Brown, ki je govoril v svojem volilnem okrožju, je danes ponovil, da «želi britanska vlada olajšati pot do pogajanj za rešitev spora v Vietnamu». Znova je pozval hanojsko vlado, naj «pojasni nekatere nedavne izjave, ki lahko dajejo misliti, da severnovietnamska vlada želi konec vojne». Dodal je, da je absurdno reči, da se vojna v Vietnamu ne tiče Velike Britanije, kajti mir je nedeljiv v modernem svetu. «Vojne, je dodal Brown, se ne končujejo vedno z zmago ali s porazom ene od obeh strani. V tej vojni mislim, da bi poraz ene od obeh strani mogel imeti pogubne posledice za mir na tem področju.»

Brown je ponovil trditve, da ZDA pozitivno reagirajo na razne mirovne pobude in da Hanoj reagira negativno. Nato je dodal, da je britanska vlada pripravljena pomagati vsakomur, ki bi želel začeti pogajanja. Zaključil je: «Upamo, da bodo voditelji hanojske vlade pojasnili, kaj nameravajo storiti, ker svet želi vedeti, kaj mislijo.»

Severnovietnamska tiskovna agencija je objavila poziv podpredsednika hanojske vlade severnovietnamskemu prebivalstvu. Poziva ga, naj se še bolj trudi, da porazi ameriške napadalce. Neki hanojski list pa obtožuje v svojem uvodniku sklep tajske vlade, da pošlje svoje vojake v Južni Vietnam.

Moskovski radio je danes komentiral nedavne izjave predsednika hanojske vlade in ugotovil, da je ta ponovno pojasnil politiko svoje vlade, ki temelji na znanem programu štirih točk.

Severnovietnamska tiskovna agencija poroča, da je neka japonska delegacija, ki je bila enajst dni v Severnem Vietnamu, prišla do zaključka, da so ZDA uporabljale orožje, ki ga mednarodne konvencije prepovedujejo, ter strupene snovi za sistematičen pokol civilistov. Delegacija je izjavila, da so Američani presegli vojne zločine, ki so jih izvršili nacisti.

Sajgonski predsednik vlade general Ki je danes na tiskovni konferenci kakor papiga ponovil znano ameriško tezo, t. j., da je pripravljen sestati se s Hošiminhom v neki drugi državi, «če bi to pomenilo mir». Tudi on je dejal, da iz Hanoja ni prišla nobena «konkretna ponudba», zato «bi bila napaka ustaviti bombardiranje proti Severnemu Vietnamu, preden se kaj več ve o namenih severnih Vietnamcev».

Prvikrat, odkar so Američani prišli v Južni Vietnam, so te dni začele njihove čete vojaške operacije tudi ob delti reke Mekong, kjer so do sedaj nastopili samo sajgonski vojaki ob taktični podpori Američanov. V petek so se Američani izkrcali na tem področju iz dvanajstih ladij sedmega brodovja General Westmoreland je izjavil, da se s tem začenja ameriška kampanja na tem področju, ki je zelo gosto naseljeno.

Osvobodilne sile pa so davi izvedle močan napad na ameriško letališče Holloway in na važno južnovietnamsko postojanko blizu tega oporišča. Osvobodilnim silam je uspelo vdreti na letališče, kjer so uničile ali poškodovale številna poslopja in tudi nekaj helikopterjev in lahkih letal. Pred napadom so letališče obstreljevali z možnarji. Ameriške izgube so precejšnje.

Bonn-Praga

BONN, 7. — Prihodnji teden bo odšla v Prago delegacija strokovnjakov za vzhodnoevropska vprašanja bonskega zunanjega ministrstva, da prouči možnost normalizacije odnosov s ČSSR.

Voditelj liberalne opozicije Mende pa je sporočil, da pripravlja za prihodnost vrsto potovanj v vzhodnoevropske države in tudi v SZ. Pozval je zvezno vlado, naj se enkrat za vselej osvobodi strašila pravnega priznanja vzhodnonemške vlade. Pripomnil je, da tudi stiki med obema Nemčijama na vladni ravni ne pomenijo pravnega priznanja, in zato jih se ne bi smeli odklanjati.

Objavljene teze za petdesetletnico oktobrske revolucije

MOSKVA, 7. — V zvezi s 50-letnico oktobrske revolucije, ki se proslavlja letos, je centralni komite KP SZ sprejel nekatere sklepe, ki bodo objavljeni v obliki tez v jutrišnjih časopisih. Razdeljeni so na 21 tez, od katerih je prvih 24 političnih, zadnja, ki vsebuje približno polovico dokumenta, pa poudarja, kaj je treba se storiti, da se proslavi petdeseta obletnica revolucije.

Prevladuje mnenje, da gre za programski dokument, katerega temeljne točke bodo podrobneje obdelali v številnih resolucijah.

DAMASK, 7. — Posebno vojaško sodišče je obsodilo danes na smrt sedem častnikov sirske vojske, ker so se upirali gibanju od 23. februarja 1966, ki je zrušilo prejšnje basistične voditelje. Šest obtožencev je bilo obsojenih v odsotnosti.

PO BREZPLODNEM SESTANKU Z NAMESTNIKOM RAVNATELJA ŽELEZNIC

Jutri od 21. ure stavka železničarjev zaradi nepopustljivosti drž. železnic

Vsedržavna konferenca KPI o izseljenstvu - Plačilna bilanca je bila v novembru pasivna - Minister Colombo napoveduje ugodne gospodarske perspektive za letos - Voščila diplomatskega zbora papežu

RIM, 7. — Sindikalne organizacije železničarjev CGIL, CISL, UIL ter avtonomni sindikati so potrdili, da se bo v ponedeljek 9. januarja ob 21. uri pričela celodnevna stavka, ki se konča ob isti uri v torek. Železničarji so že stavkali 24 ur 18. decembra, ker ni prišlo do sporazuma z vodstvom železnic glede delovnih urnikov in izmen.

Tretjega januarja je bil na ministrstvu za prevozništvo sestanek predstavnikov sindikatov z namestnikom ravnatelja državnih železnic inž. Romitijem, da bi proučili obojestranska stališča. Ta sestanek je bil vrezploden, ker se stališča niso prav nič spremenila. Zato so bili sindikati primorani napovedati stavko.

Sindikati pa so poskrbeli za udobnost potnikov. Tako bodo vlaki, ki bodo ob 21. uri v ponedeljek na postajah, kjer ni okrepčevalnic in restavracij ter primernega tira za ustavljanje vlakov, nadaljevali vožnjo do bližnje večje postaje, kjer bodo lahko poskrbeli za potnike. Sindikati so izdali še navodila glede drugih podrobnosti.

V zvezi s stavko je ministrstvo za prevozništvo sporočilo, da je sprejelo nekaj ukrepov, da zagotovi promet nekaj vlakov na mednarodnih in tudi na glavnih notranjih progah. Poleg tega bodo nadomestili vlake tudi z avtobusi. Pri tem bodo sodelovali vojaki.

V zvezi s stavko je izdal SFI-CGIL poročilo, v katerem obtožuje vlado in železniško upravo, da sta krivi, če bodo potniki utrpeli nevšečnosti, saj sta vztrajali na svojih trmoglavih stališčih.

V Rimu se je pričela danes zjutraj v palači kongresov EUR vsedržavna konferenca KPI o izseljenstvu. Konference se udeležujejo delegati iz vse države ter iz evropskih držav, kjer živijo italijanski izseljenci. Uvodno poročilo je podal inž. Napoleone Colaianni, član osrednjega vodstva KPI. Rekel je, da je pojav izseljevanja dosegel takšno širino, da je treba sprejeti ukrepe, ki naj ga zaustavijo.

Nadalje je treba zagotoviti takšne razmere, ki bodo omogočile izseljencem povratek v domovino. Konferenca KPI naj bo le izhodišče, s katerega naj se naslovi poziv na borbo po vsej državi, da se položaj končno spremeni. Sedanji položaj tudi zanika trditve, po katerih naj bi gospodarska ekspanzija pod vodstvom monopolov lahko zagotovila delo vsem. To pomeni, da ni tako imenovani «gospodarski čudež» prav nič pomagal. Predvsem pa je treba poudariti, da ne more izseljevanje rešiti hudih vprašanj kmetijstva, ko ostane njegov zaostali ustroj nespremenjen. Zatem je inž. Colaianni proučil perspektive izseljevanja v razne evropske države. Na koncu je dejal, da se bo vprašanje lahko rešilo le s spremembo ustroja italijanske države.

Sicilski deželni odbor KPI je izdal danes dokument, ki ga je včeraj odobril. V njem pravi med drugim, da je za Sicilijo nujno potrebna vlada, ki jo bo rešila iz hude zmešnjave. Zato poziva KPI socialistične, republikanske in levičarske katoliške sile, naj vzpostavijo med seboj nove politične odnose, saj so vse zainteresirane na uresničenju pravega demokratičnega življenja na otoku. Te sile bi se morale srečati in določiti skupne programske točke za reševanje raznih vprašanj.

Bilten Banca d'Italia je objavil podatke o plačilni bilanci za november, iz katerih je razvidno, da je bila v tem mesecu pasivna za 34,9 milijarde lir, medtem ko je bila novembra 1965 aktivna za 44,6 milijarde lir. V vsem letu 1966 pa je bila valutna plačilna bilanca aktivna za 442 milijard lir, medtem ko je v istem razdobju leta 1965 znašala aktiva kar 951 milijard lir. Do te velike razlike je v novembru prišlo zaradi mnogo večjega uvoza kot izvoza blaga.

Zakladni minister Colombo pa je dal zahodnonemški televiziji izjavo, v kateri pravi, da je bilo lansko leto bistveno pozitivno za italijansko gospodarstvo kljub hudi škodi, ki so jo povzročile povodnji. Narodni dohodek se je v primerjavi s prejšnjim letom povečal za 5,3 odst., industrijska proizvodnja se je zvišala za 10 odst. in cene so ostale v glavnem stabilne. Povečala sta se uvoz in izvoz, kar dokazuje napredovanje italijanskega gospodarskega sistema. Tudi perspektive za leto 1967 so ugodne. Seveda bi moralo vladati po mnenju ministra «večje razumevanje» med sindikati in delodajalci.

Kar se tiče sodelovanja med demokristjani in socialisti, je v splošnem po mnenju ministra dalo pozitivne sadove. Začetne težkoče so prebrodili, sedaj je treba sodelovanje poglobiti, seveda ob spoštovanju zadevnih ideoloških in političnih stališč. Obe stranki se pa lahko sporazumevata glede tistih vprašanj, ki se najbolj tičejo življenja in razvoja države.

Še vedno se nadaljuje polemika glede konference voditeljev socialistične internacionale, ki je bila v Rimu. Podtajnik združene stranke PSI-PSDI Cariglia je na prvem zasedanju vodstvenega odbora v Pistoii dejal, da je del italijanskega tiska povlekel iz konference nekatere zgrešene zaključke, češ da se je spremenilo stališče socialistične internacionale do komunizma. Glede tega velja, kar je dejal Pittermann, da so vzhodnoevropske komunistične stranke sicer spremenile nekoliko svoje stališče do zahodnih socialističnih strank, da pa to ne upravičuje spremembe politike socialistične internacionale, za katero še vedno velja znani frankfurski dokument. Cariglia je dejal, da je italijanska PSI-PSDI popolnoma soglašala s poročilom predsednika Pittermanna. Položaj v Franciji v zvezi z volitvami, kjer socialisti in komunisti nekako sodelujejo, ne spremeni skupnega stališča, ker ne gredo na volitve s skupnim programom.

Davi je papež Pavel VI sprejel v konzistorialni dvorani ob navzočnosti državnega tajnika kardinala Cicognanija zastopnike diplomatskega zbora, ki so akreditirani pri sveti stolici. Diplomati so mu skupno izrekli voščila za novo leto. Pri tem je imel papež krajši nagovor, kjer je nakazal stališče Cerkve do sveta, ki se stalno spreminja, ter poudaril tradicionalna načela cerkve.

Minister za proračun Pieraccini je dal izjavo v zvezi z razsodbo kasacije, po kateri ne bi imeli upokojeni koloni in spolovinarji pravice do zdravstvene oskrbe. Kot je znano, je INAM prekinil zdravstvene storitve tej kategoriji. Minister je izjavil, da bo vprašanje kmalu rešeno, ker pripravlja vlada ukrep, s katerim se bo potrdila upokojenim kolonom in spolovinarjem pravica do zdravstvene oskrbe.

V Florenci je anglo-ameriški odbor za pomoč poplavljencem od dneva njegove ustanovitve dalje razdelil revnim florentinskim družinam nad 61 milijonov lir pomoči. Pomoč je prejelo 1.560 družin. Odbor so sestavili angleški in ameriški državljani, ki stalno živijo v Florenci, pri čemer so zbrali mnogo prispevkov sami, a dobili pomoč tudi iz svojih držav.

Na razpotju

(Nadaljevanje s 1. strani)

za to, kako bi ohranili sedanje položaje, temveč tudi za pridobitev novih vplivnih območij in oporišč. To situacijo prav ilustrira Vietnam, kjer vztrajajo pri vojni rešitvi, ki s svojo logiko grozi, da bo potegnila v neposreden oboroženo spopad širše sile, ki so angažirane na Daljnem vzhodu.

Medtem pa se je majhen narod prisiljen ob ogromnih človeških in materialnih žrtvah bojevati za najbolj temeljno pravico do življenja in odločanja o poteh in načinu lastnega razvoja. Ko živi na območju, kjer se križajo in spopadajo tuji interesi, se bojuje tudi za nacionalno osvoboditev in proti politiki imperializma in agresije na neodvisnost majhnih narodov. Če bi se tuje sile na območju jugovzhodne Azije prenehale vojaško vmešavati in če bi to območje izključili iz kakršnihkoli vojaških zvez, bi to ustvarilo razmere, v katerih bi se vietnamsko ljudstvo slednjič lahko posvetilo mirni graditvi svoje prihodnosti ter odstranilo hude posledice kolonialne vladavine in imperialističnih vojn.

Konec vojne v Vietnamu — pa naj se mnogim v sedanjem trenutku to ne dozdeva bližnja perspektiva — vendarle je in ostane edina realna, trezna in mogoča rešitev. Druga alternativa pa je samo razširitev spopada v splošni vojni kaos najširših razsežnosti in splošna katastrofa.

Veliki snežni zameti v več krajih Jugoslavije

Zlasti so prizadeti kraji ob jadranski magistrali in Bosna Veliko cest neuporabnih - Sneg in mraz po vsej Evropi

BEOGRAD, 7. — Snežne padavine, kakršnih že več let ni bilo, in poledica so napravile pravo zmedo v cestnem prometu v več krajih Jugoslavije, posebno v severozahodnem delu vzdolž jadranske magistrale in v Bosni. Reka je imela danes zjutraj redno zvezo samo s Puljem. Vse ostale cestne zveze so bile zaradi snežnih zametov in poledice neprehodne. Zveza s Trstom in z Ljubljano je bila ponovno vzpostavljena šele popoldne, ko so očistili ceste in odstranili zasnežene avtomobile. Na mnogih cestah stoje zasneženi avtobusi in tovornjaki. Na cesti Zagreb-Reka pri Gornjem Jelenju so zameti visoki štiri metre. Močan veter onemogoča čiščenje snega. Na jadranski magistrali med Novim Vinodolom in Karlopagom se je položaj poslabšal, ker je na zaledenelo cesto padel nov sneg. Na Hrvaškem je novi sneg prekinil promet skoraj na vseh glavnih cestah. Poleg ceste Karlovac-Reka, Karlovac-Plitvice-Gospič so neprehodne ceste Zaprešič-Krapina, Ptuj-Ormož-Varaždin-Zagreb, Čakovac-madžarska meja. Otežkočen je tudi promet na cesti Zagreb-Beograd. V Črni gori in Bosni so neprehodne mnoge cestne mreže. V Sloveniji so vse glavne ceste prehodne. Otežkočen je tudi železniški promet. Brzi vlaki iz Zagreba in Beograda prihajajo v Sarajevo z večurnimi zamudami, ki znašajo včasih od 6 do 8 ur.

V Evropi temperatura še vedno pada. V severnih državah, v Španiji in na Portugalskem sneži in temperatura je zelo nizka. Na Švedskem je na severnih področjih padla temperatura na 30 stopinj pod ničlo. Najhladneje pa je bilo na Norveškem v gorah blizu Osla, in sicer 38 stopinj pod ničlo. Zelo mrzlo je tudi na Holandskem, v Belgiji, v Veliki Britaniji, kjer so tudi veliki snežni zameti.

Mraz je zajel tudi vso Francijo od severa do juga. Številne ceste so neuporabne zaradi poledice. Močno sneži tudi skoraj po vsej Avstriji. Temperatura je povsod padla za več stopinj pod ničlo.

Tudi v številnih krajih Italije sneži in ponekod je živo srebro padlo pod ničlo. O večjih snežnih zametih poročajo zlasti iz hribovskih predelov. V številnih krajih je prekinjen cestni promet zaradi zametov ali zaradi poledice.

Velike povodnji v Maleziji in Indoneziji

KUALA LUMPUR, 7. — Iz severnih in severovzhodnih pokrajin Malezije so morali odseliti 70.000 ljudi zaradi povodnji, ki so jih povzročili veliki nalivi, ki trajajo že en teden. Na stotine vasi je pod vodo in več ljudi je utonilo.

Podpredsednik vlade je izjavil, da so povodnji najhujše, kar jih je bilo v Maleziji v njeni zgodovini. Pri reševanju sodelujejo tudi angleški vojaški helikopterji.

DŽAKARTA, 7. — Indonezijska agencija Antara poroča, da je moralo nad deset tisoč ljudi zapustiti področje Kediri na vzhodnem delu Jave zaradi poplav, ki jih je povzročilo neprestano deževje. Ni bilo žrtev, toda škoda je ogromna.

Pred pričetkom pogajanj za trgovinski sporazum

Danes odpotuje v Beograd gospodarska delegacija Italije

Nujnost novega trgovinskega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo je vezana na izvajanje načel GATT, katere članica je postala Jugoslavija

RIM, 7. — Jutri odpotuje iz Rima v Beograd italijanska delegacija, ki bo razpravljala o obnovitvi trgovinskega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo. Delegacijo vodi opolnomočeni minister Carlo De Franchis.

Trgovinska pogodba bi morala zapasti 31. marca 1967, vendar je nobena stran ni odpovedala. Kljub temu pa so se začela pogajanja, ker je Jugoslavija postala lanskega avgusta članica GATT, kar zahteva uskladitev trgovskih odnosov z načeli, ki urejajo odnose med državami članicami GATT, in to pomeni za Italijo raztegnitev liberalizacije, ki je predvidena za države članice. Z italijanske strani v tej zvezi pravijo, da so že do sedaj v praksi vodili politiko široke liberalizacije trgovinske izmenjave, da pa bo ta novi status pomenil tudi pravno obveznost, kar Italija rada prevzame.

Italijanska delegacija meni, da bodo razgovori trajali deset dni, da se na nov način uredi izmenjava v zvezi z mednarodnimi obveznostmi. Pri tem pa se v krogih delegacije tudi govori o zaščiti, v primerih, ko gre za vprašanja zaščite domačih proizvajalcev, kar naj bi reševali od primera do primera. To načelo utemeljujejo z dobro voljo, ki je prišla do izraza že pri sporazumu o tehničnem sodelovanju in o čemer so zadnjič govorili na zasedanju odgovorne komisije v Rimu. So pa seveda nekatera kočljiva vprašanja in predvsem uvoz jugoslovanskega mesa, pri čemer so znane težave. V tej zvezi se v krogih italijanske delegacije ugotavlja, da gre za izvajanje sporazuma evropske gospodarske skupnosti, ki se stalno razvija in da bo mogoče v bodočnosti uvesti spremembe. V tej zvezi tudi govore o možnosti, da se o nekaterih vprašanjih razgovarjajo, ne morejo biti pa predmet pogajanj, ker ni mogoče napraviti nič novega. To še zlasti velja za jugoslovanske dobave na področju Trsta in Gorice, ki se ne morejo razširiti, da ne bi nastale težave na notranjem tržišču. To stališče menda predvsem zagovarjata ministrstvo za kmetijstvo in ministrstvo za finance. Podobno je stališče tudi glede uvoza tobaka.

Vendar pa v krogih italijanske delegacije govorejo tem, da gredo na razgovore s pripravljenostjo, da se razširijo in okrepijo koristni gospodarski stiki z Jugoslavijo in se tako okrepi sodelovanje, ki je že prineslo koristne rezultate za obe državi in je dober primer o pravilnosti mednarodnih gospodarskih odnosov.

10. jan. seja CK ZKJ

BEOGRAD, 7. — Na dnevnem redu šeste seje CK ZKJ, ki bo 10. januarja v Beogradu, so tri točke: 1. Ocenitev političnega položaja po četrti in peti seji CK ZKJ in neposredne naloge Zveze komunistov. 2. Naloge Zveze komunistov Jugoslavije v zvezi z nekaterimi aktualnimi vprašanji o mednarodnem delavskem gibanju. 3. Razno.

BEOGRAD, 7. — Danes je odpotoval v Pariz zvezni tajnik za informacije Gustav Vlahov, ki s tem vrača obisk francoskemu tajniku za informacije, ki je leta 1965 obiskal Jugoslavijo. Med obiskom se bo Vlahov z novim francoskim ministrom za informacije Yvonom Bourgesom pogovarjal o vprašanjih informacij in bo obiskal več časopisnih ustanov.

Istituto di Credito Fondiario delle Venezie

Z GLAVNIM SEDEŽEM V VERONI

je konzorcij med hranilnicami: Cassa di Risparmio di Bolzano, — Gorizia, — dell'Istria, — Padova in Rovigo, Trento in Rovereto, — Treviso, — Trieste, — Udine, — Venezia, — Verona, Vicenza in Belluno ter Istituto Federale delle Casse di Risparmio delle Venezie, s 180 milijardami posojil v amortizaciji in čez 11 milijardami premoženjskih skladov

ZAVOD DAJE POSOJILA:

★ ZA GRADBENIŠTVO

posameznikom, zadrugam, podjetnikom ter ustanovam

★ ZA KMETIJSTVO

za izboljšanje zemljiške posesti, za ustanovitev obdelovalnih posestev, za hribovska področja in za živinorejo

★ ZA JAVNA DELA IN NAPRAVE JAVNE KORISTI

ki jih izvršujejo krajevne ustanove, njihovi konzorciji, avtonomna podjetja kakor tudi zasebne družbe, ki imajo v zakupu javne storitve

CASSA DI RISPARMIO DI TRIESTE

sprejema prošnje za posojila in je na razpolago za zadevna pojasnila o vsaki finančni operaciji.

ZEMLJIŠKE VREDNOTNICE IN OBVEZNICE 5 %

izdane v zvezi s podeljenimi posojili omogočijo dejanski dohodek 5,70% in se lahko kupijo pri hranilnicah in vsakem drugem kreditnem zavodu

RADIO VELEVIZIJA

NEDELJA, 8. JANUARJA

Radio Trst A

8.15, 13.15, 14.15, 20.15 — Poročila - 8.30 Kmetijska oddaja - 9.00 Maša - 9.50 Godalni orkestri - 10.15 V prazničnem tonu - 11.15 Oddaja za najmlajše: «V puščavi in goščavi» - 12.00 Nabožna glasba - 12.30 in 13.30 Glasba po željah - 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... - 14.15 Saksofonist Benny Golson - 15.00 S pesmijo naokrog - 15.30 «Prihod sv. Treh kraljev», drama - 16.45 Revija orkestrov - 17.15 Obisk v diskoteki - 18.00 Koncert v miniaturi - 18.30 «Ob 80-letnici smrti Frana Erjavca» - 18.45 Glasba za dobro voljo - 19.15 Nedeljski vestnik - 19.30 Napevi iz vseh dežel - 20.00 Šport - 20.30 Lelja Rehar: «Buh dej srječuo u nuoven lejti» - 21.00 Kromatična fantazija - 22.00 Nedelja v športu - 22.10 Sodobna glasba - 22.20 Ruske pesmi - 22.45 Antologija jazza.

Trst

9.30 Kmetijska oddaja - 12.15 Športni tednik - 14.00 «El Campanon».

Koper

7.30, 12.30, 14.30, 19.15 — Poročila - 7.15 Jutranja glasba - 8.00 Prenos RL - 9.05 Zabavni zvoki - 9.30 Nedeljsko srečanje - 9.45 Ansambel Motta - 10.00 Prenos RL - 10.30 Popevke - 10.45 Glasbeni zmenek - 11.00 Dogodki in odmevi - 11.30 Današnji pevci - 11.50 in 13.05 Glasba po željah - 12.35 Zunanjepolitični pregled - 13.30 Sosedni kraji in ljudje - 14.00 in 14.45 Glasba po željah - 15.30 Domače pesmi in melodije - 16.00 Prenos RL - 19.00 Športna nedelja - 19.30 Prenos RL - 22.15 Plesna glasba.

Nacionalni program

8.00, 13.00, 15.00, 20.00 — Poročila - 8.30 Kmetijska oddaja - 9.15 Nabožna oddaja - 10.45 Nove plošče - 11.40 Roditeljski krožek - 13.28 Neapeljske pesmi - 15.30 Nogomet od minute do minute - 16.30 Popoldne z Mino - 18.00 Simf. koncert s sodelovanjem Vere Soukupove - 20.25 Glasbenogovorni spored - 21.05 Športni dnevnik - 21.15 Komorni koncert, sodelujeta violinist K. Kulka in pianistka E. Malinovska

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 — Poročila - 7.35 Glasba za prazniční dan - 8.45 Oddaja za ženske - 9.35 in 10.35 Veliki variete - 11.00 Zbori z vsega sveta - 12.00 Športna prognoza - 13.00 Quiz - 14.30 Teden aktualnosti po svetu - 15.00 Izbor iz tedenskih programov - 16.30 Športna nedelja; rezultati in kronike - 18.00 Program za avtomobiliste - 20.00 Glasba po željah - 21.00 Aktualnosti - 21.40 Orgle

III. program

18.30 Spored lahke glasbe - 18.45 P. Jahier: «La voce fraterna» - 19.15 Vsakovečerni koncert: Debussy in Skrjabin - 20.00 Radijska razprava o podpovprečno razviti mladini - 21.00 Kako poravimo plošče - 22.30 Na sporedu Mozart, Beethoven, Schubert itd.

Slovenija

6.00, 7.00, 13.00, 19.30 — Poročila - 7.30 Za kmetijske proizvajalce - 8.05 Radijska igra: M. Košuta: Zgodba o vojaku - 8.40 Skladbe za mladino - 9.05 Naši poslušalci čestitajo - 10.00 Še pomnite, tovariši...: M. Domagacih: Med angelskimi partizani - 10.25 Pesmi borbe in dela - 10.45 Lepe melodije - 11.00 Turistični napotki - 11.15 Koncert orkestralne glasbe - 12.05 Naši poslušalci čestitajo - 13.30 Nedeljska reportaža - 13.50 Godala v ritmu - 14.00 Nedeljsko športno popoldne - 15.30 Humoreska tedna: E. Caldwell: Političnoimenovanje starega očeta - 17.05 Operetne melodije - 17.30 Radijska igra: E. Bruun Olsen: Knjigarnar ne more spati - 18.15 Solistična glasba - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Glasbene razglednice - 20.00 «Potujoča glasbena skrinja» - 21.00 Slov. operni pevci - 22.10 Novosti zabavne glasbe - 22.25 Mozaik jazza in melodij

Ital. televizija

10.15 Kmetijska oddaja - 12.00 Sveti Trije kralji - 15.45 Neposreden prenos športnega dogodka - 17.00 Spored za mladino - 18.00 Settevoci - 19.00 Dnevnik - 19.10 Registriran polčas nogometne tekme - 19.55 Športne vesti in ital. kronike - 20.30 Dnevnik - 21.00 A. Manzoni, Bachelli in Bolchi: «Zaročenca» - 22.15 Športna nedelja

II. kanal

18.00 Studio uno - 21.00 Dnevnik - 21.15 Recital Iolande Meneguzzer in Amilcara Blaffarda - 22.15 Film «Il giovane Gregory»

PONEDELJEK, 9. JANUARJA

Radio Trst A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 — Poročila - 7.00 Koledar - 7.30 Jutranja glasba - 11.40 Radio za šole - 12.00 Trije ansambli - 12.10 Brali smo za vas - 12.25 Za vsakogar nekaj - 13.30 Melodije - 17.00 Ansambel Franca Russa - 17.25 Radio za šole - 17.45 Zabavali vas bodo - 18.00 Pravna posvetovalnica - 18.15 Umetnost in prireditve - 18.30 Koncerti za klavir in orkester - 18.55 Ansambel Gina Mescojila - 19.10 Sveta brata Ciril in Metod - 19.25 Zaploskajmo jim - 20.00 Šport - 20.35 Italijanski pentagram - 21.00 Elio Bartolini: «Razgovor» - 21.10 Tamburaški ansambli - 21.30 V plesnem ritmu - 22.30 A. Srebotnjak: Sonatina - 22.40 Ameriški motivi.

Trst

12.05 Duo Russo-Safred - 12.25 Tretja stran - 13.15 Istrski motivi - 14.20 Kvartet Jaspar-Thomas - 14.40 Knjižne napovedi.

Koper

6.30, 7.30 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 19.15 — Poročila - 7.15 Jutranja glasba - 8.00 Prenos RL - 10.15 Orkester - 10.45 Lahka glasba - 11.00 Otroški kotiček - 11.15 Plošče - 11.30 Današnji pevci - 12.00 in 13.00 Glasba po željah - 13.40 Plošče - 14.00 Jug. zvoki - 15.00 Popevke - 15.45 Ansambel Bardorfer - 16.00 Športno življenje na Primorskem - 16.20 Športni ponedeljek - 16.30 Jazz kot glasbeni izraz - 17.00 Jugoslavija v svetu - 17.10 Flavtist M. Pahor in klavičembalistka D. Slama - 17.40 Lahka glasba - 18.30 Prenos RL - 19.00 Pianist G. Liberace - 19.30 Prenos RL - 22.15 Ritmi - 22.35 Koncert.

Nacionalni program

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 — Poročila - 8.30 Jutranja glasba - 9.07 Zvočni trak - 10.05 Ital. popevke - 10.30 Radijska šola - 11.23 Zdravnikovo mnenje - 11.30 Verdi, Donizetti, Thomas - 13.00 Orkester - 14.00 Beležnica - 16.00 Oddaja za bolnike - 16.40 Plošče - 17.15 Lahka glasba - 17.30 M. Moretti in A. Moriconi: «I due fanciulli» - 18.15 Glasba za mladino - 20.20 Zmenek petih - 21.05 Koncert, sodelujeta sopranistka M. Dalla Spezia in tenorist U. Grilli - 22.30 N. Rotondo in njegov ansambel.

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 — Poročila - 8.45 Orkester - 9.40 Glasbeni album - 10.40 Plošče - 11.42 Pesmi desetletja - 13.00 Športni tednik - 14.00 Juke box - 14.45 Glasbena paleta - 15.15 Violinist Miša Elman - 16.00 Lahka glasba - 17.05 Nove pesmi - 17.35 Glasba Latinske Amerike - 18.35 Enotni razred - 20.00 Revijski spored - 20.50 Spored iz New Yorka - 21.40 Ital. pesmi.

III. program

18.30 Lahka glasba - 18.45 Kulturni pregled - 19.15 Beethoven in Schumann - 20.00 A. Weinstein: «L'occhio rosso dell'amore» - 21.40 Ravelove skladbe - 22.30 Glasba danes.

Slovenija

6.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 — Poročila - 8.05 Glasbena matineja - 8.55 Za male radovedneže - 9.10 Orkestralna glasba - 9.45 Otroška igra: Kadar godba zaigra - 10.15 S. Osterc: Mouvement symphonique - 10.35 Naš podlistek: J. Bojer: Ribiči - 11.00 Turistični napotki - 11.15 Vesela godala - 12.00 Na današnji dan - 12.10 Slov. pevci - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Pihalni orkestri - 13.30 Priporočajo vam... - 14.05 Melodije za razvedrilo - 15.30 Zbora «Gallus» iz Kočevja in «Dušan Jereb» iz Novega mesta - 16.00 Vsak dan za vas - 17.05 Iz opernega sveta - 18.00 Aktualnosti - 18.15 Glasba za ples - 18.45 Ing. Z. Kerševan: Klima in prezračevanje - 19.15 Glasbene razglednice - 20.00 Recital Dmitrija Baškirova - 20.40 Kulturne diagonale - 21.45 Haendel: Concerto grosso - 22.10 Slov. solisti: Borut Lesjak - 22.30 Zabavni zbori - 22.50 Igo Gruden: Pesmi - 23.05 Jazz v noči.

Ital. televizija

8.30—12.00 Šola - 10.55 Otvoritev sodnega leta - 17.00 Spored za najmlajše - 17.30 Dnevnik - 17.45 Spored za mladino - 18.45 Nikoli ni prepozno - 19.15 Knjižne novosti - 19.45 Športne vesti in ital. kronike - 20.30 Dnevnik - 21.00 TV tednik - 22.00 Film «Arrivederci» - 22.30 Ital. delovna sila v tujini - 23.00 Dnevnik.

II. kanal

21.00 Dnevnik - 21.15 Film «Don Camillo» s Fernandelom in Glnom Cervijem.

TELEVIZIJSKI SPORED OD 8. DO 14. - I. - 1967

NEDELJA, 8. januarja

9.05 Poročila - 9.10 V svetu domišlijije — film - 10.00 Kmetijska oddaja - 10.45 Združenje radovednežev — oddaja za otroke - 11.30 Tomek in pes — serijski film - 15.00 Tekmujte z nami — Ljubljana : Maribor - 17.20 Poročila - 17.25 N. Manzari: Mrtvi ne plačujejo davkov - 18.35 Zaroka v mestu Haye — film - 19.00 Ime in priimek — mladinska igra - 19.40 Dunajska drsalna revija — reportaža - 20.00 Dnevnik - 20.50 «Nima Splita» — glasbena oddaja - 21.50 Poetske teme — Sarajevo - 22.00 Mednarodna smučarska tekmovanja v Bohinju - 22.15 Poročila.

PONEDELJEK, 9. januarja

11.40 TV v šoli - 12.05 Naša vas - 17.20 Poročila - 17.25 Oddaja za otroke - 17.40 Risanke - 17.55 Obzornik - 18.20 O našem govorjenju - 18.45 Znanost in tehnika - 19.05 Portreti: prof. dr. ing. Janko Kavčič - 19.15 Športni pregled - 19.40 Aktualna tema - 20.00 Obzornik - 20.30 M. Kovač: Simon — TV drama - 21.30 S. Šulek: Sonata za klavir - 21.45 Knjiga, gledališče, film - 22.05 Dnevnik.

TOREK, 10. januarja

15.55 Poročila - 16.00 Slalom za ženske — posnetek iz Grindelwalda - 18.30 Ljudska pesnica s Krškega polja - 18.50 Oddaja o morju - 19.40 Obzornik - 20.00 Kruh, ljubezen in fantazija — ital. film - 21.30 Kulturna panorama - 22.10 Poročila.

SREDA, 11. januarja

11.00 in 15.20 Osnove splošne izobrazbe - 15.55 Veleslalom za ženske — posnetek iz Grindelwalda - 17.05 Človek se mora sprostiti — film - 17.55 Obzornik - 18.15 Tisočkrat zakaj — oddaja za otroke - 19.00 Reportaža - 19.30 Jiri Trnka — mojster lutkovnega filma - 20.00 Dnevnik - 20.35 W. Shakespeare: Kralj Lear - 21.25 Rezerviran čas - 22.00 Poročila.

ČETRTEK, 12. januarja

11.00 Angleščina - 11.30 Glasbeni pouk - 16.10 TV v šoli - 16.35 Naša vas - 16.40 Glasbeni pouk - 17.00 Poročila - 17.05 Tiktak: Najlepše roke - 17.25 Slike sveta - 17.55 Obzornik - 18.15 Kaleidoskop - 18.35 Zabavno-glasbeni ekran - 19.00 Na sedmi stezi — športna oddaja - 19.54 Medigra - 20.00 Dnevnik - 20.30 Aktualni pogovori - 21.10 Ch. W. Gluck: Spreobrnjeni pijanec — opera - 22.15 Prenos športnega dogodka - 23.15 Poročila.

PETEK, 13. januarja

11.00 in 15.15 Osnove splošne izobrazbe - 16.00 Slalom za ženske v Grindelwaldu - 17.05 Poročila - 17.10 Dedek Mraz — mladinska igra - 17.55 Obzornik - 18.55 Filmski pregled - 18.45 R. Bacchelli: Mlin na Padu - 20.00 Dnevnik - 20.35 Scott na Antarktiki — film - 22.00 Poročila.

SOBOTA, 14. januarja

15.55 Poročila - 16.00 Smuk za moške — posnetek iz Wengna - 17.20 Polomljene igrače — lutkovna oddaja - 17.40 Kje je, kaj je - 17.55 Obzornik - 18.15 Vsako soboto - 18.30 Oživele kronike: Maribor - 19.15 Neznani kraji — film - 20.00 Dnevnik - 20.30 Humoreska Vase Popoviča - 21.30 Bonanza — film - 22.20 Zlata lestvica — glasbena oddaja, ob koncu poročila.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

DVE SIJAJNI ZMAGI ŠESTERK BORA

Navdušujoča igra deklet: Fari Modena poražena 3:2

Fantje s 3:1 odpravili ekipo Gramsci iz Reggio Emilie

Borova dekleta so sinoči na stadionu «Prvi maj» presenetila tudi največjega optimista. Borovke so bile na papirju proti močni šesterki kot je FARI Modena brez moči. Tudi po igri v petem setu ne bi dal človek niti počenega groša na zmago plavih. Občinstvo je tedaj začelo navijati in z bučnim spodbujanjem dalo elan Borovi ekipi, medtem ko so se nasprotnice popolnoma zmedle. Stanje je kmalu od 10:3 prešlo najprej na 10:8, nato so slovenska dekleta izenačila in celo povedla, kar je še bolj ogrelo gledalce, ki lahko mirne duše trdimo, da so imeli levji delež pri današnji zmagi. Borovke so krepko povedle s 14:10. Tedaj so nasprotnice reagirale in po ostri borbi izenačile. Vnela se je borba «na nož» pod odbojkarsko mrežo, vsaka žoga je bila preudarno podana in servis je stalno menjaval stran. Vodila je zdaj ena zdaj druga ekipa. Pri stanju 17:16 v korist FARI Modena so borovke prevzele servis in od skorajšnjega poraza prešle v krasno zmago, ki pomeni za Bor gotov obstanek v prvi ligi.

Tudi fantje so zabeležili sinoči v telovadnici v Ul. della Valle uspeh. Premagali so ekipo Gramscija s 3:1. Prikazana igra s strani Bora je bila zadovoljiva, a ne na višini realnih zmožnosti šesterke v plavem dresu. Fantje so večkrat predvajali igro polno fintiranih žog, ki pa se ni vedno obnesla. Nasprotno pa so bili igralci Gramscija bolj učinkoviti v tem načinu igre in večkrat presenetili borovce na sredini. Zmaga se je končno naklonila po dveh izenačenih setih boljši ekipi, ki je popolnoma zaslužila obe točki.

Izida

Ženska A liga

***Bor - FARI Modena 3:2** (13:15, 15:5, 15:11, 4:15, 19:17)

Bor — Pavletič, Mijot, Kenda, Hmeljak, Barej S., Zavadlav in Batista.

FARI Modena — Zanetti, Corsini, Quartili, Reggiani, Dall'Oglio, Salvi, Martinelli, Righetti in Manni.

Sodnika — Covalli (Firence) in Pipan (Trst).

Moška B liga

***Bor - Gramsci 3:1,** (15:7, 13:15, 15:12, 15:9)

Bor — Jurkič, Fučka, Mijot, Plesničar, Uršič, Orel, Veljak in Vodopivec.

Gramsci — Freddi, Sassi, Fornaciari, Spaggiani, Ferrari, Ghinolfi, Fantuzzi in Reverberi.

Sodniki — Fiorini (Empoli), Pimazzoni in Ziani (Trst).

f. v.

KOŠARKA

RIM, 7. — Ameriška peterka Goodyeara je danes z zmago nad vareškim Ignisom 78:72 (28:35) osvojila II. medcelinski pokal košarkarskih prvakov. V tekmi za tretje mesto je milanski Simmenthal premagal po podaljšku brazilsko moštvo Corinthiansa 90:89. Prvi polčas se je zaključil 42:39 v korist brazilske peterke, po regularnem času pa je bilo stanje neodločeno 78:78.

VATERPOLO

ŽENEVA, 7. — Beograjski Partizan je danes osvojil pokal evropskih prvakov v vaterpolu. V tretji odločilni tekmi, ki je bila v nevtralnem bazenu v Ženevi, so Beograjčani po ostri borbi in napeti igri premagali Pro Recco iz Genove 4:3.

SREČNO NOVO LETO

Boris Višnovec

Pisanje pisem in kartic lahko štejemo med več ali manj neprijetno dolžnost, katero skušamo vselej odložiti na jutri. Le na potovanju se k pisanju razglednic laže pripravimo kot običajno in se tedaj spomnimo večine svojih znancev. Sicer pa si z razglednicami iz daljnih mest tudi dvignemo delček ugleda. Žalostno pa je, če opravimo pisanje novoletnih čestitk povsem formalno, čeprav je res, da se tedaj nekoliko navzamemo splošnega vzdušja nakupov, čestitanj, obiskov in veselega pričakovanja. Tedaj se oddolžimo prijateljem, znancem in kolegom, katere smo po nemarnosti, ali kot se izgovarjamo, da nimamo časa, zanemarjali. Nekaj iskrenosti zavlada pred novim letom celo v pisarnah in uradih, čeprav ima poslovna morala precej skupnega s politiko in tvorijo odnosi med šefi, tajnicami, nadrejenimi in podrejenimi, posebne vrste družabno kroniko, ki pa na srečo za javnost ni tako zanimiva kot recimo škandali v življenju filmskih zvezd in se pač obravnava le v ožjem, najraje družinskem, odnosno prijateljskem ožjem krogu. Iz vsake malenkosti pač lahko napravimo problem in tako sem se tudi jaz lotil pisanja letošnjih novoletnih čestitk nekako poglobljeno. Še sedaj ne vem, kaj me je pičilo, toda proti koncu leta sem postajal zamišljen in raztresen, študiral sem, komu naj vse pišem in kako naj sploh pristopim k pisanju. Brez pravega načrta sem pričel brskati po starih mapah, vlekel sem na dan zaprašene ovojnice in prelistaval razcefrane noteze. In čudo, to delo me je vedno bolj prevzemalo, spreminjalo se je v obračun s samim seboj in s svetom, v spomin so se vračali obrazi iz mladosti, srečanja s potovanj in besede, ki sem jih kdaj izrekel.

Izbrskal sem na dan kup starih naslovov in ko sem jih nato sistematično uredil, sem se zazdel za hip samemu sebi kot krvnik ali pa vesten uradnik. Tu so bili kolegi po službeni, poslovni liniji. Znanci, katere sem spoznal na potovanjih. Gospe srednjih let, ki sem jih spoznal na morju. Sošolci. Ljubice in pa dekleta, pri katerih sem v dogledni bodočnosti mislil na ženitev. Tako sem spravil vse svoje življenje na nekaj listov naslovov in v njih združil poslovno moralo, željo po potovanjih in pa občudovanje nežnega spola ter vse donhuanske tendence.

Najprej sem opravil s poslovnimi znanci, katerih enostavno nisem smel prezreti. Privoščil sem si le to, da sem jih klasificiral. Ločil sem namreč pretirane birokrate od tistih, za katere bi se lahko dejalo, da so dobri ljudje. Prvim sem poslal čestitke v odprti ovojnici, frankirani po najnižji tarifi. Drugim pa sem pripisal še nekaj prijateljskih besed in se nisem omejil zgolj na fraze. Problematični pa so bili tisti, ki bi mi utegnili škoditi. Te sem na tihem preklinjal, bil sem celo tako človeški, da sem jim za trenutek želel, da se jim pripeti kaj hudega, sem se pa še v naslednjem trenutku prestrašil te misli in si dejal: — Saj tako slabi pa vendar niso. Ali nisem tudi jaz kdaj malo čudaški.

S sošolci in prijatelji iz mladosti smo se le malokdaj srečali. Po končani maturi in izpitih na univerzi smo se razkropili na vse strani sveta. Čeprav smo bili večinoma zanikrni in neresni učenci, nas je tedaj prav to močno družilo, a od naše razigranosti ni ostalo v nas nič in kadar smo se zopet srečali, sem komaj prenašal njihova jadikovanja. Tarnali so pač iz navade, ker je tarnanje najbolj splošna človeška lastnost in jo je prav tako težko prenašati kot pretirano hvalisanje. Na srečo so mi s tem prizanesli, kar je pravzaprav nenavadno, kajti običajno se misli, da gre tistim, ki jim v šoli izpodleti, v življenju kot namazano. Tako pa so si vsi ti veseljaki nakopali družine in bili popolnoma zavzeti z gospodinjskimi problemi okoli nakupov raznih strojev za kuhinje in pa seveda z otroškimi problemi, tu sam nakup ni bil več aktualen, pač pa so se množili pedagoški in vzgojni problemi. Videl sem vse njihove nasmejane obraze in svojega med njimi, ko so zdrknile čestitke v nabiralnik in se vprašal, ali je mladost le izsek iz življenja, ki nepreklicno mine ali pa je še vedno v nas, le mi smo pozabili razmišljati o njej in jo opazovati kako se poraja na vsakem koraku. Končno je tudi med čestitkami sorodnikom del naše mladosti. Počitnic na deželi. Vse lepe tete, ki niso več mlade in že zdavnaj nisem več njihov miljenček. Z vsemi nismo bili vedno v najboljših odnosih. Ti so pač odpadli. Domača rubrika bi bila popolnoma nezanimiva, tako kot so nezanimivi sosedje in ljudje, ki jih srečuješ vsak dan, ako ne bi bilo še nekaj lepih sestričen. Ob njih pa je človeku skoro žal, da jih mora prištevati med sorodnike. Tako je pač. Vselej bomo preživeli del našega življenja v oblakih in vedno bomo morali uporabljati cesto, po kateri hodimo, vrt, hišo, posteljo in pa jedilni pribor.

Končno sem prišel do najbolj zanimive rubrike, kjer teče pero gladko in včasih tudi veselo. Dekleta. Znanke, ki so mi ugajale. Bivše sošolke in kolegice. Srečne in nesrečne ljubezni z moje in z njihove strani. Odkril sem, da je ta rubrika čudovito bogata, prava zakladnica, zakladnica spominov, želja, upov in razočaranj. Seveda sem jih preletel le površno, statistično in se ob novem letu ne morem spuščati v karakterne lastnosti posameznic ali pa celo v detajle. Sam obračun pa me je navdal skoro s ponosom, ob katerem sem pozabil na vse svoje vzdihe. Doživljal sem z njimi vse in obljubljal sem jim marsikaj. Čeprav marsikatere izmed njih že dolgo, dolgo nisem videl, se mi je zdelo, da mi po ne vem kakšni pravici še vedno pripadajo vse in se ne bi hotel nobeni docela odpovedati. Ali pa me je še nekaj vleklo k njim. Kot da mi imajo še nekaj povedati. Ali pa bi jim želel še nekaj povedati, kar sem jim tedaj zamolčal. Mar nisem bil pošten z njimi. Občudoval sem jih, ljubil, bil srečen in nesrečen, žalosten, užaljen, obupan. A vseeno si še nismo vsega povedali. Usodna, življenjska resnica je ležala med nami. To je tista, katere ni še nihče odkril, jo pa vsi neutrudno iščejo. Morda si lahko očitam, da sem bil z njimi površen, da jim nisem mogel ali pa kar je še bolj verjetno, nisem znal dati tistega, kar sem želel. Hotel sem jih imeti in istočasno sem bežal pred njimi. Morda le ni vse samo moja krivda in kaj je sploh nepoštenost. Neko pričakovanje nemih neizpolnjenih obljub je še ležalo med nami. Mar bodo te neizrečene obljube sploh kdaj izpolnjene. Ali pa naj svojo odgovornost enostavno zvrnem na koga drugega. Saj bi moral imeti nešteto življenj, da bi izpolnil vse obljube in pričakovanja, ki so jih ljudje polagali vame. To je vendar nemogoče. A vse so se mi zdele tako nesrečne. S čim bomo izpolnili naše življenje. Kaj lahko damo drug drugemu in kaj smemo pričakovati drug od drugega. Njihovi obrazi pa gredo mimo tako, kot sem jih spoznaval. V parkih, na kopališčih, na cesti, v šoli, kinu, gledališču, pisarnah, vlakih. Povsod. In za hip se mi zazdi, da jih imam vse enako rad. Vse po vrsti si želim. Katero od njih bi hotel resnično imeti. Morda tisto, kateri bom povedal besede, ki naj bi veljale vsem. Katera mi je ljubša od druge? Saj se je pri vseh enako pričelo. Pri nekaterih mi je ugajalo nekaj, pri drugih drugo in mi še vedno ugaja, pa čeprav se mi zde včasih tudi goske, so neumne in skrajno nemogoče. Res pa je, da tudi one izbirajo in morda končno tudi izberejo. Kot se mi je ta rubrika sprva zazdela vir zabave in veselja, se je vedno bolj spreminjala v obširen, včasih malce zahrbten ocean, od katerega lahko pričakuješ dneve neskončne radosti, toplote in objemov ter poljubov v naročje valov, se pa v njega lahko tudi pogrezneš, posebno če si slab plavač in ne znaš vselej plavati na hrbtu valov. Da, morje in dekleta imajo mnogo skupnega, a v eni točki se bistveno razlikujeta. Morju se lahko umakneš na kak otok ali celino, dekleta pa nas bodo verjetno zasledovala tudi po vesolju.

Medtem ko sem pisal čestitke, sem z žalostjo v srcu ugotovil, morda je to v zvezi s tistim, kar sem razmišljal o mladosti ali pa v zvezi s tistimi spoznanji, ki jih še ni nihče odkril, namreč, moj odnos do deklet se je v zadnjih letih bistveno spremenil. Nekoč sem bil neugnan Don Juan, sedaj pa sem postajal vedno bolj pohleven. Prej sem jih osvajal in zapuščal, sedaj pa sem v mislih poročen z njimi, jih prosim za razumevanje in sem ljubezen celo pripravljen vračati z ljubeznijo. Kam bi z vsem tem ramišljanjem, ko končno pišem samo čestitke za novo leto. Da sem lahko pisal svoji simpatiji iz otroških let, sem se celo napotil na dolg popoldanski sprehod v okolico mesta, kjer še vedno živi pri svojih starših. Korakal sem po znani poti ob reki, šel čez most in se ustavil pri znani hiši z vrtom in psom. Zapisal sem si hišno številko svoje simpatije iz otroških let in se vračal po ozkih ulicah predmestja. Šel sem mimo hiše svoje zadnje ljubice. Njeno naklonjenost sem si pridobil, ne da bi mignil s prstom. Enostavno se je zagledala vame. Bila je zelo lepa, toda mislim, da stvar ni v tem. Nisem je posebno želel, a imel sem jo rad, ker se je predala ljubezni popolnoma brez predsodkov in pomislekov. Ne da bi zahtevala kako jamstvo, mi je sledila kot otrok in bila zelo srečna, čeprav je potem mnogo trpela. Dejal bi, da je bila brez one lastnosti, ki je pri ženskah tako prozorna, ni bila preračunljiva. Spoštujem jo, pa čeprav bi ji kdo lahko očital njeno obnašanje. Vsak poskuša pač priti do svoje sreče na svoj način. In rad bi jo zopet srečal. Tako kot svojo prijateljico iz otroških let. Ali pa lepo črnolasko, katero sem spoznal na potovanju daleč od doma in sem še vedno zaljubljen vanjo. Za čudo sem strmel, kako nebogljeno se je znašlo to ljubljeno bitje v gori naslovov. Kot da strmi vame iz največje daljave, ki je sploh mogoča in da mi nima povedati nič toplega, nič tistega, kar bi rad slišal. Zdvomil sem v svoj mit, saj sem bil prepričan, da brez nje ne morem živeti. Razočaran sem bil nad samim seboj in nisem ji mogel reči nič drugega kot do sem ji voščil Srečno novo leto in da sem za njo izbral nekoliko bolj pisano vizitko. Mlada ljubezen. Strast. Srce. Nebogljena simpatija. Ljubica divjih strasti. Žena. Ali ne zahtevamo preveč od ene same osebe in smo istočasno sami tako nemočni, da bi se zjokali, če bi enkrat zbrali toliko moči, da bi sebe dobro pogledali. Morda pa se ona imenuje upanje. Jaz namreč pred novim letom vedno spoznam deklico, kateri najraje nesem darilo osebno. Čeprav potem ne morem kupiti čevljev. Zgodilo pa se je že mnogokrat, da sem pričakal novo leto sam v zakotni gostilni. In tu so še vsa tista dekleta, ki sem jih srečal po ulicah vseh evropskih mest. Vrgla so mi kratek pogled. Nasmeh. Besedo. Mi pomignila. Pokazala pot do muzeja ali do železniške postaje. Ali pa me povabila k sebi domov. In končno so tu dekleta, ki jih srečujem vsak dan na cesti in po uradih. Povsod, kjer se najde skupaj več kot dvoje oseb. Mislim, da jim lahko zakličem vsem skupaj: Srečno novo leto, res od srca. Srca. Hm.

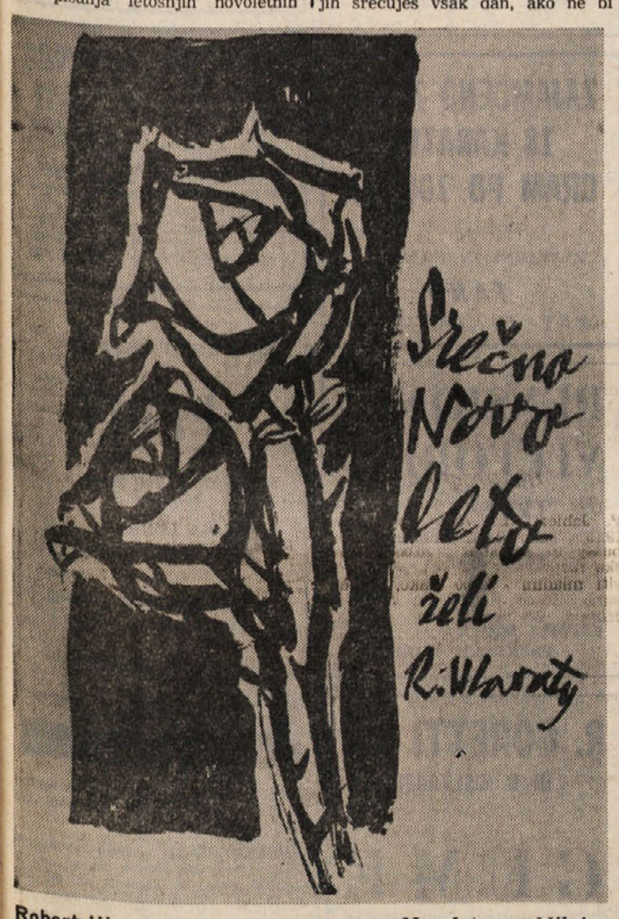

Robert Hlavaty — Novoletna voščilnica

Še ena slika z uspele uprizoritve božične igre «Ta sveti dan veseli dan». Ponovitev predstave bo danes popoldne

SARAJEVO 1914 - knjiga o dogodku ki je sprožil prvo svetovno vojno

Knjiga, ki jo je napisal Vladimir Dedijer, je zbudila veliko zanimanje v svetu in bo v kratkem izšla v raznih jezikih

V sodobni zgodovini menda ni vprašanja, o katerem bi se toliko pisalo kakor o sarajevskem atentatu in o vprašanju odgovornosti za prvo svetovno vojno. O tem je bilo v času med obema vojnama napisanih veliko razprav in knjig, pa tudi še sedaj je to eno najbolj zapletenih vprašanj sodobne zgodovine. Tega problema se je zato lotil tudi Vladimir Dedijer. Posrečilo se mu je priti do arhivskih virov, ki doslej niso bili dostopni, na novo je interpretiral že doslej znane vire. Dvanajst let je nastajalo njegovo delo. In tako je nastala obširna zgodovinska študija o sarajevskem atentatu, ki je bila najprej namenjena za tuji svet in ki je bila zato tudi napisana v angleščini. Vzbudila je veliko pozornost v anglosaškem svetu, avtor sam pa je bil deležen laskavih priznanj priznanih zgodovinarjev. Res da je Dedijerjeva knjiga doživela tudi odklonilna stališča ameriških klerikalnih kritikov, zato pa ji je na primer Tylor, eden vodilnih angleških zgodovinarjev, posvetil izredno pozitivno recenzijo. Zaradi zanimivosti tematike, ki jo obravnava, in zaradi ugledności avtorja bo Dedijerjeva knjiga v kratkem izšla v Angliji, Franciji, Italiji, po njej se pripravlja tudi film. Pred nekaj meseci je v avtentičnem avtorjevem prevodu izšla srbohrvatska izdaja, ki je bila deležna izrednega zanimanja. Saj so od 25.000 izvodov kar 21.600 izvodov prodali v šestih tednih, od tega 13.000 izvodov že v subskripciji. Zdaj je pod naslovom *SARAJEVO 1914* izšla slovenska izdaja tega dela. Lepo opremljeno knjigo je v prevodu Frančka Šafarja izdala Državna založba Slovenije in v zajetni knjigi, ki ima tisoč strani, posredovala slovenskim bralcem obširne gradivo in izvirna tolmačenja o dogodku, s katerim se je pred dobrimi petdesetimi leti začela prva svetovna vojna.

Vladimirja Dedijerja dobro poznamo tudi pri nas zlasti po njegovi biografiji o Titu, ki je bila menda prevedena v vse svetovne jezike in ki je v Jugoslaviji sami dosegla svojevrsten rekord: 317.000 izvodov naklade. Sicer pa je napisal tudi partizanski dnevnik, ki ga prav tako imamo v slovenščini. Pa še več drugih knjig in razprav s področja zgodovine narodnoosvobodilnega boja in naše novejše zgodovine. Po rodu sicer Bosanec se je Dedijec rodil v Beogradu, kjer je tudi dokončal pravno fakulteto. Bil je časnikar in prevajalec, dopisnik jugoslovanskih časopisov v Skandinaviji in Angliji, nato pa se je udeležil narodnoosvobodilnega boja. Po vojni in zlasti v zadnjem desetletju se ukvarja z zgodovino in filozofijo in je o tej tematiki predaval po raznih univerzah v Evropi in Ameriki, kjer je preživel vrsto let. Sedaj je znanstveni svetovalec zgodovinskega inštituta Srbske akademije znanosti, urednik srbske diplomatske zbirke, za neko inozemsko založbo pa pripravlja skupaj s tremi sodelavci zgodovino narodov Jugoslavije od leta 1903 do 1948, sicer pa živi stalno v Ljubljani.

V svoji obširni knjigi je imel Dedijer pred očmi predvsem dvoje vprašanj, ki jih je hotel rešiti. Tako predvsem razbiti razne legende o nastanku in odgovornosti za prvo svetovno vojno in pojasniti svoje stališče. Drugo vprašanje pa je bilo vprašanja zloma avstroogrske monarhije, ki se je zrušila zaradi nezadovoljstva njenih narodov ne pa zaradi pritiska tujih zavezniških sil. Avtor ugotavlja, da bi bilo pretirano trditi, da je bil sarajevski atentat osnovni ali neposredni vzrok za vojno. V normalnih mednarodnih okoliščinah ne bi mogel izzvati tako pomembnih posledic. Na drugi strani pa je prišel prav bojeviti dunajski stranki, ki je iskala razlog za napad na Srbijo in za ukrotitev južnih Slovanov. Tudi resnica o pobudnikih sarajevskega atentata je preprostejša, kakor so mislili. Hipoteze, po katerih so sarajevski atentat inspirirale tajne službe Rusije, Francije in Anglije ali podobne organizacije v Madžarski, Nemčiji ali Avstriji, zgodovinske raziskave niso potrdile. Vodilni državniki in zgodovinarji so podcenjevali prebujanje nacionalnih teženj, posebno še zgodovino južnoslovanskih hotenj po neodvisnosti. Mladobosanci, ki so zasnovali in izvedli atentat na Franca Ferdinanda, so bili del revolucionarnega gibanja južnih Slovanov na področju habsburške monarhije. Nadvojvodo so umorili v sodelovanju z drugimi revolucionarnimi društvi pri južnih Slovanih v znamenje protesta zoper kolonialni položaj Bosne in Hercegovine. Zanje je umor nadvojvode Franca Ferdinanda pomenil umor tirana, izvršen zaradi «splošne blaginje» na podlagi nauka naravnega prava, da se vsi ljudje rodijo enaki in da se kot takšni morejo upreti zoper zastarele ustanove, ki jih ovirajo pri uresničevanju osnovnih človeških svoboščin. Pri tem pa so mladobosanci in njihovi somišljeniki v Srbiji, na Hrvaškem in na Slovenskem trdneje pojmovali zgodovinsko perspektivo kakor mnogi njihovi sodobniki med južnimi Slovani. Razumeli so neizbežnost revolucionarnega uničenja habsburške monarhije in potrebo ustvariti južnoslovansko federalno skupnost, sestavljeno iz jugoslovanskih narodov istega etničnega izvora, ki pa jih je zgodovina ločila.

Seveda se Dedijer v svoji knjigi, ki je bila namenjena tujemu bralcu, dotika tudi vprašanj iz naše zgodovine, ki so našim ljudem znana. Vendar pa obravnava tudi probleme, ki utegnejo biti tudi za naše ljudi izredno zanimivi. Tako je naslov posebnega poglavja Polkovnik Apis in Nemčija, v katerem obravnava pisatelj vlogo srbskega polkovnika Dragutina Dimitrijevića-Apisa, ki je bil voditelj tajnega srbskega združenja Ujedinjenje ili smrt in v Solunu leta 1917 obsojen na smrt. Za nas Slovence bodo posebej zanimive avtorjeve ugotovitve o zvezah med mladobosanci in člani dijaškega združenja Preporod. Slovenski problemi v tej knjigi sicer niso podrobneje obdelani, vendar avtor obeta posebno študijo o Preporodu, od katere pa je neke izsledke že uporabil v svoji knjigi.

Seveda pa podaja Dedijer v svoji knjigi številne podrobnosti tako v zvezi s pripravami za atentat kot v zvezi s samim atentatom, sodno obravnavo in usodo atentatorjev ter drugih revolucionarjev. Knjigi je dodal tudi obširno slikovno gradivo ter tako ustvaril zanimivo delo, ki odkriva docela nove poglede na sarajevski atentat.

Dedijerjeva knjiga Sarajevo 1914 je znanstveno delo, vendar je pisana vseskozi lahkotno, v literarno dognanem jeziku. Zato jo bodo z užitkom prebirali lahko prav vsi. Seveda bo strokovno sodbo lahko izrekla o knjigi predvsem strokovna kritika. Mimo nje pa lahko zapišemo, da bo knjiga Sarajevo 1914 tudi pri nas, tako kot je v svetu, doprla nove poglede na dogajanja pred prvo svetovno vojno, opozorila na podrobnosti, za katere sploh nismo vedeli ali pa smo jih prezrli in v širšem, kompleksnejšim obsegu prispevala k ugotavljanju objektivne resnice.

Sl.Ru.

Tončka Kolerič — Novoletna voščilnica

MITJA MEJAK

Književna kronika 1962-1965

Mislim da bo moral biti drobne knjige Mitje Mejaka s preprostim naslovom «KNJIŽEVNA KRONIKA 1962-1965» vesel vsak prijatelj domačega slovstva. In da bi jo vsak, ki mu je pri srcu izvirna slovenska poezija in proza, prebirati in se v njo poglabljati. V njem je namreč napisano toliko in tako kritično o vsem, kar je izvirnega izšlo pri nas v navedenih štirih letih, da pomeni knjiga ne samo kritično oceno slovenske literarne tvornosti, temveč tudi prikaz te tvornosti, tako kot ga je videl in zaznal eden od naših najvidnejših predstavnikov sicer precej nebogljene slovenske literarne kritike. Mitja Mejak je sicer nekatere nepomembnne stvaritve izpustil, sicer pa je obdelal vse knjige izvirne slovenske proze in poezije, ki so v letih 1962-1965 izšle. Tako je njegova knjiga, ki je le dopolnjen ponatis tozadevnih kritičnih sestavkov iz Naših razgledov, dragocen vir za spoznavanje slovenske izvirne literarne tvornosti.

Za kaj gre v tej knjigi, pojasnjuje avtor sam v uvodni besedi, ki je citat iz Naših razgledov, citat uvodnega sestavka, napisanega ob začetku izhajanja književne kronike. «V stalni rubriki . . . (tako je takrat v Naših razgledih napovedoval Mejak) bom skušal sistematično in naglo spremljati izvirno slovensko leposlovje: poezijo, prozo, mladinsko beletristiko in esej, kolikor bi sodil v okvir literarnega ustvarjanja. To nikakor ne bodo daljše analitične ocene, za katere bo uredništvo poskrbelo na drugem mestu, temveč glosatorski, osebni zapiski neposrednih vtisov po branju. Ti zapiski bi bili lahko zaupani tudi osebnemu dnevniku, upam pa, da bodo v pomanjkanju informacij in orientacije v slovenski beletristični novini vsaj nekoliko zanimivi tudi za širši krog. Poleg tega sem prepričan, da je v večini primerov prvi vtis odločilen in da tudi kasnejša podrobna analiza ne more mimo njega. Seveda pa so takšni nagli vtisi močno osebni in včasih tudi krivični — njihov poglavitni namen naj bi torej bil, da bi zbudili zanimanje za domače beletristične novitete in da bi se o teh novitetah sličalo čim več glasov. S takšnim namenom se že vnaprej zavarujem pred očitki, da bodo zapiski samo bežne pripombe; kaj drugega tudi ne nameravajo biti, upam pa, da bodo pripombe ohranile pristnost in svežino . . .» Tem svojim uvodnim mislim danes Mejak v uvodu h knjigi dodaja še tole: Ti zapiski so kronistični pregled štiriletnega slovstvenega dogajanja s specifično težnjo po živi in nagli osebni kritični impresiji. Ti zapiski so predvsem osebna izpoved vere in dvoma o sodobnih ustvarjalnih razpotjih. Takšne izpovedi pa seveda ne prinašajo posamezni, iztrgani zapiski, ampak šele celota.

V knjigi ponatisnjeni teksti torej šele prav učinkujejo. In res dajejo danes, objavljeni v knjigi, pregled literarne ustvarjalnosti določenega obdobja. Ta pregled pa je avtor dopolnil še z nekaterimi dodatnimi besedami. Dodati sem vendarle želel še tiste misli, ki so se porajale bodisi med pisanjem, bodisi kasneje, ko je bilo kronistovo delo že opravljeno. Upam, da bodo ti odstavki kroniko dopolnili.»

Če vemo, da je v letih, ki jih zajema Mejakova kronika, izšla vrsta pomembnih literarnih del (naj omenimo na primer Kocbekovo Grozo, Hofmanov roman Strah in ljubezen, Kozakovo Pavlihovo kroniko, Rozmanovo Družčino in Brusače, Menartovo Belo pravljico, Ignaca Koprivca roman Pot ne pelje v dolino, Kovičev roman Ne bog ne žival) in da je v tem času prišlo spričo nastopov pristašev Perspektiv do razburljivih trenj med slovenskimi književniki, kar vse se odraža tudi v Mejakovi kroniki, potem lahko čas v letih 1962-1965 ocenimo kot zanimiv čas, ki je v Mejakovih ocenah in njih knjižni zbirki našel kritičnega kronista.

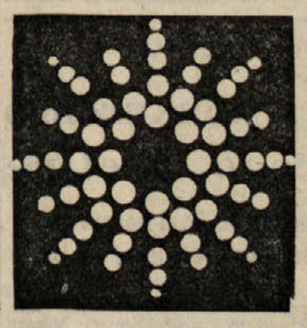

V kratkem času pet ponatisov Ane Karenine v slovenščini

Državni založbi Slovenije moramo priznati, da se pri izdajanju izbranega dela Leva N. Tolstoja drži napovedanega programa. Res da gre predvsem za ponatise, toda založniška dejavnost v današnjih časih le ni brez težav. Ko smo doslej že dobili pet knjig z romanoma Vojna in mir ter Vstajenje, katerim so se zdaj pridružile še tri knjige, dve z romanom Ana Karenina in ena z Detinstvom, Deštvom in Mladostjo, se smemo nadejati, da bodo tudi ostale štiri knjige te zbirke v doglednem času prišle na knjižni trg. Tako bomo imeli komplet dvanajstih, solidno opremljenih knjig z najpomembnejšimi deli velikega ruskega pisatelja, ki velja za eno največjih osebnosti svetovne literature, ki je v svojih delih dal neprekosljive podobe ruskega življenja.

Knjiga DETINSTVO, DEŠTVO, MLADOST je sestavljena iz treh avtobiografskih spisov, ki jim značaj povedo že naslovi. Ne gre za enoten tekst, temveč za troje del, ki so nastajala samostojno (v letih 1853-1856) in kar je še bolj zanimivo, v mladih letih pisatelja. Prav s temi deli je mladi Tolstoj v svojem trinindvajsetem letu stopil v rusko književnost in začel pot, ki ga je pripeljala na sam svetovni vrh.

Knjiga Detinstvo, Deštvo, Mladost je torej knjiga o Tolstojevi mladosti, čeprav pisatelj sam pravi, da v teh povestih ni opisal zgodb svoje domače družine, temveč spomine na prijatelje. Vendar pa sam priznava zvezo nekaterih skupnih prigod njihovega življenja in svojih osebnih doživetij. To velja zlasti za junaka povesti Irtenjeva, ki ima prenekatero potezo samega Tolstoja. V vsej trilogiji je Tolstoj opisal tri dobe življenja: otroštvo, ki je še povsem zaključeno v krogu družine, deška leta, ko se že razvija razum in začne spoznavati zapletenost družbenih odnosov in mladeniško dobo, ko človeku vznikne vprašanje o smislu življenja in se mu začne oblikovati svetovni nazor. (Severin Šali).

Zgodovina svetovne književnosti ne povzdiguje zaman teh Tolstojevih spisov. Ne samo zato, ker nam pisatelj s temi deli odkriva tedanji čas in tedanje družbene razmere, temveč zaradi pisateljevega nenadkriljivega poznavanja otroške duševnosti, njenih doživetij in spoznavanje sveta. Pa tudi zato, ker je v vsej svetovni književnosti malo del, ki bi povedala toliko zanimivega in toliko lepega o mladosti. Čeprav gre v pretežni meri za opisovanje lastnih doživetij, pa vendar pod Tolstojevim peresom spomini preraščajo njegovo lastno osebnost in so tako občečloveški, da nas še danes, več kot po sto letih prevzamejo in pretresejo. Marsikak odmev Tolstojevih mladih let pa najdemo tudi v njegovih kasnejših povestih in romanih. Zato sodijo Tolstojevi spomini na mlada leta med najmikavnejše spise velikega pisatelja.

Roman ANA KARENINA v dveh knjigah pa je seveda še vse kaj drugega. Priljubljenost in veličino tega teksta kaže že dejstvo, da so minila komaj štiri leta, kar je ta roman izšel v novem slovenskem prevodu Gitice Jakopinove pri Mladinski knjigi. Toda prav letos je ista založba to delo izdala v ponatisu, obenem pa v ceneni ljudski izdaji in dala na slovenski knjižni trg tako že 30.000 izvodov tega romana. Isti tekst napoveduje Cankarjeva založba v svoji zbirki Sto romanov. In če smo dobili Ano Karenino še v izbranih Tolstojevih delih, potem res ne bo mogoče reči, da tega romana ni dobiti na slovenskem knjižnem trgu. Seveda pa je Ana Karenina tako veliko in tako odlično delo, da zanimanje bralcev tudi zasluži. Ana Karenina je po sodbah nekaterih najlepši roman vseh časov in vseh književnosti. Vsekakor pa pomeni vrh Tolstojeve umetniške ustvarjalnosti, preden se je pisatelj odvrnil od literature in se usmeril v versko in moralno smer. Ko roman jemljemo v roke, nas še danes, dobrih sto let po nastanku prevzame in vznemiri. Kot je s silo svoje misli in močjo umetniške besede vznemirjal svoje sodobnike in bralce knjig skozi sto let. Sama zgodba, vrsta odlično risanih značajev, problemi sodobne družbe in njene morale, in pripoved sama, vse to je v tem romanu tako dovršeno, da o tem tekstu res ne moremo drugače govoriti kot o največji umetnini. Sicer pa to priznavajo literarne zgodovine in vse študije o Tolstoju in njegovi umetnosti.

V romanu o Ani Karenini pripoveduje pisatelj o Ani, ki se po prizadevanju skrbne sorodnice poroči s petrograjskim plemičem Kareninom, se preseli z njim v Petrograd ter se udeležuje tamkajšnjega površnega in konvencionalnega življenja. Nič vznemirljivega ni v tem življenju, za katerega je Ana prepričana, da mora biti takšno. Potem pa sreča oficirja Wronskega. Ob srečanju z njim se prebudi v njej vsa čustvenost in velika ljubezen. Seveda se Ana ne more odreči prejšnjemu življenju, začne pa jo težiti tudi vprašanje moralne krivde proti svojemu možu. V tem zboli in v težki bolezni obžaluje svoje početje. Toda ko se ji spet povrne zdravje, se vse spet vrne v stari tir. Toda zdaj pride do konflikta z Wronskim, do užaljenosti in ljubosumnosti in do tragičnega konca z Aninim samomorom pod kolesi vlaka. Ta osrednja zgodba, s katero se prepletajo vzporedne zgodbe Aninega brata in Wronske ter Levina in Kitty, predstavlja edinstven tekst, ki je že takoj po nastanku vzbudil splošno pozornost, navdušenje in priznanje. O tekstu je zaradi osrednjega problema, ki ga pisatelj rešuje, problema Anine krivde in nedotakljivosti zakona ter zaradi umetniških odlik, Dostojevski zapisal, da še nihče ni posegel s takim realizmom in umetniško ustvarjalno silo v globine človekove duše. Ta tekst je zaradi vseh teh kvalitet ostal do danes nedosežen vrh svetovne književnosti.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 1,6, najnižja —0,1, ob 19. uri 0; vlaga 54 odst., zračni tlak 1006,6 stalen, veter 25 km severovzhodnik, sunki vetra 40 km na uro, nebo 5 desetin pooblačeno, morje rahlo razgibano.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 8. januarja Maks
Sonce vzide ob 7,45 in zatone ob 16,38. Dolžina dneva 8,53. Luna vzide ob 5,52 in zatone ob 14,13
Jutri, PONEDELJEK, 9. januarja Julijan

PISMO POKRAJINSKIH SVETOVALCEV KPI OSTALIM SVETOVALCEM

Reševanje nekaterih nujnih vprašanj narekuje sklicanje pokrajinskega sveta

Tudi vprašanje sestave novega odbora naj se rešuje z javno diskusijo v pokrajinskem svetu - Pred obnovitvijo razgovorov med strankami levega centra

Komunistični pokrajinski svetovalci so poslali pokrajinskim svetovalcem ostalih strank sledeče odprto pismo:

«Dragi kolegi. Volitve za obnovitev pokrajinskega sveta so že dlje časa za nami. Kljub temu pa še ni bila sklicana prva seja, da bi oživilo izvoljeno upravo. Obsodbe vredna in na žalost «tradicionalna» praksa onemogoča, odnosno zavira vzpostavitev demokratične uprave v pokrajini in v občini. Mi se dobro zavedamo vloge, ki jo imajo stranke v naši družbi kot jo je izoblikovala republiška ustava, in zato tudi upoštevamo vrednosti, ki jo imajo razprave in dogovori med političnimi strankami o določenih vprašanjih in programih. Kar pa se sedaj dogaja prerašča delovni okvir strank zadeva pristojnosti, ki pripadajo izvoljenim organom, ter se s tem prejudicira avtonomna izvršilna oblast.

Utemeljenost te naše pripombe je razvidna iz dogodkov okrog pokrajinskega sveta, ki nas vse neposredno zanimajo, saj so nam volivci dali svoje zaupanje ter nas pooblastili, da jih zastopamo v pokrajinski upravi.

Položaj v tem upravnem telesu je takšen, da bi bilo treba čimprej sklicati sejo pokrajinskih svetovalcev. Pokrajino upravlja že skoraj leto dni izredna komisija, ki jo je imenovala državna oblast. Toda pomanjkanje demokratičnega upravljanja pokrajine se nadaljuje že nekaj let, in sicer še pred razpustitvijo pokrajinskega sveta, izvoljenega leta 1964. To nam dokazuje dejstvo, da so bili osnovni upravni sklepi pokrajinskega sveta (letni proračuni) od leta 1965 dalje odobreni po raznih komisarjih.

Sedaj pa smo prišli tako daleč, da je izredna komisija, ki upravlja pokrajino in ki bi morala že svoj čas zapustiti svoje mesto izvoljenim svetovalcem, izdelala in odobrila pokrajinski proračun za leto 1967, se pravi za obdobje, ko bo izvoljeni pokrajinski svet in ne izredna komisija upravljal pokrajino, čeprav bi bila dolžnost komisije, da pokaže svojo demokratično občutljivost do izvoljenih svetovalcev in volivcev.

Na ta način, dragi kolegi, so nam, kot pokrajinskim svetovalcem odvzeli oblast, še preden je bila sklicana seja o umestitvi pokrajinskega sveta, in sicer z nepojmljivim ter škandaloznim postopkom in žalitvijo vseh demokratičnih pravil, s kršitvijo avtonomije izvoljenega pokrajinskega sveta.

Kot predstavniki, ki nas je izvolilo nad 45.000 volivcev, izjavljamo, da nismo pripravljeni sprejeti poniževalnih pogojev manjvrednih pokrajinskih svetovalcev, ki so jim bile odvzete vse demokratične pravice, ki pritičejo izvoljenim predstavnikom. Naša stranka je glede tega vprašanja javno zavzela jasno stališče z zahtevo po sklicanju pokrajinskega sveta. Zato pričakujemo, da bodo tudi druge politične sile, ki hočejo z dejstvi dokazati svojo doslednost in spoštovanje demokratičnih načel, zavzela glede tega svoje stališče, ter da se bodo prepričale, da bi bilo v sedanjem položaju zelo škodljivo zavlačevati to stanje. V trenutku, ko se v vedno večji meri pojavljajo sile, ki bi hotele omalovaževati izvoljena telesa (od parlamenta do občin), ima lahko sedanje stanje resne negativne posledice za javno mnenje ter za rešitev nujnih vprašanj mesta in pokrajine.

Zato želimo, da bi se tega nevzdržnega položaja v pokrajinski upravi zavedali vsi ostali kolegi, pa naj pripadajo kateri koli stranki, zlasti pa se sedaj, ko trkajo na vrata nujna vprašanja, o katerih je treba temeljito razpravljati ter zavzeti odgovorna stališča, upoštevajoč najprej splošne koristi italijanskega in slovenskega prebivalstva.

To je edini «pridržek» na katerega se sklicujemo, in želeli bi, da bi se nanj sklicevali tudi ostali kolegi, ter zahtevali, da se začne jasna in odkrita razprava med pokrajinskimi svetovalci, da bomo oživili v vsej svoji moči demokratično upravo za uresničevanje programov, ki bodo ustrezali potrebam Trsta in v prvi vrsti enotne akcije za gospodarski napredek mesta.

S temi željami voščimo vsem kolegom vse najboljše v novem letu.»

Vse kaže, da se bodo razgovori med strankami levega centra in SS za dosego sporazuma o sestavi občinskega in pokrajinskega odbora, nadaljevale v prihodnjih dneh.

Skupščina bolniške blagajne obrtnikov

Četrtega januarja je bila skupščina delegatov pokrajinske bolniške blagajne tržaških obrtnikov. Skupščino so sklicali za odobritev proračuna za leto 1967. V začetku skupščine je spregovoril predsednik cav. Ottavio Mazaroli, ki je poročal o proračunu. Njegovemu poročilu so živahno ploskali.

Govornik je najprej orisal težave, ki so jih doživele vse bolniške blagajne v državi, zlasti pa hudi položaj bolniške blagajne obrtnikov zaradi zvišanja izdatkov za zdravstveno oskrbo zavarovancem in skromnega državnega prispevka.

Z uveljavljanjem novega zakona št. 27 od 9. februarja 1966, s katerim so odložili za šest mesecev izterjevanje prispevkov, so se znašle vse blagajne v nevarnosti, da bodo vsi viri dohodkov zaprti osem mesecev leta 1967. Zato je ministrstvo za delo pred kratkim odobrilo izdajo izrednih seznamov za prispevke, in sicer v višini 50 odst., ki jih dolgujejo obrtniki za letošnje leto. Te prispevke bodo izterjali v treh mesečnih obrokih od februarja dalje. Kasneje bodo izdali nove sezname, da se izenačijo dolžni prispevki. Prispevke iz teh seznamov bodo izterjali v šestih obrokih od avgusta 1967 do junija 1968. Tako bo vsakdo plačal, kar je dolžan v devetih obrokih in ne v šestih.

Mazaroli je izrekel željo, da bi država takoj posegla vmes, tako da bi kot je v začetku prispevala 60 odst., medtem ko bi zavarovanci prispevali 40 odst. Zatem je ravnatelj dr. Cecchet podrobno orisal tehnične plati proračuna, nakar so še nekateri delegati spregovorili o finančnih vprašanjih blagajne. Na koncu je skupščina odobrila proračun in resolucijo, s katero zahteva večjo državno pomoč.

SINOČI NA PROSEKU

Svečana otvoritev obnovljenih prostorov Prosvetnega doma

Pri kulturnem sporedu so sodelovali pevski zbor, godba in recitatorji Govorila sta domačin Jože Čuk in tajnik SPZ Edvin Švab

Sinoči je bila na Proseku svečana otvoritev obnovljenega Prosvetnega doma prosvetnega društva Prosek-Kontovel. Te, za Prosek in Kontovel tako pomembne svečanosti, so se poleg številnih domačinov udeležili tudi predsednik SKGZ Boris Race, ravnatelj šole GM dr. Gojmir Demšar, tajnik SPZ Edvin Švab in predstavniki nekaterih drugih prosvetnih društev.

Zbrane je pozdravil predsednik odbora za obnovitev Prosvetnega doma in predsednik proseške godbe Jože Čuk, ki se je zahvalil vsem, ki so prispevali svoj delež in povabil zlasti mladino, naj v čim večjem številu prihaja v nove društvene prostore, kjer bo imela možnost za razvijanje tako prosvetne kot športne in družabne dejavnosti. Pozdrave, cvetje in darila so prinesli tudi predstavniki športnega društva Primorje, pevskega zbora in Gospodarskega društva Prosek, tajnik SPZ Edvin Švab pa je v svojem nagovoru čestital domačinom k tej lepi pridobitvi in jih vzpodbudil k nadaljnemu delu. Sledil je lep kulturni spored z nastop pevskega zbora, godbe na pihala in recitatorjev. Več bomo o prireditvi poročali prihodnjič.

Delo deželnih komisij

Ta teden se bodo zopet sestale tudi komisije deželnega sveta. Prva komisija za finance in proračun se sestane jutri, četrta komisija za industrijo, trgovino in obrtništvo pa se sestane v torek 11. t.m.

Srečni milijonar še vedno neznan

Vsa prizadevanja časnikarjev in fotoreporterjev, ki so tudi včeraj bili ves dan na preži, da bi izsledili srečnega dobitnika 150 milijonov lir Novoletne loterije, niso rodila nobenega uspeha. Zaman je bilo vsako iskanje. Novi milijonar se ni izdal in zelo verjetno se tudi v prihodnjih dneh ne bo.

Darila otrokom uslužbencev pokrajine

Tudi letos je tržaška pokrajinska uprava razdelila običajna januarska darila (befano) otrokom svojih uslužbencev. V dopoldanskih urah so včeraj porazdelili med otroke 320 paketov in več igrač ter izžrebali tri bančne knjižice po 8000 lir. Pred svečanostjo, katere so se udeležili številni funkcionarji pokrajinske uprave z izrednim komisarjem dr. Pesinom, so otrokom zavrteli nekaj risank. Na sedežu pokrajinske uprave so v istem času razdelili revnim otrokom 600 darilnih paketov, nadaljnjih 300 paketov pa so razdelili revnim malčkom v manjših občinah na Tržaškem. Drugod po mestu so predstavniki pokrajine pozneje razdelili nadaljnjih 200 paketov.

Poskus samomora

Včeraj zjutraj ob 4.35 so na tretji medicinski oddelek bolnišnice sprejeli 27-letno prodajalko Valneo Volk-Turco por. Salvagno iz Ulice San Marco 45. V trenutku obupa in potrtosti se je mlada ženska odločila za usodni korak, zaužila nedoločeno število uspavalnih tablet ter se porezala po gležnjih in zapestjih.

Nesrečnico je v spalnici našel 27-letni mož Lucio in jo v zasebnem avtu nemudoma spremljal v bolnišnico, kjer se bo morala zdraviti 10 dni. Salvagno je povedal, da je med njima v teku ločitveni postopek, zato se je Volk-Turcova v obupu hotela zastrupiti in tako končati svoje mlado življenje.

Pretep v kinematografu

Tri osebe so morale predsinočnjim zaprositi za zdravniško pomoč v bolnišnici po tepežu z nekaterimi begunci v kinu «Abbazia» v Ul. Mercato Vecchio. Gre za 29-letnega mehanika Tullia Calzija iz Ul. Tigor 6, 31-letnega električarja Giuseppa Scalicija iz Ul. Milano 31 in njegove 29-letne žene Silve Bari. Omenjeni so v kino dvorani sedeli eden poleg drugega in prisostvovali filmski prestavi. Blizu je sedelo nekaj razgrajačev, ki so ves čas z medklici in neslanimi frazami motili ostale gledalce. Calzi se je naveličal tega in opozoril motilce, naj dajo mir. Namesto tega je prišlo do prepira in med tepežem so vsiljivi nepridipravi povzročili lažje rane Calziju in zakoncema Scalici, ki sta bila v neposredni bližini.

Vsi trije so se zglasili v ambulanti bolnišnice.

VII. NOVINARSKI PLES
bo 4. februarja
V KULTURNEM DOMU

POJASNILO VLADNEGA KOMISARIATA

Mesarji naj bi s konkurenco sami znižali ceno teletine

Določene nove cene so maksimalne in jih ni mogoče preseči, pač pa lahko mesarji prodajajo meso izpod teh cen

Vladni komisariat je izdal v zvezi z glasovi o novem ceniku telečjega mesa poročilo, v katerem pravi, da je združenje mesarjev začelo izvajati pritisk na odbor za cene za zvišanje cen, še preden je začela veljati nova občinska trošarina na meso. Z brzojavko od 14. decembra je predsednik združenja mesarjev odločno zahteval, da se zvišajo cene mesa ter je dal razumeti, da bi v nasprotnem primeru ne zagotovili več dobave telečjega mesa prebivalstvu.

Ko je začel veljati zakon o zvišanju občinske trošarine na telečje meso in na meso mladih junčkov, je združenje mesarjev odločno zahtevalo, da je treba spremeniti cenik. Šele tedaj so omenili zahtevo po ukinitvi ali suspendiranju cenika, kar so mesarji zahtevali s pismi od 3. in 4. t. m.

Na svoji seji 4. januarja odbor za cene ni menil, da bi bilo potrebno ukiniti ali suspendirati cenik, zlasti zaradi čimbolj učinkovite zaščite potrošnikov. Zato je poskrbel, da so se prilagodile cene teletine na drobno zvišanim cenam mesa na debelo in zvišani trošarini.

Cene, ki jih je sprejel odbor, so se sicer precej zvišale, niso pa vse višje od ravni, ki so jo dosegle n. pr. 25. januarja 1965, ko je stalo meso za gulaž 1.000 lir kg, medtem ko stane sedaj 920 lir, rebra in pleča 1.180 lir, sedaj 1.080 lir, pleča brez kosti 2.020 lir, sedaj 2.040 lir, torej več, kar velja tudi za stegno brez kosti, ki stane sedaj 2.520 lir in je stalo lani 2.440 lir, zrezki pa sedaj 2.820 lir proti 2.720 liram lani.

Prodajne cene, ki jih je določil odbor, so seveda maksimalne cene, ki jih ni mogoče preseči. Mesarji pa lahko prodajajo meso po nižjih cenah. Cene, ki jih določa cenik, niso torej obvezne za mesarja, pomenijo le, da jih ni mogoče preseči, saj bi v tem primeru mesarji kršili zakon. Zato ni nobene ovire za prodajo mesa po nižji ceni; ravno nasprotno, prav bi bilo, da bi z zdravo konkurenco cene znižali. Na ta način bi povečali prodajo ter bi tudi prepričali pokrajinski odbor za cene, da ni nujno potrebno ohraniti cenik.

V NEDELJO V VIDMU

Obmejno srečanje o skupnih vprašanjih

Na pobudo videmskega in koroškega (avstrijskega) Evropskega federalističnega gibanja bo v Vidmu prihodnjo soboto in nedeljo posebno srečanje, na katerem bodo predstavniki omenjenih gibanj in sorodne organizacije iz Slovenije razpravljali o vrsti vprašanj, ki so skupna trem deželam. Tako bodo predstavljala glavni predmet razprave vprašanje komunikacij in prometa med tremi prizadetimi deželami, dalje vprašanje zunanje trgovine in obmejnega prometa, vprašanje turizma v povezavi z obmejnim prometom ter še posebej vprašanje blagovne izmenjave med obmejnimi področji.

Slovensko gledališče v Trstu
KULTURNI DOM
Andrej Šuster Drabosnjak — Bruno Hartman
TA SVETI DAN VESELI DAN
igra o slovenskem božiču
Scena: ing. Viktor Molka
Glasba: Marjan Vodopivec
Kostumi: Alenka Bartlova
Obredni plesi: dr. Henrik Neubauer
Režiser: BRANKO GOMBAČ
Danes, 8. januarja ob 16. uri
Prodaja vstopnic od 12. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstave pri blagajni Kulturnega doma. Rezervacije tel. 734265.

PROSVETNO DRUŠTVO PROSEK - KONTOVEL
ponovi danes ob 16.30
KULTURNI PROGRAM
z včerajšnje otvoritve obnovljenega prosvetnega doma
Sodelujejo pevski zbori, domača godba in recitatorji
Vabimo vaščane, da se prireditve polnoštevilno udeležijo.

Gledališča

Kulturni dom

Danes uprizori SG: Drabosnjak-Hartman «Ta sveti dan veseli dan». Božična pastoralka v dveh delih. Režija Branko Gombač.

Verdi

Pri blagajni gledališča se nadaljuje prodaja vstopnic za koncert, ki bo 11. t.m. Posebna zanimivost koncerta je da je posvečen samo pihalom in zboru.

Koncert bo vodil dirigent Daniele Paris, sodeloval bo pianist Sergio Cafaro.

Orkester gledališča Verdi, Zborovodja Aldo Danieli.

Stefanato-Barton-Petsacchi

Jutri bo v gledališču Verdi z začetkom ob 21. uri koncert violinista Stefanata, pianistke Barton in kontrabasista Petsacchija. Na programu so skladbe Boccherinija, Schuberta, Ravela, Mortarija in Bottesinija. Koncert prireja Koncertno združenje.

Teatro Stabile

Danes, 8. t. m., ob 16.30 bo zadnja ponovitev drame «Mesečnik» (I Lunatici) s skupino Fortunato-Fantoni. Prodaja vstopnic od 9. do 13. ure v galeriji Protti in od 14. ure pri blagajni Avditorija.

Slovenske filme GORENJSKA OHCET
in druge
predvaja v četrtek ob 20. uri na Proseku v Prosvetnem domu;
v petek ob 20.30 p. d. Ivan Cankar v svojih prostorih;
v soboto ob 20.30 p. d. Valentin Vodnik v Dolini.
Prosimo druga prosvetna društva na Tržaškem, da sporočijo dan za predvajanje filma pri njih, da jih bomo lahko čimprej poslali goriškim društvom.
Slovenska prosvetna zveza

Kino

Nazionale 14,30, 21,45 «Il dottor Živago» Metrocolor iz romana Borisa Pasternaka, Geraldine Chaplin, Alec Guinness, Omar Sharif.
Excelsior 14,00 «L'arcidiavolo» Vittorio Gassman, Claudine Auger.
Fenice 14,30 «Il buono, il brutto, il cattivo» Technicolor, Clint Eastwood. Prepovedano mladini pod 14 letom.
Eden 13,45 «Cammina, non correre» Technicolor Gary Grant, Samantha Eggart.
Grattacielo 14,30 «Scusi, lei è favorevole o contrario?» Technicolor, Alberto Sordi, Anita Ekberg, Silvana Mangano.
Ritz (Ulica San Francesco 10) 13,00 «Khartoum» Technicolor, — Charlton Heston, Laurence Olivier, Richard Johnson.
Alabarda 14,30 «Tempo di massacro» Colorscope, Western Franco Nero, Nino Castelnuovo. — Prepovedano mladini pod 14. letom.
Filodrammatico 14,30 «La notte del desiderio» Ingrid Thulin, Claudine Auger. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Cristallo 14,00 «Perdono» Caterina Caselli, Fabrizio Moroni.
Garibaldi 14,30 «Il piacere e l'amore» Technicolor, Jane Fonda, Chaterine Spaak. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Aurora 13,30 «La battaglia dei giganti».
Capitol 14,00 «Come imparai ad amare le donne» Technicolor, Robert Hoffman, Michele Mercier Prepovedano mladini pod 14. letom
Impero 15,00 «20.000 leghe sotto i mari».
Moderno 14,30 «Le piacevoli notti» Technicolor, Vittorio Gassman, Gina Lollobrigida.
Vittorio Veneto 14,30 «Ed il diavolo ha riso» Jeanne Moreau. Prepovedano mladini pod 18. letom
Ideale 14,00 «Il terzo giorno» Technicolor, George Peppard.
Astoria (Ul. Zorutti filobus št. 1) 14,00 «Il nostro agente Flint» Tecnicolor, Lee J. Cobb
Astra 14,00 «7 uomini d'oro».
Abbazia 14,30 «Mary Poppins» Tecnicolor, Julie Andrews
Skedenj 14,00 «La tua pelle o la mia» Technicolor, Frank Sinatra, Tommy Sands.

KINO «IRIS» PROSEK
predvaja danes, 8. t. m. ob 16. uri barvni film:
Spogliarello per una vedova
(SLAČENJE ZA VDOVO)
Film o srčkani vdovi, ki išče moža
Igrajo: WARREN BEATTY, LESLIE CARON, BOB CUMMINGS
Mladini pod 14. letom vstop prepovedan!

Kino na Opčinah
predvaja danes, 8. t. m. ob 15. uri Technicolor film:
Linea rossa 7000
(RDEČA ČRTA 7000)
Igrajo: JAMES CAAN, NORMAN ALDEN, GAIL HIRE in drugi
V ponedeljek, 9. t. m. ob 18. uri ponovitev filma:
Linea rossa 7000
(RDEČA ČRTA 7000)

Kino v Križu
predvaja danes, 8. t. m. ob 16. uri Panavision Metrocolor film:
Intrigo a Stoccolma
(ZAPLET V STOCKHOLMU)
Igrajo: PAUL NEWMAN, ELKE SOMMER, DIANE BAKER in SERGIO FANTONI

KINO PROSEK-KONTOVEL
predvaja danes, 8. t. m. ob 16. uri barvni film:
SODOMA in GOMORA
Igrajo: STEWART GRANGER, ANNAMARIA PIERANGELI, ANOUK AIMEE, ROSSANA PODESTA' in STANLEY BAKER

KINO ŠKEDENJ
predvaja danes, 8. t. m. ob 14. uri Technicolor Panavision film:
LA TUA PELLE O LA MIA
(Tvoja ali moja koža)
Igrata: FRANK SINATRA in TOMMY SAND

V torek, 10. t.m. ob 20.30 bo v Slovenskem klubu v Gregorčičevi dvorani v Ul. Geppa predaval
prof. BORIS PAHOR o temi
«Srečko Kosovel in Trst»
Vabljeni člani in prijatelji!

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA
vabi k predstavam LUTKOVNEGA GLEDALIŠČA IZ LJUBLJANE, ki bodo v Mali dvorani Kulturnega doma v nedeljo, 15. t. m. popoldne.
Predstava ob 15.30
Jan Grobowski
Volk in kozlički
Prevod: Janko Kos; režija: Jože Pengov; Osnutki lutk: Slavko Hočevar; scena: Vlado Rijavec, glasba: Helen Wilson - Želigowska - Franzi Ogrizek, plesi lutk: Jaka Hafner.
Vstopnina: 300 lir.
Predstava ob 17.30
Maria Clara Machado-Michel Simon
Mali strah Bavbav
Prevod in priredba teksta za lutke: Janko Kos; režija: Jože Pengov; osnutki za lutke in kostume: Slavko Hočevar; izvedba kostumov: Majda Podvršič in Magda Zajc; scena: Albin Rogelj; glasba: Borut Lesjak; tehnično vodstvo: Ciril Jagodic.
Vstopnina: 300 lir.
Za obe predstavi predprodaja vstopnic eno uro pred začetkom.
Cenjene šolnike prosimo, da opozorijo otroke na to izredno gostovanje.

Ljudska prosveta

Prosvetno društvo «I. Cankar» obvešča odbornike, da bo jutri v ponedeljek 9. t.m. ob 20.30 odborova seja.

Prosvetno društvo «Prešeren» obvešča pevke in pevce, da bo prva redna vaja v letošnjem letu v torek, 10. t.m. ob 20.30.

RAZPIS NATEČAJA ZA GOSTILNIČARJA
Društvena gostilna na Proseku razpisuje natečaj za mesto gostilničarja.
Rok prijave zapade 24. januarja. Interesenti naj se javijo osebno v Društveni gostilni, ali pismeno, vsak dan razen ob četrtkih.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 7. januarja 1967 se je v Trstu rodilo 9 otrok, umrlo pa je 19 oseb.

UMRLI SO: 83-letna Ida Gallan, 81-letna Francesca Kaucic, 68-letni Marcello Gregori, 42-letna Rita Bertoz, 75-letna Valeria Cappellari vd. Tomasu, 67-letna Regina Gamrozinska por. Giandon, 94-letna Maria Terzan, 54-letni Giovanni Puntar, 85-letni Antonio Flego, 78-letni Antonio Pipan, 76-letni Alessandro Balbi, 84-letni Ernesto Castelli, 82-letna Maria Bursich por. Steffe, 74-letna Anna Maria Budica vd. Bullo, 77-letna Antonia Curti por. Marabut, 46-letni Silvano Sossi, 77-letna Carolina Zafran por. Slapnik, 86-letna Emma Puzzer vd. Goina, 68-letni Pietro Millo.

OKLICI: šofer Giuliano Odoni in gospodinja Virgilia Perossa, elektrovarilec Franco Grego in delavka Anna Bossi, uradnik Giorgio Favento in uradnica Liana Sala, bolničar Pietro Specia in gospodinja Dorina Polla, pek Mario Martin in gospodinja Nadia Faraci, mehanik Ferruccio Damiani in gospodinja Anita Andreassi, mesar Emidio Di Stasio in frizerka Stanislava Novelli, avtoprevoznik Aligi Zatella in gospodinja Patrizia Fossalti, univ. študent Aurelio Slataper in profesorica Marina Buttignoni, univ. profesor Giuseppe Longo in univ. študentka Elena di Colloredo, kemik Elio Cernigoi in gospodinja Lidia Naclerio, karabinjer Domenico Rispoli in gospodinja Anna Russo, uradnik Saverio Dagri in trg. pomočnica Maria Rita Deluca, pomorščak Giorgio Bradamante in šivilja Fulvia Vascotto.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 13. do 16. ure)

Dr. Gmeiner, Ul. Giulia 14; Pizzul-Cignola, Korzo Italia 14; Prendini, Ul. T. Vecellio 24; Serravallo, Trg Cavana 1.

NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 19.30 do 8.30)

Crevato, Ul. Roma 15; INAM, Al Cammello, Drevored XX. Settembre 4; Alla Maddalena, Ul. dell'Istria 43; dr. Codermatz, Ul. Tor S. Piero 2.

SLUŽBA OBČINSKEGA ZDRAVNIKA. Za poklic v praznicnih dneh v primeru, če ni mogoče najti drugega zdravnika, je treba telefonirati na št. 90-235.

LOTERIJA

BARI	79	75	2	32	17
CAGLIARI	42	28	61	35	45
FIRENCE	63	24	17	40	21
GENOVA	45	59	80	54	15
MILAN	39	3	85	10	65
NEAPELJ	36	57	53	40	61
PALERMO	36	59	48	13	25
RIM	6	17	10	89	60
TURIN	22	59	36	76	28
BENETKE	85	2	34	47	5

ENALOTTO
2 X 2 X X X X 1 1 2 X 1
Kvote: 12 točk — 14.095.000 lir, 11 točk — 213.500 lir, 10 točk — 19.400 lir.

modellina calzature
klasični in najnovejši modeli čevljev najboljših znamk
VELIKA IZBIRA ZA MOŠKE ŽENSKE OTROKE
Ul. F. Filzi 3, TRST, tel. 37-797 (vogal Ul. Machiavelli)

GOMMA PLASTICA
Ulica dell'Istria 8, tel. 50-054 (pri Sv. Jakobu)
LASTNICA A. BIRSA
vam nudi vse nišne potrebščine, torbe, igrače, lutke, plastiko za pode imitacija parketov
Vse po konkurenčnih cenah!

FRANKO PAHOR
ŽENSKA IN MOŠKA KONFEKCIJA
TRST
UL. IMBRIANI, 9
DREV. MIRAMARE, 102

ZAJAMČENO ZLATO 18 KARATOV GRAM PO 700 LIR
DOBITE V ZLATARNI IN URARNI
FANO
TRST, UL. MAZZINI, 49

PENSIONE VITTORIA
TRST
UL. XXX OTTOBRE 12
TEL. 23-986
UŽIVALI BOSTE VSAKRSEN KONFORT!

R. GORETTI SUCC. DI C. SALVADEI
GUME
● PIRELLI
● MICHELIN
● CEAT
TRST
UL. F. SEVERO 3
TEL. 36995

PELLUX
TRST, UL. UDINE 41 (200 m od glavne postaje)
TORBICE «SKAJ» OD L 1000 DALJE
DEŽNIKI FANTAZIJA NYLON OD L 1000 DALJE
POSEBNI POPUSTI!

Izleti

SPDT, ob otvoritvi smučarskega tečaja za začetnike organizira 15. t.m. smučarski izlet v Crni vrh. Vpisovanje za izlet in na tečaj v Tržaški knjigarni.

Darovi in prispevki

V počastitev spomina tragično preminulega tovariša Borisa Kraigherja daruje Marija — R. 5000 lir za Dijaško matico in 5000 lir za Glasbeno matico.

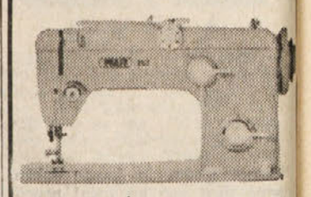
● Nemški šivalni stroji PFAFF za družino, obrt in industrijo
● Italijanski šivalni stroji VIGORELLI
● Originalni švicarski pletilni stroji SWISS MAGIC
● Stroji za krpanje nogavic VITO
● Naprave za prevlačevanje kovinskih gumbov
● Stroji za likanje in likalniki za obrt in industrijo
● Šivanke, potrebščine, specializirana popravljalnica
Delponte Pietro & C.
Trst, Ul. Timeus, 12 Tel. 90.27

SEBOFLEX
VSE ZA KINO IN FOTOGRAFSKI MATERIAL
Trst, Ul. Mazzini 53 Tel. 733-361
Prijatelje in znance naprošamo, da nas obiščejo!!

Sintetične preproge
in preproge za hodnike iz plastike «BALATUM» in «MERAKLON». Moderno pokrivanje podov z gumo «MOQUETTE» in ploščice «RIKETT» in «ARMSTRONG». Bežna vrata «ROLLPORT», beneške zavese (tende veneziane). Hitra ureditev s specializiranim osebjem
A. R. P. ITALPLAST Trst, Trg Ospedale št. 6 Tel. 95-919

TRGOVINA POHIŠTVA
PUPIS
SESLJAN — Tel. 20269
VELIKA IZBIRA SODOBNEGA POHIŠTVA
Najboljše cene in ugodni plačilni pogoji.
Odprto tudi ob nedeljah.

Mali oglasi

GREDE, deske, železje za železobeton in emajlirane ploščice naprodaj po ugodni ceni. Tel. 812224.

LJUDSKOSOLSKE učitelje z znanjem italijanščine sprejmemo za primerno zunanje delo. Predstaviti se od 9 do 12. ure v Trstu, Ul. Carducci 2.

«CITROEN» — Samaritani in Miei — Servis v Ulici Rittmayer 4-a Razstava in prodaja avto potrebščin Ulici Giulia 41.

ODDAM trgovino avtomobilskih potrebščin z opremo in inventarjem. Mnogovrstna dovoljenja (licence). Veliko dela. Idealen predel v Trstu. Pisati na upravo lista Ul. S. Francesco št. 20.

RABLJENE ZAGE cirkularke, trakne žage, kombinirke za obdelavo lesa na 4 različne načine, svedri, aparati za varjenje. Najugodnejše cene. Bevilacqua, Trst, Ul. della Tesa 1. Tel. 93.071.

KAMNOSEKA SPREJMEM takoj. Vodnik Stane Kamna gorica 18 Sentvid pri Ljubljani.

ISCEM VAJENCA — instalater vodovod, Trst, Ul. Molino a vapore 4. Tel. 94263.

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem, ki so z nami sočustvovali in spremili na zadnjemu počitku našo drago mamico in nono

Marijo Košuta

Posebna zahvala g. zdravniku Sc... timu, darovalcem cvetja in vsem, ki so na kateri koli način počastili njen spomin.

Žalujoči sin in hčere z družinami

Sv. Križ, 8. januarja 1967

ZAHVALA

Toplo se zahvaljujemo vsem, ki so sočustvovali z nami ob izgubi naše drage žene, mame, none in sestre

SVETKE GOJČA

Posebna zahvala č. g. župniku za tolažilni govor, darovalcem cvetja ter vsem, ki so na kateri koli način počastili spomin pokojnice in jo spremili na zadnji poti.

Žalujoče hčere, mož in drugo sorodstvo

Gropada, 8. januarja 1967

6. t. m. je zapustila svoje drage

KAROLINA SLAPNIK

Pogreb nepozabne pokojnice bo jutri v ponedeljek 9. t. m. ob 14.30 iz mrtvašnice glavne bolnišnice naravnost v Ricmanje.

Žalostno vest sporočajo mož JOSIP, hčerka EMILIJA z možem ALOJZIJEM GRANDUCEM, vnuka SEVERIN in MARIJ in drugi sorodniki.

Primaria Impresa Zimolo

PROSVETA

Ob otvoritvi božične razstave skupine slovenskih tržaških umetnikov v Slovenskem klubu

Z Gregorčičeve proslave Mladinskega krožka v Prosvetni dvorani na Opčinah

Oktet iz Postojne poje na družabni prireditvi v Slovenskem klubu v «Gregorčičevi dvorani»

OB DANAŠNJEM SREČANJU V ČEDADU

Prosvetno društvo «Ivan Trinko» matica beneških emigrantov

V nedeljo, 8. t. m. prireja prosvetno društvo «Ivan Trinko» iz Čedada šesti dan emigranta, ki je priložnost za srečanje tistih, ki si morajo iskati kruh v tujini. Program tega srečanja bo letos zelo pester. Ob 10. uri dopoldne bo v gledališču «Ristori» v Čedadu koncert Birtičevega godbenega ansambla «Beneški fantje», katerega dobiček je namenjen poplavljencem v videmski pokrajini. Popolne bo na sedežu društva srečanje emigrantov, na katerem se bodo zbrali delovni ljudje, moški in ženske, ki morajo vsako leto v tujino, da si daleč od doma zaslužijo sredstva za preživljanje svojih družin v siromašnih beneških vaseh. Birtičev ansambel bo izvajal naše lepe beneške pesmi, ki jih naši rojaki tako radi poslušajo in ki jim vžigajo ljubezen do svojega naroda in svojega jezika.

Kot lani, bodo emigrante iz vasi Beneške Slovenije tudi letos pozdravili razni predstavniki in med njimi poslanica Lizzero in Fortuna, ki sta se odzvala povabilu organizatorjev. Organizatoriji so prepričani, da bo prireditev prav lepo uspela in da bo v celoti dosegla svoj namen: združiti naše ljudi in jim vsaj moralno pomagati v vseh težavah, ki jih morijo, ter jim dvigati zaupanje, da bo prihodnost lepša in da jim bo nudila vsaj možnost za življenje in delo na domači zemlji v Beneški Sloveniji.

Prosvetno društvo «Ivan Trinko» je v letu 1966 bilo precej dejavno ne samo v Čedadu, temveč tudi v okoliških slovenskih naseljih. Kot prosvetno društvo, ki je obenem tudi edina slovenska ustanova v Beneški Sloveniji, se zavzema za vsakršno dejavnost, ki lahko pomaga beneškim Slovencem do njihovih osnovnih pravic. V veliki meri je tudi zasluga društva, da so številni sinovi beneških staršev obiskovali slovenske šole v Gorici in v Trstu, ker svojih žal nimajo. Več kot sto beneških otrok je že šlo doslej skozi slovenske šole in mnogi med njimi nadaljujejo danes svoje študije na univerzah v Trstu, Bologni, Neaplju in drugod, nekateri pa so že po raznih službah. Vendar jih žal večina ni dobila službe v domačih krajih in so zato tudi oni morali po svetu s trebuhom za kruhom, namesto da bi svoje znanje v svojem domačem jeziku posredovali svojim ljudem in jim služili pri njihovih vsakdanjih potrebah.

Prosvetno društvo «Ivan Trinko» nudi pomoč vsakomur, ki se nanj obrne, ne samo v izključno prosvetnih zadevah, temveč tudi v praktičnih, to je za razne prošnje in prizive za pokojnine, za reševanje raznih vprašanj, predvsem socialega značaja pri oblasteh. Mnoge od teh prošenj so bile ugodno rešene, čeprav so bile kdaj prej že zavrnjene. Zato si društvo pridobiva in utrjuje med beneškimi Slovenci ugled in vedno večje število ljudi se zateka v njegov sedež v Čedadu, saj vidijo, da deluje društvo lojalno in legalno in da se bori in poteguje za pravične zahteve in potrebe beneških ljudi in za pravico materinskega jezika.

Tudi izključno prosvetni obračun društva «Ivan Trinko» v letu 1966 je pozitiven. 19. marca je društvo priredilo v Čedadu v prostorih «Caffè San Marco» razstavo društva «Dolika» iz Jesenic. Razstavo si je ogledalo okrog 3000 obiskovalcev in od 33 razstavljenih slik jih je bilo prodanih 10, kar je lep dokaz, da je razstava dobro uspela.

V okviru stikov s sosedno slovensko deželo, je bil obisk nogometašev jeseniške strokovne šole v Špetru ob Nadiži 26. junija in nato povračilni obisk špetrskih nogometašev 23. oktobra na Jesenicah. Sportnike so v Jesenice spremljali tudi špetrski župan Gino Coredig, špetrski župnik Venuti in predstavnik društva «Ivan Trinko», Kont, in tako župan kot župnik sta povabila jeseniške športnike na uradno gostovanje v Benečijo.

V tem času je gostovala v Beneški Sloveniji tudi odlična godba na pihala iz Jesenic, ki je nastopila 2. okt. v Fojdi, v Raščaku, v Špetru ob Nadiži in v Ažli in povsod je bila zelo toplo sprejeta. P. d. «Ivan Trinko» je sodelovalo tudi pri priredbi boksarskega srečanja z Ljubljano v Špetru ob Nadiži ter organiziralo izlete v Slovenijo (v Planico in v Ljubljano) ob raznih prireditvah. Prav tako je društvo poskrbelo, da je nekaj beneških otrok odšlo na letovanje v obmorsko kolonijo v Savudrijo, nekaj otrok pa v slovensko šolo v Gorico. Zlasti nepozaben pa je bil za Benečane koncert, ki ga je društvo organiziralo v župni dvorani v Špetru ob Nadiži 6. januarja, ko je gostoval ansambel Antona Birtičia «Beneški fantje».

Uspeh vseh teh prireditev in vsega dela dokazuje, da je društvo «Ivan Trinko» med beneškimi Slovenci priljubljeno. Voditelji društva se sicer zavedajo, da bi bilo treba narediti še več za beneško ljudstvo, toda zato je treba več sredstev in več sposobnih ljudi. Toda društvo se bo tudi naprej z močmi, ki jih premore, borilo za dosego vseh človečanskih pravic, za katere se beneški Slovenci borijo že desetletja, zlasti pa po drugi svetovni vojni, in ki jih na žalost še ne uživajo.

Mario Kont

V Boljuncu je oživelo prosvetno delo

Nastop tamburaškega zbora v Boljuncu

Težko si je bilo misliti, da prav Boljunčani, ki so bili in so še dandanes vedno pripravljeni organizirati in pripraviti kaj novega in lepega kot npr. mlaj, pust, lučanje in razne prireditve, ne bi kaj organizirali tudi na prosvetno-kulturnem področju. Boljunčani, ki imajo že staro pevsko in kulturno tradicijo, so se po tolikih letih, lahko rečemo prave tišine na prosvetnem področju, spet oglasili in zaživeli. To je pokazala zadnja dobro uspela prireditev.

Za to novo razgibanost je dala pobudo skupina požrtvovalnih vaščanov, ki so se sestali še pred nekaj meseci, ko so pripravili prekop posmrtnih ostankom pokojnega Frana Venturinija. Takrat so v Boljuncu obnovili prosvetno društvo «France Prešeren» in spravili spet na noge mešani pevski zbor, ki ga je v tistem času začasno prevzel in vodil domačin Drago Žerjal ter dobro pripravil zbor za nastop za Venturinijevo komemoracijo, ki je bila 30. oktobra lanskega leta.

Nekaj časa po tej komemoraciji je prevzel pevski zbor pevovodja Ivan Sancin, ki je tudi pripravil zbor za kulturno prireditev 26. decembra. V enem mesecu in pol so pevci imeli 12 vaj ter se naučili poleg starih znanih pesmi še štiri nove, ki so jih zapeli na prireditvi za Štefanovo

Ne bomo dosti govorili o tem zboru, ki se je, lahko rečemo, komaj postavil na noge, čeprav je pred leti imel veliko uspeha. Reči pa moramo, da bi bilo zares žal, celo smrtni greh, če bi zbor v Boljuncu opustili.

Takoj po Venturinijevi komemoraciji so nekateri vaščani in vaščanke, bili mnenja, da bi bilo lepo in potrebno ustanoviti v vasi otroški pevski zbor. saj je v Boljuncu lepo število otrok z dobrimi glasovi, da bi lahko imeli svoj zborček. In res se je tako zgodilo. Domačinka Gabrijela Žerjal se je lotila dela z vso vnemo, dobro voljo in pogumom ter v kratkem času pripravila več kot 20 otrok za nastop. Za sedaj so se boljunški otroci dobro naučili in še bolje zapeli dve otroški pesmi, in sicer «Sonček čez hribček gre» in «Mlinček». Otroci pa niso samo zapeli, temveč so tudi recitirali nekaj pesmic, ki so se jih naučili v vaški osnovni šoli. Nastopili so: Patricija Petaros, Tanja Smotlak, Gracijela Metlika, Sonja Gregorič, Sandi Klun in Klavdij Ota,

Medtem ko se je pripravljal za nastop tamburaški zbor, sta Drejček in Mihec s številnimi domačimi šaljivimi dovtipi zabavala občinstvo.

Za zaključek programa je nastopil, kot rečeno, domači tamburaški zbor, ki je ob spremljavi godbe zapel vrsto dalmatinskih in slovenskih pesmi. Vsaka posamezna pesem je prišla še bolj do izraza, ker jo je domačin Vojko Slavec v začetku recitiral in obrazložil vsebino prisotnemu občinstvu.

Na koncu se je zahvalil občinstvu, ki je ob tej priložnosti napolnilo vaško kino dvorano do zadnjega kotička, vaščan D. Maver, ki je tudi napovedoval vsako točko pestrega in bogatega sporeda. Vse nastopajoče je občinstvo pozdravilo z veseljem, ter na koncu vsake točke nagradilo z burnim ploskanjem izvajalce, ki so z velikim trudom in požrtvovalnostjo pripravili to prireditev, z upanjem, da jim bodo mladi Boljunčani v kratkem pripravili še kako prireditev.

M. M.

Skupina najmlajših boljunških prosvetnih delavcev

Slovenske godbe na pihala na Tržaškem

Na zadnjem občnem zboru Slovenske prosvetne zveze smo v razpravi govorili tudi o godbah na pihala in njih delovanju. Čeprav niso godbe članice zveze, smo menili, da je njihovo delovanje na kulturnem področju enako važno kot udejstvovanje drugih skupin in da jim je potrebno posvetiti večjo pozornost. V ta namen je bil imenovan poseben odsek za godbe. SPZ je sicer že prej omogočila, da so združene godbe iz Trebč, s Proseka in iz Nabrežine nastopile na reviji godb v Ajdovščini, kjer so z nekaj predhodnimi skupnimi vajami odlično zaigrale in bile deležne spodbudne pohvale in priznanja vidnih slovenskih glasbenikov.

V prejšnjem mesecu je SPZ povabila predstavnike godb in njih ožje sodelavce na posvetovanje, na katerem so razpravljali o stanju in težavah kakor tudi o načinu za izboljšanje pogojev dela. Med drugim so bili sprejeti naslednji predlogi: za pomlad pripraviti skupni koncert treh godb; vključevati godbe v kulturne prireditve prosvetnih društev in zveze, pripraviti promenadni koncert na prostem s skupnimi točkami, pregledati možnost, da bi omenjene godbe prejemale podporo iz javnih sredstev in kot izredno pereče vprašanje še pritegnitev in izučitev mlajših godbenikov. Prisotni so bili mnenja, da jim pri tem lahko veliko pomagajo učitelji in profesorji ter starši, ki naj bi vplivali na mladino in otroke, da se vključijo v domačo godbo. Izražena je bila tudi želja, da bi Glasbena matica v tem pogledu prilagodila svoj učni načrt za šolanje mladih fantov, da bi čim prej lahko zasedli mesta starejših in celo pokojnih godcev. Žalostno, toda resnično je dejstvo, da naši starejši godci odmirajo in njihova mesta ostajajo prazna. Predlagano je še bilo, da bi naš tisk kaj več poročal o delovanju in problemih godb, zato smo pred izidom Prosvete obiskali obstoječe godbe ter zbrali za silo nekaj misli in podatkov o njih delu in njihovih težavah. Pri vseh smo naleteli v glavnem na enake probleme: povsod si morajo za vse pomagati sami, toda vsi so kljub težavam pripravljeni delati in storiti vse za svojo godbo. Vztrajnost naših godbenikov, njihovo požrtvovalnost in veselje do dela zaslužijo priznanje in pohvalo, ki jim jo lahko izkažemo samo tako, da jim kakorkoli pomagamo.

V Nabrežini

V Nabrežini sem sedel za mizo z godbeniki Milanom Pernarčičem, Slavkom Pertotom, Ignacijem Pertotom in Hermanom Pertotom, ki so mi v dveurnem razgovoru toliko zanimivega povedali, da sem v zadregi ker vsega ne morem napisati.

Godbeno društvo v Nabrežini je bilo ustanovljeno 14. 3. 1897 na pobudo domačih fantov, ki so se vrnili iz vojske, kjer so igrali v raznih vojaških godbah. Njihov prvi kapelnik je bil učitelj Ferdo Majcen. Sami so zbrali potrebno vsoto in naročili na Češkem inštrumente, na enak način so prišli tudi do dveh vrst uniform, v prvi so bili oblečeni kot «veterani», kar pomeni, da so že odslužili vojaški rok, v drugi pa kot civilni godbeniki. Starejši člani se še spomnijo, da so pred prvo svetovno vojno imeli koncerte na nabrežinskem trgu, v Trstu, v Barkovljah, pri neštetih veselicah. Med vojno so bili ob ves arhiv, od inštrumentov pa sta jim ostala le dva. 21. leta so ponovno nabavili nove inštrumente s sredstvi, ki so jih nabrali s plesi, tombolo in veselicami. Po končani vojni vihri so znova kot mravlje začeli z delom in postavili 35-članski orkester, ki je med fašizmom prenehal igrati in iz katerega se spet porodila godba, ki je sicer v manjšem obsegu delovala. Do prve vojne je godbo vodil Zoccov Oreste, nato pa do decembra lani Josip Devetak, ki žal ni bil pri našem pogovoru prisoten.

Med fašizmom so ponovno izgubili precejšen del arhiva in inštrumente, ki so jih po drugi vojni že v tretje nabavili. Takoj po vojni je s 7 člani obudil godbo Ignac Pertot. V prvih povojnih letih je godba zelo veliko nastopala v Trstu in okolici. Dobro jim je v spominu nastop s proseško in kriško godbo v Ljubljani, kjer so igrali tudi budnico po mestnih ulicah.

Vsa povojna leta je godba delovala in nastopala povsod, kamor jo je kdo vabil. Pred dnevi je sprejel odgovorno mesto kapelnika domačin Stanko Mislej.

V polni zasedbi šteje danes godba 25 članov, od katerih sta najstarejša 80-letni Josip Devetak (dosedanji kapelnik) in 78-letni Ernest Pertot. Med starejšimi, ki so k godbi pristopili po prvi vojni, pa so Ignac, Pavel in Herman Pertot.

Sedemdesetletnico obstoja, ki poteče prav letos, bodo slavnostno proslavili v poletnem času. Prav bi bilo, da bi ob tej priložnosti izdali brošuro, v kateri bi lahko obširneje zapisali spomine na delo v tem razdobju.

V Nabrežini sami imajo vsako leto tri obvezne nastope, ki so postali tradicionalni: ob božičnih in novoletnih praznikih, za Veliko noč in 16. avgusta ob prazniku vaškega patrona in šagre, zaigrajo na vaškem trgu.

V Trebčah

O delovanju trebenske godbe sem povzel podatke kar iz njihove kronike, ki so jo podali ob proslavi petdesetletnice pred tremi leti. Zamisel za to godbeno skupino se je porodila v letu 1913 in sicer ob pustnem času. Kot je navada ob pustu, so se zbrali v Špacju pri Pahorju Ludve Zupan, Benedikt Zupan in še nekateri. Za dostojen pogreb pusta so improvizirali pravo «godbo». Ker inštrumentov še niso imeli, si lahko predstavljamo, kako so si pomagali. Običajna kuhinjska oprema je naenkrat oživela in tako navdušila vedro razpoloženje improvizirane godbenike, da so sklenili ustanoviti pravo godbo. Po nekaj sestankih je bilo že domenjeno. Zbralo se je 28 članov, ki so nabavili potrebne inštrumente, začeli z vajami in dali svoji godbi ime «Godbeno društvo Parma». Viktor Parma je bil namreč tržaški glasbenik. Tudi v Trebčah ponovno zasledimo kot prvega kapelnika Ferda Majcna. Ko je bilo društvo v največjem delovnem poletu je prišla vojna, ki je fante in može odtegnila v vojsko. Po vojni so godbo spet obnovili in od leta 1919 do 1926 jo je vodil kapelnik Paušner iz Nabrežine, toda bil je železničar in fašistična oblast ga je premestila v notranjost Italije. Posledice njegovega odhoda so bile v tem, da se je zmanjšalo število članov. Tisti pa, ki so vztrajali, so povabili učitelja Benčino, ki je godbo vadil do leta 1940. V društvu je spet nastala vrzel zaradi internacije mnogih članov in posledice si lahko predstavljamo. Po zadnji vojni so odšli v Ameriko štiri godbeniki in spet so morali začeti znova.

Zavedne fante trebenske godbe sta življenje in vojna razgnali na razne strani sveta. A kljub temu so ostali zvesti svo-

Nabrežinska godba na pihala v l. 1898

Proseška godba na pihala kmalu po ustanovitvi l. 1904

Trebenska godba na pihala takoj po prvi svetovni vojni

v nekdanjih časih in v današnjih dneh

jim inštrumentom, ki so jih čakali doma. Kakšna je bila njihova vnema za stvar dokazuje dejstvo, ko so se nekateri vrnili neko soboto po osvoboditvi 45. leta in čeprav so bili od večletnih naporov izčrpani, so že naslednji dan imeli glasbeno prireditev.

Takoj po vojni je učiteljeval domačin Danilo Kralj. Težave, ki so jih morali sproti reševati, je bilo mnogo, starejši godbeniki so jim odmirali, ostajali so brez kapelnika. Toda vedno so našli izhod, ki jih je spet chrabril, da so delali še z večjim veseljem. Poznal jih je ves Kras, Vipava, Brkini in to v času, ko ni bilo prevoznih sredstev, ko so morali s svojim inštrumentom na rami ali pod pazduho peš kilometre daleč. Ej, to so zlati spomini. Če so jih prišle iskat «lojtrence», je bil velik luksus.

Do nedavnega je godbo vadil prof. Sveto Grgič, letos pa je mesto kapelnika ponovno sprejel Franc Benčina. Sedanji predsednik je Pepi Cibic, ki se je pred leti preselil v Trebče s Proseka in ki že vrsto let neutrudljivo deluje. Pepi je znal vzbuditi v Trebčah in pri mladini veselje do glasbenega udejstvovanja in vaje so se od njegovega prihoda pomnožile. Sam Cibic našteva glede pomoči, not, itd., v glavnem iste probleme, ki jih imajo tudi druge godbe.

Danes šteje godba 18 članov-domačinov, po potrebi pa jo še pomnožijo z godbeniki od drugod.

Nabrežinska godba na pihala v letu 1966

Proseška godba ob svoji 60-letnici l. 1964

Trebenska godba na pihala ob 50-letnici svojega obstoja l. 1963

Na Proseku

Na Proseku sva se s predsednikom godbenega društva Josipom Čukom sestala v prostorih prosvetnega društva Prosek-Kontovel, kjer vse kaže, da gredo obnovitvena dela h kraju.

Proseška godba je bila ustanovljena 24. maja 1904 na pobudo Dragotina Starca, ki je tudi, kakor lahko razberemo iz ustanovnega zapisnika, rekel «naj bi mladina sploh pristopila temu društvu, ker je to koristno za napredek omike, ter da bi ga vsak posestnik po svojih močeh podpiral». Za prvega predsednika je bil izvoljen sam Dragotin Starec, za podpredsednika Alojz Šonc — učitelj šole na Devinščini, tajnik Ivan Nabergoj, blagajnik Jakob Škabar, odborniki pa Štefan Cibic, Jožef Bizjak, Friderik Guštin in Ivan Rebula.

Prošnjo za uradno ustanovitev godbenega društva so v slovenščini naslovili na Cesarsko kraljevo namestništvo za Primorje v Trstu. 15. julija istega leta so že prejeli ugoden pismen odgovor tudi v slovenščini. Tudi na Proseku je bil prvi kapelnik Ferdo Majcen.

Zanimivo je pripovedovanje Josipa Čuka, kako je prišlo do ustanovitve godbe: «Želite vedeti, kako je prišlo do ustanovitve? Torej, ta naš ustanovitelj je bil v mestu na pogrebu nekega oficirja, kateremu je na Trgu Goldoni igrala vojaška godba. Ko so se vračali od pogreba so zaigrali «Mladi vojaki». Lepo igranje mu je šlo tako do srca, da je pritekel domov in začel pošiljat vabila po Proseku. Sklical je ljudstvo, mlado, staro, vse, in jim dopovedal, da morajo tudi oni ustanoviti godbo, ki bo dobra in da je to lepo in tako naprej. Bilo je okoli trideset mladih članov in okoli petindvajset starih. Vsi so se strinjali in tako se je začelo. Inštrumentov ni poznal nobeden, tudi sam Starec ne, podnevi se je hodil učit v Trst in zvečer je vadil ostale doma, dokler ni prišel učitelj Majcen. Starec je bil predsednik do 24. leta, potem se je umaknil, ker ni več zmogel, in kapelnik sem postal jaz.» In od takrat do danes pri 74 letih predsednik Čuk še vedno deluje in skrbi za proseško godbo.

In še pripoveduje «Nastopov smo imeli veliko in jako lepih, v Trstu, doma, v Vipavi in sosednjih krajih. Sodelovali smo z domačim pevskim društvom Hajdrih

1924. leta smo praznovali 20-letnico, na kateri so nastopili zbor Hajdih s Proseka, Danica s Kontovela, Zarja iz Barkovelj, godba iz Barkovelj, Nabrežine, Repna, Sežane in Križa.

V času fašizma smo delovali in do 43. leta smo vedno igrali, le ko so prišli Nemci smo utihnili. Za časa fašizma se spominjam dogodka, ko smo igrali v Sežani, igrali smo venček narodnih pesmi, na koncu smo še zaigrali Sokolsko, takrat pa so med nas pridrli policaji in nam ranili dva

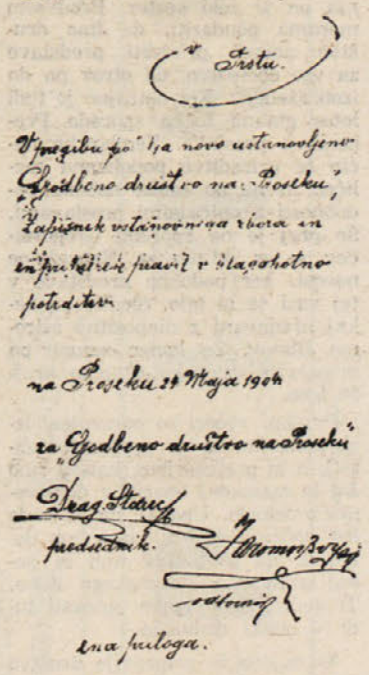

Visoko
C. kr. namestništvu za Primorje
v Trstu.

V pogibelj po 1ja novo ustanovljeno Godbeno društvo na „Proseku“, Zapisnik volilnega zbora in [illegible] prosim v blagohotno potrditev.

na Proseku 24 Maja 1904

za „Godbeno društvo na Proseku“
Drag. Starec
predsednik.
[illegible]
odbornik
ena priloga.

Fotokopija prošnje, ki jo je Godbeno društvo na Proseku poslalo oblastem za potrditev svoje ustanovitve l. 1964

člana. Jaz sem nekaj protestiral in zagovarjal pa so me še za 6 ur zaprli.

Takoj po vojni smo začeli spet z delom ter hodili skoro vsak dan igrati v Trst. Do 50-letnice je delovala naša godba zadovoljivo in tudi še kakih šest let nato, toda od 60-letnice naprej smo v krizi. Vzrok je v tem, da so nam godci pomrli in da ni mladih, ki bi jih nadomestili. Danes šteje godba deset članov, ki redno vadijo. Za večje nastope si pa, kot vse godbe, izposodimo še koga od drugod, da nas je blizu dvajset. Vadi nas Zdravko Kante. V tem času so proseški godbeniki nabavili tri garniture uniform, ki so last društva.

Ko sem ga vprašal, kakšna je njegova želja, mi pravi: «Ja, jaz jočem, ko gledam to sliko iz leta 1954, kjer vidim 30 članov, domačinov.» Pa zakaj jih ni več ga vprašam. «So pomrli! Novega pa nobenega.»

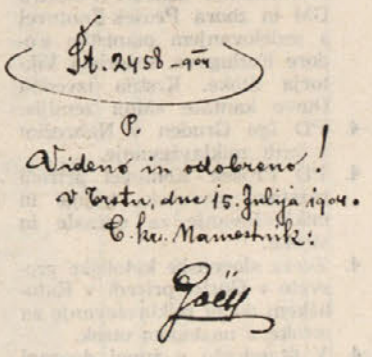

Pl. 2458-904
P.
Viden in odobren!
v Trstu, dne 15. Julija 1904.
C. kr. Namestnik:
Goëß

Fotokopija dokumenta, s katero je c. kr. namestnik v Trstu potrdil ustanovitev godbenega društva na Proseku

Požrtvovalni Gallusovi pevci si sami obnavljajo svojo dvorano. Zaključek del bodo proslavili s prireditvijo

Program Prešernove proslave

Slovenska prosvetna zveza bo tudi letos priredila dve osrednji Prešernovi proslavi, eno 29. januarja v Kulturnem domu v Trstu, drugo pa v Prosvetni dvorani v Gorici v februarju mesecu.

Tržaška proslava bo prirejena v obliki revije pevskih zborov. Ko so zbrani pevovodje na svojem posvetovanju ugotavljali število zborov, ki bi lahko peli na proslavi, so ugotovili, da jih je toliko, da bi z lahkoto organizirali dve reviji. Vendar so se zedinili, naj bo proslava manifestativnega značaja in naj nastopijo vsi zbori naenkrat. Zato da bodo tudi pevci lahko sledili nastopajočim zborom, bo za njih rezervirana polovica balkona. Predvideni so naslednji pevski zbori s približno 400 pevci:

«Jacobus Gallus» — Trst
«Valentin Vodnik» — Dolina
«Prešeren» — Boljunec
«Slovenec» — Boršt
«Slavec» — Ricmanje
«Veliki Repen»
«Prosek-Kontovel» — Prosek
«Salež - Zgonik»
«Vesna» — Križ
«Igo Gruden» — Nabrežina
«Kras» — Dol - Poljane
«Jezero» — Doberdob
«Oton Župančič» — Štandrež
«Briški grič» — Števerjan
«Srečko Kosovel» — Ronke

H gornjim zborom se bo verjetno pridružil še «Primorec» iz Trebč. Na Goriški proslavi bodo nastopili goriški zbori.

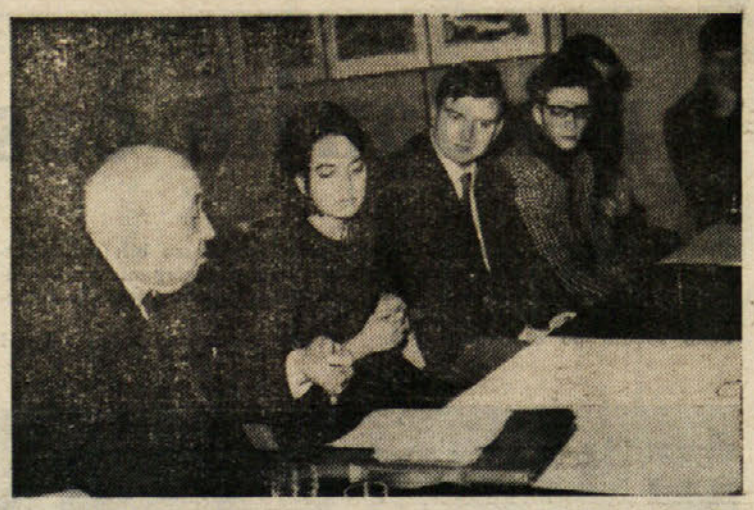

Predavanje Dr. Karla Ferluge v Slovenskem akademskem klubu «Jadran» v baru Kulturnega doma

Kaj pripravlja p.d. «Gruden»

V začetku prejšnjega meseca je P.D. Igo Gruden iz Nabrežine začelo že tretjo zaporedno sezono kulturno prosvetnega delovanja. Spored letošnjega delovanja pa je zelo pester. Predvsem moramo poudariti, da ima društvo namen prirediti predstave za vse občinstvo, od otrok pa do izobražencev. Kot običajno je tudi letos glavna točka sporeda Prešernova proslava. Vendar bo način te prireditve popolnoma različen in ne bo imela nobene podobnosti z običajnimi proslavami. Še prej je na sporedu Gregorčičev večer, ki bo za Nabrežince novost, ker podobne predstave v tej vasi še ni bilo. Sledilo bo nekaj predavanj z diapozitivi oziroma filmov. Za konec sezone pa pripravlja dramska skupina krajšo igro.

Posebni večeri so namenjeni izobražencem, to je predvsem učiteljem in profesorjem, katere smo žal le malokdaj opazili v društvenih prostorih. Upamo, da se bodo teh večerov udeležili in s tem dokazali, da je tudi v njih še nekaj aktivnega slovenskega duha. Ti večeri bodo lahko potekali tudi v obliki diskusije.

Za najmlajše pripravlja društvo predstave, ki bodo v celoti namenjene njim. Predvsem bi bile te nekake družabne prireditve, več o tem bomo pa izvedeli, ko bo odbor društva sprejel dokončne sklepe.

Spored nabrežinskega društva je torej namenjen vsem. Edini problem, ki pri tem nastaja, je problem občinstva. Vsekakor je razveseljivo dejstvo, da je pri vsaki predstavi med občinstvom veliko mladine, na žalost pa se starejši vaščani v glavnem ne zanimajo za delovanje društva. Prav oni pa so tisti, ki bi morali mladini nuditi oporo in jo vsestransko podpirati. Zato upamo, da bomo v bodoče med mladimi obrazi ugledali tudi starejše, katerih je sedaj vse premalo.

r-n

Občni zbor SKUD Števerjan

Dne 19. decembra je imelo občni zbor Slovensko katoliško prosvetno društvo Števerjan.

Predsednik društva Marjan Terpin je podal poročilo iz katerega je razvidno, da je društvo priredilo 14 kulturnih večerov, 16 sodelovanj na raznih prireditvah, tri prvomajska slavja, razne izlete in gostovanja na Koroškem. Lepa uspeha je dosegla dramska skupina z Molierovim «Namišljenim bolnikom» in s Finžgarjevim «Divjim lovcem». Pri obeh igrah so sodelovali skoraj vsi člani društva. Za pevski zbor, ki je večkrat nastopil z lepim uspehom, je predsednik ugotovil, da se mu je začenjalo poznavati pomanjkanje rednih vaj in je pozval pevce, naj prihajajo bolj redno k vajam. V zadnjem času je bil pri društvu ustanovljen športni odsek.

V novi odbor so bili izvoljeni Roman Vogrič, Mirko Humar, Helena Knez, Anica Vogrič, Alojz Ciglič, Simon Komjanc, Marjan Terpin in Alojz Maraž.

Koncert tržaških cerkvenih zborov

V nedeljo, 11. decembra je bila v dvorani Marijinega doma v Rojanu prva revija cerkvenih pevskih zborov na Tržaškem. Nastopilo je 12 zborov in to: iz Mačkovelj, Sv. Ivana, mladinski zbor iz zavoda šolskih sester v Trstu, zbor z Opčin, iz Bazovice, s Katinare, zbor skavtinj, ženski zbor iz Rojana, zbor iz Škednja, mešani zbor skavtov in skavtinj, zbor «Fantov izpod Grmade» in mešani zbor iz Rojana. Zbore so vodili Zorko Harej, Dušan Jakomin, Marica Župančič, Nada Žerjal, Anton Malič, Just Lavrenčič, Humbert Mamolo in Ivo Kralj.

Skupno je nastopilo okrog 250 pevcev s 24 pesmimi. Vsak zbor je zapel po dve pesmi naslednjih avtorjev: Gallus, Vodopivec, Aljaž, Foerster, Kuhar, Gobec, Kramolc, Tomc, Zorman, Kernjak, Švab, Lipar, Adamič, Simoniti, Bučar, Medved in Vrabec. Poleg cerkvenih pesmi, ki jih pojejo običajno, so zbori izvajali vrsto narodnih in umetnih pesmi.

Dvorana je bila polna hvaležnih poslušalcev. Med gosti je bil tudi župan dr. Franzil, ki je v kratkem nagovoru pozdravil pevce in jim čestital za lepo petje.

Poleg tega spodbudnega nastopa so pripravili cerkveni pevci na Goriškem in Tržaškem tudi tradicionalna božična koncerta. Prvi je bil v petek, 6. t.m. v priredbi Zveze slovenske katoliške prosvete na Goriškem v goriški stolni cerkvi ob 3. uri popoldne, ko so nastopili združeni mešani in združeni moški zbori, drugi pa je na programu danes v priredbi Zveze cerkvenih pevskih zborov v cerkvi sv. Antona novega v Trstu z začetkom ob 16. uri.

Težave pevskega zbora v Nabrežini

Že dve leti je v Nabrežini uspešno deloval pevski zbor. Vsi vaščani so bili ponosni nanj in so ob nastopih vedno napolnili dvorano do zadnjega kotička. Nastopil je že v Kulturnem domu in priredil samostojen koncert na trgu v Nabrežini. Letos pa je proti vsakemu pričakovanju zbor prenehal z vajami. Razlogi za to so precej nejasni. Pevovodja zvrača krivdo na pevce, ker so hodili k vajam v tako majhnem številu, da vaj sploh ni mogel začeti. Pevci pa očitajo pevovodji neresnost. Z malo dobre volje pa bi se zbor lahko takoj obnovil. Ker je mladina preveč zaposlena s športom, bi morala sodelovati v zboru predvsem tista srednja generacija, ki je do sedaj popolnoma pasivno gledala nanj in tudi na drugo društveno delovanje.

r-n

Kulturno-prosvetni pregled za december

1. SG ponovi v Kulturnem domu otroško igro «Obuti maček».
2. SG ponovi v Kulturnem domu otroško igro «Obuti maček».
2. V Slovenskem klubu predavanje prof. A. Černigoja o «Sodobnem slikarskem ustvarjanju».
3. 2. in 3. priredi Mladinski krožek v Prosvetnem domu na Opčinah razstavo slovenske knjige in umetniških del mladih avtorjev.
3. V Gorici filatelistična razstava s sodelovanjem članov filatelističnega kluba «Košir» iz Trsta.
4. Glasbena matica priredi v Kulturnem domu vokalno - inštrumentalni koncert orkestra GM in zbora Prosek-Kontovel s sodelovanjem pianistke Fedore Ferlugove, tenorista Viktorja Štoke. Krstna izvedba Otove kantate «Moji zemlji».
4. PD Igo Gruden v Nabrežini priredi miklavževanje.
4. PD Prosek - Kontovel priredi razstavo slovenske knjige in miklavževanje za odrasle in otroke.
4. Zveza slovenske katoliške prosvete v Gorici priredi v Katoliškem domu miklavževanje za otroke z nastopom otrok.
4. V Štandrežu v župni dvorani miklavževanje z otroško igro.
6. V Slovenskem klubu miklavževanje z gostovanjem vokalnega okteta iz Postojne.
6. PD Ivan Cankar priredi miklavževanje za otroke s prikazovanjem otroškega filma.
6. Mladina Slomškovega doma v Bazovici priredi miklavževanje z igrico «Miklavževanje na podstrešju».
6. Miklavževanje z župni dvorani v Doberdobu z igrico «Parkljev koš».
7. PD Ivan Cankar priredi v Kulturnem dom družabno prireditev s plesom in nastopom orkestra «5 fans».
7. V klubu «Simon Gregorčič» v Gorici predavanje Draga Košmrlja o temi «Svet, ki v njem živimo».
8. Slovenska prosv. zveza priredi v Kulturnem domu koncert akademske folklorne skupine «France Marolt» iz Ljubljane.
8. SG gostuje v Celovcu s pasijonoma «Kmečki rekviem» in «Vinska žalostna z alelujo».
8. Orkester GM, zbor Prosek-Kontovel in pianistka Fedora Ferluga nastopijo v Ljubljani kot gostje Akademije za glasbo.
8. V Kulturnem domu občni zbor sindikata slovenske šole.
8. V Doberdobu cerkveni praznik z uprizoritvijo igrice «Miss sveta».
9. SPD priredi v Kulturnem domu predavanje prof. Franca Habeta o temi «Od Triglava do Durmitorja»
9. V PD «Jože Abram» v Pevmi kulturni večer s predavanjem prof. Bednařika o Gregorčiču.
10. SG ponovi v Kulturnem domu otroško igro «Obuti maček».
10. Zbor v Velikem Repnu priredi predavanje Maria Magajne o Maroku in istočasno nastop domacega zbora.
11. Mladinski krožek na Opčinah priredi v prosvetnem domu Gregorčičevo proslavo z recitacijami in zborom J. Gallus.
11. SG ponovi v Kulturnem domu otroško igro «Obuti maček».
11. V prosvetni dvorani v Gorici nastopi gledališče iz Nove Gorice s komedijo «Mrtvi ne plačujejo davkov».
11. V Marijinem domu v Rojanu nastop zborov v organizaciji Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta.
12. SG ponovi v Kulturnem domu otroško igro «Obuti maček».
1[illegible] SG uprizori v prosvetni dvorani «S. Sirk» v Križu enodejanki «Strip tease» in «Čarobna noč».
13. V Slovenskem klubu komemoracijski večer ob 15. obletnici smrti Romana Pahorja.
13 SG ponovi v Kulturnem domu otroško igro «Obuti maček».
13. SG uprizori v prosvetni dvorani «Igo Gruden» v Nabrežini enodejanki «Strip - tease» in «Čarobna moč».
14. V klubu «Simon Gregorčič» v Gorici predavanje prof. Zorka Fona iz Tolmina o prirodnih lepotah Soške doline.
14. SG ponovi v Kulturnem domu otroško igro «Obuti maček».
15. V PD Ivan Cankar začetek društvene otroške telovadbe.
15. V Ljudskem domu v Ul. Madonnina proslava Pinka Tomažiča in tovarišev s sodelovanjem članov SG in pevskega zbora «Vesna» iz Križa.
15. V dvorani Katoliškega doma v Gorici predavanje prof. Pavla Merkuja o problemih glasbe.
16. GM priredi v Kulturnem domu koncert orkestra in solistov glasbene šole iz Dubrovnika.
17. 17. in 18. zasedanje Glavnega sveta SKGZ s poročili in razpravo o kulturi in prosveti ter o tisku.
17. Občni zbor Slovenskega katoliškega prosvetnega društva v Števerjanu.
18 SG ponovi v Kulturnem domu otroško igro «Obuti maček».
18. Dramska skupina «Dom» iz Rojana uprizori v Marijinem domu Finžgarjevo dramo «Veriga».
20 V Slovenskem klubu otvoritev razstave skupine slovenskih likovnih umetnikov.
21. Dr. Karel Ferluga predava za SAK Jadran v Kulturnem domu o «Zgodovini predvojnih akademskih društev in o tedanjih akademskih navadah».
23 PD Slavko Škamperle priredi s sodelovanjem tabornikov «Mladinski zabavni popoldan za svetoivansko mladino.».
23. V goriški «Pro Loco» otvoritev razstave Roberta Faganela.
23. V občinski umetnostni galeriji otvoritev božične razstave z udeležbo slovenskega slikarja Milka Bambiča.
26. SG uprizori v Kulturnem domu premiero božične pastoralke «Ta sveti dan veseli dan».
26 Tradicionalno lučanje v Boljuncu z nastopom pevskega zbora p.d. «Prešeren» iz Boljunca, recitatorjev, otroškega pevskega zbora in tamburaškega zbora.
26 P.d. «Briški grič» v Števerjanu priredi tradicionalno tekmovanje v briškoli.
27. SG ponovi v Kulturnem domu pastoralko «Ta sveti dan veseli dan».
28 SG ponovi v Kulturnem domu pastoralko «Ta sveti dan veseli dan».
29 SG ponovi v Kulturnem domu pastoralko «Ta sveti dan veseli dan».
31 SPZ v Gorici priredi Silvestrovanje v Prosvetni dvorani.

Tržaški dnevnik

UGODEN RAZVOJ OBMEJNEGA PROMETA

Samo na Tržaškem je bilo v lanskem letu skupno nad 17 milijonov mejnih prehodov

63 odst. več prehodov kakor v letu 1965 - Na prvem mestu blok pri Škofijah, na drugem Fernetiči - Od začetka do danes skupno nad 76 milijonov prehodov

Grafikon prikazuje razvoj maloobmejnega osebnega prometa na Tržaškem v zadnjih dveh letih. Podatki, ki jih je zbral statistični urad tukajšnjega odseka obmejne policije, so izraženi v tisočih prehodov. Število ljudi, ki je v letu 1965 prekoračilo italijansko-jugoslovansko mejo z obmejno propustnico, je doseglo samo na Tržaškem 10.462.748; od tega je bilo 6.600.035 italijanskih in 3.862.713 jugoslovanskih državljanov. V lanskem letu se je število prehodov v obe smeri povečalo za nekaj čez 63 odst. ter je doseglo rekordno višino 17 milijonov 86.973 prehodov (od tega so dali italijanski državljani 11 milijonov 645.319, jugoslovanski pa 5 milijonov 441.654 prehodov). Iz navedenih podatkov je med drugim razvidno, da je število Tržačanov, ki se v okviru maloobmejnega prometa podajajo na sosedna jugoslovanska področja, približno dvakrat večje od števila prebivalcev iz jugoslovanskega obmejnega pasu, ki prihajajo na obisk k nam.

Najbolj obiskan je mejni prehod pri Škofijah: lansko leto je šlo čezanj 9.385.396 imetnikov obmejnih propustnic. Na drugem mestu je prehod pri Fernetičih, na katerem so lani zabeležili 4.228.174 prehodov, tema dvema sledijo po vrsti prehod pri Pesku, dalje prehod pri Lipici, prehod pod Repentabrom, in drugi. Z grafikona lahko razberemo tudi, da se vsako leto obmejni promet začne hitreje razvijati, kakor hitro se vreme nekoliko popravi po zimskem mrazu. Vršek prometa beležijo seveda na prehodih v poletni sezoni, in zlasti v agvustu, zanimivo pa je, da so v letu 1965 zabeležili ponoven vzpon prometa po sezoni v novembru, medtem ko je ta vzpon lansko leto manjkal. Morda so temu botrovale nove turistične olajšave z jugoslovanske strani, tako da je več prebivalcev z jugoslovanskih obmejnih področij prišlo na naše področje s potnim listom, ali pa so italijanski državljani ponovno začeli pogosteje hoditi čez mejo s potnim listom, glede na to, da je carinsko nadzorstvo lani nekoliko popustilo v primerjavi s predlanskim letom. Kljub temu pa smo lansko leto v vseh mesecih razen januarja in februarja dosegli znatno višji promet kakor v «sezonskih» mesecih prejšnjega leta.

Kakor znano, je bil videmski sporazum o maloobmejnem osebnem prometu med Italijo in Jugoslavijo podpisan v Vidmu v drugi polovici avgusta 1955. leta. Koliko prehodov so obmejni stražniki zabeležili na našem področju od tistega datuma do danes? Nekaj čez 76 milijonov: ob desetletnici sporazuma smo nekje zabeležili, da je v desetletju prešlo mejo v okviru videmskega sporazuma okoli 54,6 milijona ljudi. Če zdaj k temu dodamo še to prehodov od 20. avgusta 1965 do konca lanskega leta, pridemo do okroglega števila 76.322.000.

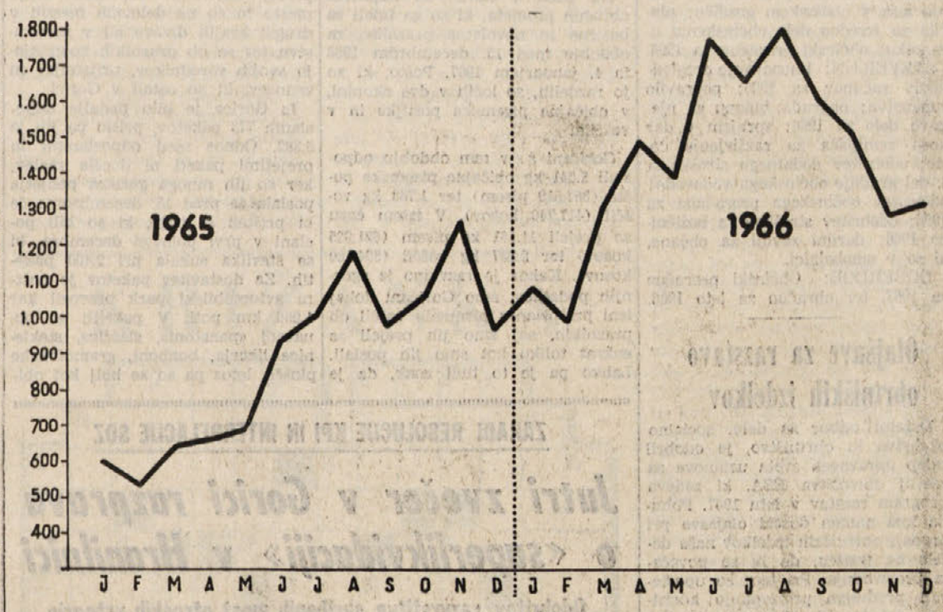

Grafikon prikazuje razvoj maloobmenjega prometa na Tržaškem v zadnjih dveh letih. Na pokončni lestvici so označena število prehodov (v tisočih) na vodoravni pa meseci

● Kmetovalci, vinogradniki, vrtnarji, cvetličarji, živinorejci! Kar potrebujete, naročajte in kupujte pri Kmetijski zadrugi v Trstu (Ul. Foscolo 1).

V TOREK SEJA DEŽELNEGA SVETA

Vprašanje in interpelacija o slovenskih strokovnih šolah in razlaščevanju

Zakonski osnutek o goriški prosti coni se mora spremeniti - Ali bo odprl Kompas v Trstu svojo poslovalnico?

V torek se prvič v novem letu sestane deželni svet, ki ima na dnevnem redu 18 vprašanj, štiri interpelacije, resolucijo KPI o bombardiranju Hanoja in spremembe pravilnika deželnega sveta, ki jih je predlagal odbor za pravilnik.

Dnevni red je torej precej obsežen zlasti glede vprašanj in interpelacij. Med njimi pa naj omenimo samo tiste, ki se nas najbolj tičejo.

Svetovalec Slovenske skupnosti odv. Škerk je predložil vprašanje glede nujnosti ustanovitve državne industrijske in obrtne strokovne šole ter državne trgovske strokovne šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu. Svoje vprašanje utemeljuje odv. Škerk s tem, da so zaradi ustanovitve enotne nižje srednje šole ukinili na tržaškem ozemlju štiri industrijske šole in en tečaj ter dve trgovski strokovni šoli. Te šole in tečaji so bili zelo koristni za slovensko mladino. Svetovalec pravi, da je Sindikat slovenske šole dal stvarne predloge v tem pravcu ter opozoril na stvar razne oblasti, med katerimi tudi predsedstvo dežele. Zato vprašuje Škerk sedaj predsednika deželnega odbora, kakšne korake je storil ali jih še namerava storiti za uresničenje te važne in nujne zahteve slovenske manjšine.

Isti svetovalec je predložil tudi interpelacijo o razlaščanju zemljišč. V interpelaciji najprej pravi, da je predsednik Industrijskega pristanišča (EPIT) izjavil, da so zahtevali razširjenje industrijskega področja, in sicer za 1.750.000 kv.m v dolinski občini, za 680.000 kv.m v miljski in za 220.000 kv.m v tržaški občini. Nadalje, da ima pristaniška ustanova v svoji blagajni 1 milijardo lir prebitka. Škerk pravi, da se je že večkrat tudi v deželnem svetu pritožil glede načina, kako si EPIT prilašča nepremičnine, ki so na njegovem področju. Sedaj postaja vprašanje zopet pereče zlasti za slovensko manjšino, saj gre za ozemlje, na katerem bivajo pretežno Slovenci.

Ker bi na nova področja premestili že obstoječa industrijska podjetja v mestu, bi utegnile nastati velike špekulacije, saj bi lahko ti podjetniki prodali v mestu svoje površine po zelo visokih cenah ter si, okoriščajoč se z nizkimi cenami razlaščenih zemljišč, pridobili nove površine v okolici po nizkih cenah.

Ker je nastala spričo novih vesti med prebivalstvom velika zaskrbljenost, vprašuje svetovalec odbor, kakšno podlago imajo trditve o milijardi aktive, ali namerava odbor posredovati, da ne pride do novih razlastitev v dolinski občini, da se izvzamejo s področja EPIT zemljišča med Domjom in Logom, ki so sedaj vključena, ter da se EPIT vzame pravica razlaščevanja zemljišč za industrijska podjetja, tako da mu ostane le pravica do razlaščevanja za razna javna dela, napeljave in naprave (infrastrukture), kot nameravajo storiti v Gorici.

Komunista Jarc in Bergomas sta vprašala, ali so resnične trditve poslanca Zucallija, ki jih je objavil 5. decembra na svoji goriški strani časopis «Il Piccolo», da je treba omejitev časovnega roka goriške proste cone pripisati zahtevi predsednika Berzantija. Nadalje sta vprašala, kaj namerava storiti deželni odbor, da bi vlada spremenila zakonski osnutek tako, kot zahtevajo goriške krajevne uprave, ustanove in stranke.

Liberalec Trauner pa je vprašal, ali je res, da nameravajo premestiti pedagoško fakulteto iz Trsta v Videm. Nadalje je postavil tudi vprašanje, s katerim bi rad zvedel, ali namerava slovenska potovalna agencija Kompas odpreti svojo poslovalnico tudi v Trstu na Trgu Stare mitnice.

Za slepe otroke

Tudi tokrat so za božične in novoletne praznike na pobudo prodajalcev, kramarjev in kramaric na pokritem trgu v Ul. Carducci postavili veliko božično drevo in zbirali darila za slepe otroke v zavodu Rittmeyer. Ob prisotnosti oblasti bodo zbrana darila danes ob 10.45 razdelili slepim otrokom

V Boljuncu in drugod se pripravljajo na pust

Letos je zelo kratka pustna doba, saj bo pustni torek že 7. februarja, to je čez dobre 4 tedne. Zaradi tega so se v Boljuncu že lotili priprav, da bodo letošnje pustne proslave še v večjem obsegu kot prejšnja leta. Boljunčani imajo že dolgo pustno tradicijo. Zadnja leta so se uveljavili zlasti s pustnim pogrebom, oziroma z izstrelitvijo pusta v vesolje. Ustanovili so tudi «Pustno društvo» in zgradili malo stavbo, kjer imajo svoje sestanke, shrambo «vesoljskih naprav» in osmico. Na prvem sestanku, ki je bil te dni, so v glavnem že določili program. V soboto 4. februarja zvečer bo ples za stare in mlade, v nedeljo popoldne bo otroški ples, zvečer za odrasle, prav tako bo ples v ponedeljek in torek. V torek bodo vaški fantje šli z godbo po vasi in nabirali jajca, klobase in vino. Pozno popoldne bo skupna pustna pojedina. V sredo, na pepelnico, popoldne bodo starega pusta sežgali, mladega pa odpeljali «v vesolje». Kot že nekaj let, bodo prav gotovo tudi letos ob pustnem «pogrebu», kakor se spodobi, pogrebcem-gostom postregli brezplačno z vinom in polento.

Na poslovitev od pusta se seveda pripravljajo tudi v Padričah, ki konkurirajo z Boljuncem, v Škednju in nekaterih drugih vaseh ter v Miljah; točnih podatkov pa še nimamo.

Kdor bo poskrbel za boljšo organizacijo, reklamo ter zabavo, bo imel več uspeha.

Štefan Škanter že 60 let poje v cerkvenem zboru (tenor). Ko smo ga na Štefanovo obiskali, nam je povedal, da je bil njegov prvi pevovodja pokojni Fran Venturini, in nam je našteval vse pevovodje, ki so si sledili v zadnjih 60 letih. Čeprav ima že 80 let, še vedno poje v cerkvenem pevskem zboru. Pri maši na Štefanovo je celo pel «solo». In kljub letom, še vedno pomaga pri raznih delih, zlasti v vinogradu. S ponosom in zadovoljstvom nam je natočil kozarec odlične domače kapljice in dejal: «Če ne delam, ne morem spat ponoči».

Da bi še dolgo let lahko spal ponoči, pel in bral naš dnevnik, mu iz srca želimo.

Štefan Maver ima 80 let

V ponedeljek, na Štefanovo, ko je bilo v Boljuncu tradicionalno «lučanje», je v krogu svojih dragih praznoval svoj god in rojstni dan Štefan Maver, po domače «Škanter». Naš Štefan, edini Štefan v Boljuncu, je praznoval svojo 80-letnico, čeprav mu nihče ne bi prisodil toliko let. Ni kaj reči. Dobro jih nosi, zdrav in čil. V bukvah je zapisano, da se je Štefan Maver rodil 26. 12. 1886. Ko je Štefan imel komaj nekaj mesecev, mu je umrla mati. Oče se je spet poročil, pa je tudi mačeha umrla, ko je mali Štefan hodil še v osnovno šolo. Že v mladih letih je moral trdo delati na kmetiji in si pomagati s priložnostno zaposlitvijo. Majhni in revni so bili dohodki iz kmetije, zato je delal v železarni, prevažal gramoz itd. Tudi njega je vihra I. svetovne vojne zanesla na rusko in italijansko fronto. Srečno se je vrnil domov in nadaljeval z delom. Žena Ivana roj. Žerjal mu je umrla pred 12 leti. Imela sta tri otroke, ki so vsi še živi.

Nova številka «Zadrugarja»

Po daljšem presledku je ponovno izšel v slovenščini vestnik Delavskih zadrug «Zadrugar». List, ki nosi številko 360, prinaša tri daljše članke, in sicer enega o poslanstvu Delavskih zadrug, enega o odprtju nove samopostrežne trgovine v Ul. P. Vergerio ter enega o nagradah za svestobo delu, ki so jih pred časom prejeli uslužbenci zadrug. List objavlja poleg tega še nekaj dopisov članov.

Pisma uredništvu

V zvezi z vprašanji, o katerih je pisal Vaš ugledni list z dne 27. t. m. v sestavku z naslovom «Šempolaj», si dovoljujem pojasniti naslednje:

1. Kopalnica v šempolajski osnovni šoli (skupno 4 prhe) je za javnost poslovala od septembra 1955 do konca oktobra 1964. Tedaj se je parni kotel tako pokvaril, da ga ni bilo mogoče vec popraviti. Občinska uprava bi morala namestiti novega, a tega ni naredila, ker je bila kopalnica odločno pasivna. V letu 1964 se je vsako soboto popoldne, ko je bila kopalnica odprta, skopalo povprečno kakih 10 oseb, kar ni krilo niti polovice režijskih stroškov. Zato je tedanja občinska uprava to službo opustila. Ker sem za to zadevo zvedel šele iz pisanja Vašega lista, bom poskrbel, da bodo vprašanje proučili pristojni občinski organi in sprejeli zadeven sklep.

2. Občinska uprava je te dni vprašala ustanovo ENEL za proračun stroškov za namestitev dveh novih žarnic vzdolž pokrajinske ceste v Šempolaju. Res je, da žarnice pogosto odpovedo, vendar je tudi res, da je občinska uprava letos ustanovila posebno ekipo občinskih delavcev, ki enkrat tedensko pregledajo vse žarnice v vsaki vasi in zato tudi v Šempolaju. Žarnice odpovedo verjetno zaradi pogostih velikih sprememb v napetosti, ne pa zaradi nemarnosti naših občinskih delavcev.

3. Uprava državnih železnic je na naše vprašanje odgovorila, da je odpravila zapornice ob železniškem prehodu na stari poti čez Ojstri vrh v Nabrežino in tu namestila železna vrata, «ker je bila nevarnost takšna, da je bila prisiljena sprejeti ta ukrep». Občinska uprava bo čimprej proučila, kakšne so resnične potrebe prebivalstva v zvezi s to staro, danes poljsko potjo in temu primerno ukrepala.

Lepo se zahvaljujem za objavo.

S spoštovanjem. Župan D. Legiša

Opozorilo KZ in ZMP

KZ in ZMP obveščata kmečke ženske, ki so do 31. decembra 1966 dopolnile 61. leto starosti, če imajo potrebne pogoje, to se pravi, če so od leta 1957 dalje plačale 104 prispevke za pokojnino letno, naj že v januarju vložijo prošnjo za kmečko pokojnino.

Ženske, ki bodo dopolnile 61. leto starosti v letu 1967 morajo pa vložiti prošnjo v tistem mesecu, ko imajo rojstni dan. Prošnje sestavljata in vlagata Kmečka zveza in Zveza malih posestnikov — Ulica Geppa 9, v uradnih urah.

KMETIJSKI PRIROČNIK 1967

Pred kratkim je izšel novi «Kmetijski priročnik» za leto 1967, ki ga je izdala ljubljanska založba Kmečki glas.

Razen koledarskega dela vsebuje priročnik tudi zelo koristne strokovne nasvete, navodila in podatke o raznih vprašanjih, ki zanimajo kmete.

Kmečka zveza in Zveza malih posestnikov toplo priporočata priročnik vsem, ki se ukvarjajo s kmetijstvom.

«Kmetijski priročnik 1967» stane 500 lir in ga lahko naročite na sedežu Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov v Ul. Geppa št. 9.

VESTI S KOPRSKEGA

Nov motel pri Kopru?

Od Postojne do morja ni ob cesti nobenega motela. Zaradi tega se je že svoj čas porodila zamisel, da bi bilo potrebno zgraditi motel nekje pri Kopru. To zamisel so podrobneje obdelali v Agrokombinatu «Emona» in pripravili načrte za motele posebne vrste, kakršne namerava Agrokombinat zgraditi tudi v nekaterih drugih krajih. «Emona» izdeluje najrazličnejše mesne proizvode, ki jih tudi izvaža. To blago pa bi radi cim neposredneje posredovali kupcem. Zato so se namenili, da bi pri Kopru zgradili motel, ki bi imel v pritličju prodajalno vseh vrst mesnin, delikates in drugih živil. V prvem nadstropju bi bile turistične sobe, okoli pa prostor za parkiranje ter primerne garaže. Motel bi moral seveda biti neposredno ob glavni cesti.

Načrte so že pripravili in tudi denar za graditev je zagotovljen. Zdaj je treba dobiti primerno lokacijo. Predstavniki «Emone» so predlagali, da bi zgradili novi motel zahodno od križišča proti tovarni Tomos, to je med Ljubljansko in Istrsko cesto. Podjetje «Emona» ima v načrtu graditev vec takih motelov v Sloveniji. V Sežani imajo že lokacijo, prav tako pa nameravajo nekaj podobnega zgraditi v Novi Gorici, na Bledu in v Kranjski gori.

Če bodo v kratkem določili prostor, bo novi motel pri Kopru dograjen že za prihodnjo poletno sezono. Novi motel bi prav gotovo prispeval še k večjemu razvoju turizma ob istrski obali in bi spričo porasta maloobmejnega prometa deloval tudi izven turistične sezone.

* * *

Koper s Semedelo je ob zadnjem popisu prebivalstva leta 1961 imel 10.053 prebivalcev, ob koncu lanskega marca že 14.061 prebivalcev, koprska občina pa skupno 31.927 prebivalcev. Število mestnega prebivalstva naglo raste, stalno pa upada število kmečkega življa. Na podeželju živi le 7277 ljudi. V trinajstih letih se je kmečko prebivalstvo na Koprskem skrčilo kar za 5710 ljudi. Gostota prebivalstva na Koprskem je 111,8 ljudi na kv. km.

PRED NOVIMI RAZLASTITVAMI ZA INDUSTRIJSKO PRISTANIŠČE?

ZAKAJ NI ŠE IZKORIŠČENO ZA INDUSTRIJO OBSEŽNO ZEMLJIŠČE (747.000 kv. m) PRI OREHU?

O napovedani gradnji tovarne Bormed-Montecatini ni več govora - Ali bo tam zrasla nova tovarna motorjev Diesel?

Kakor je pripomnil dolinski župan Dušan Lovriha v svoji izjavi, ki smo jo objavili v našem dnevniku 31. decembra, postaja vedno bolj resna nevarnost novih razlastitev obsežnih površin zemljišč za Industrijsko pristanišče. Kakor smo izvedeli, je bila prošnja za razširitev področja Industrijskega pristanišča že odposlana v Rim. Temu seveda sledijo razlastitve. Podrobnega načrta za razširitev področja Industrijskega pristanišča sicer še ne poznamo, ker je vse nekam tajinstveno, govori pa se, da gre za dober del ravnine med Dolino, Boljuncem in Lakoščam, del hriba Sv. Roka (med Boljuncem in Domjom) za novo naselje ter spodnjega predela Osopske doline. Dolinska občinska uprava in občinski svet se upravičeno zgražata, ker se nekaj pripravlja in odloča brez njih, čeprav gre za zelo važne zadeve, ki se tičejo dolinske občine.

Kakšni novi industrijski obrati naj bi zrasli na novem tako obsežnem področju se še ne ve. V kolikor vemo, do sedaj ni še nobene prošnje in načrta. Pred kratkim pa so se razširile govorice, da bi morda tem zgradili novo veliko tovarno motorjev Diesel (Grandi Motori-Fiat-IRI), kot je bilo napovedano v okviru sklepov CIPE. Še pred temi govoricami pa so se razširile bolj utemeljene vesti, da bodo novo tovarno motorjev zgradili na področju med čistilnico Aquila in Miljami, in sicer na obsežnem zemljišču, ki ga je Bormed-Montecatini kupila že leta 1962 za svojo tovarno.

Kakor smo pred nekaj meseci že pisali in objavili fotografijo temeljnega kamna z napisom, na tistem velikem zemljišču (747.000 kv. m) raste plevel. O napovedani tovarni Bormed-Montecatini sploh ni več govora. Miljska občina je v svojem regulacijskem načrtu določila tisto področje za industrijo in želi, da bi tam zrasla kakšna velika tovarna. Kaj je torej vmes, da je tako obsežen prostor in tako primeren kraj za industrijske obrate še vedno neizkoriščen?

ПОЛИТИКА
BORBA
Vjesnik u srijedu
SPORTSKE NOVOSTI
DELO
In vse ostale jugoslovanske časopise dobite v sledečih prodajalnah: v TRSTU:
MORPURGO - Viale XX Settembre
TARTERINI — Trg Oberdan (postaja openskega tramvaja)
PAROVEL — Palača Tergesteo
RUSSO — Passo di piazza Unità
CANONE — Trg Ponterosso
PAPAGNA — Pokriti trg — Ulica Carducci
ZANOR — Ulica Roma
AGAPITO — Ulica Roma
SAF 1 in 2 — Železniška postaja
V MILANU:
CASIROLI
Piazza Duomo 31

KDOR SE PRVIČ NAROČI NA
PRIMORSKI DNEVNIK
ZA LETO 1967
● prihrani 3.300 lir
● podari družini lepo darilo
● prejme v dar še lepo slovensko knjigo
Telefonirajte na št. 37.338
ali pa izročite vaš naslov raznašalcu
PRIMORSKI DNEVNIK
Ul. sv. Frančiška 20

VISTA
TRST — ULICA CARDUCI, 15 TELEFON 29-656
BOGATA IZBIRA NAOČNIKOV, DALJNOGLEDOV, SESTIL, RAČUNAL IN POTREBŠČIN ZA VISJE SOLE, TOPLOMEROV IN FOTOGRAFSKEGA MATERIALA

URARNE in ZLATARNE SEDMAK
TRST Viale XX Settembre 16 tel 96016
NABREŽINA (center)
SESLJAN (center)
ZLATI IN SREBRNI OKRASNI PREDMETI

VSE ZA KOPALNICO IN KUHINJO
Sanitarna keramika
Kromirane pipe
Grelci (bojlerji)
Peči na kerozen
Ploščice za oblaganje
Plinski štedilniki
Pralni stroji Castor, Ignis, Triplex
Električni material
Hidravlični material
SILVIO BONIFACIO
TRST — Ul. Roma 20
Trgovina z lestenci: Ul. S. Spiridione 3

Kupite najsolidnejše slovensko pohištvo, ki ga izdelujejo najbolj vešči mizarji iz svetovno renomiranega lesa.
Projektirali so ga najbolj znani italijanski arhitekti.
Dobite ga po konkurenčnih cenah v
TRGOVINI
«MEBLO»
KIDRIČEVA, v NOVI GORICI
Kupcem s področja Furlanije - Julijske Benečije dostavimo že ocarinjeno pohištvo na dom in ga montiramo.
CENA IN KVALITETA BREZ PRIMERE
v trgovini «MEBLO» v NOVI GORICI

Goriško - beneški dnevnik

DANES V ČEDADU

Tradicionalno srečanje benečanskih emigrantov

Danes, 8. t.m. bo v Čedadu kakor vsako leto tradicionalno srečanje emigrantov iz Beneške Slovenije. Tudi letošnjo prireditev bo organiziralo prosvetno društvo «Ivan Trinko», ki upa da bo srečanje uspelo še boljše kot v preteklem letu.

Spored prireditve je naslednji:

Dopoldne ob 10. uri bo v dvorani gledališča «Adelaide Ristori» koncert popularnega ansambla Antona Birtiča «Beneški fantje», ki bo izvajal narodne beneške pesmi in furlanske «villotte». Udeležence bo pozdravil predstavnik prosvetnega društva «Ivan Trinko». Dobiček je namenjen poplavljencem videmske pokrajine. Prireditelji vabijo na ta koncert poleg beneških tudi vse tržaške in goriške Slovence.

Pravo srečanje emigrantov pa je na sporedu popoldne, in sicer na sedežu prosvetnega društva «Ivan Trinko» v Ul. Monastero št. 20 v Čedadu. Emigrante bo pozdravil predstavnik P.d. «Ivan Trinko». Pozdrave pa bodo prinesli zastopniki PSU, KPI in verjetno še nekaterih drugih strank. Med srečanjem bodo prepevali ponovno Birtičevi «Beneški fantje». Poskrbljeno bo za pijačo in jedačo. Tudi letos se bo srečanje zaključilo z domačo veselico in plesom.

118 milijonov dežele za strokovno usposabljanje

Ustanove, ki upravljajo redne in izredne tečaje za strokovno usposabljanje delavcev, bodo lahko okrepile svojo dejavnost, ker jim bo dežela prispevala 118 milijonov lir. To vsoto je dal pred kratkim na razpolago deželni odbor na predlog odbornika za delo Dal Masa. Z njo bodo finansirali 58 tečajev v letošnjem šolskem letu, in sicer na podlagi zakona št. 35 od 31. decembra 1965.

S temi prispevki se dopolnjujejo prispevki, ki jih daje država za strokovno usposabljanje. Prispevke dobe ustanove za tiste tečaje, ki jih ni finansiralo ministrstvo za delo in socialno skrbstvo. Namen ukrepa je iti na roke mladim ljudem, ki iščejo prvo zaposlitev, ter omogočiti zaposlenim delavcem, da se specializirajo in prilagodijo svoje strokovno znanje sodobnim zahtevam. Tako tudi laže ohranijo zaposlitev in izboljšajo svoj položaj.

PO SKLEPU OBČINSKE UPRAVE

Jutri začetek prevoza otrok z Vrha v vrtec v Sovodnjah

Prevoz je prevzelo podjetje Zottar iz Gorice na račun občinske uprave v Sovodnjah

Že pred časom je občinska uprava v Sovodnjah zaprosila za državni prispevek za gradnjo otroškega vrtca na Vrhu Izračunali so namreč, da bi bilo tam dovolj otrok v starosti od 3 do 6 let, ki bi lahko obiskovali vrtec ter tako precej razbremenili svoje matere, ki so v precejšnji meri zaposlene, pa tudi doma imajo vedno dovolj opravka ter ne morajo stalno paziti na svoje otroke tako, kot bi bilo potrebno. Nekatere so pošiljale svoje otroke v vrtec v Martinščini, večina pa jih je ostala doma.

Ker kaže, da zadeva z gradnjo novega vrtca ne bo tako kmalu rešena, se je občinska uprava odločila za drugo, takoj izvedljivo rešitev. Občinski svet je sprejel sklep. da bo občina prevzela prevozne stroške, za prevoz vrhovskega drobiža v Sovodnje, kjer je v otroškem vrtcu dovolj prostora tudi zanje.

K izvedbi tega sklepa so takoj pristopili; dogovorili so se z goriškim avtoprevoznikom Egidiem Zottarjem, ki je prevzel prevozno službo, s katero bo začel jutri, v ponedeljek. Vsak delavnik do devete ure bo pripeljal vrhovske malčke v otroški vrtce v Sovodnja, popoldne pa jih bo zopet odpeljal domov. Kot rečeno bo prevozne stroške krila občina. Za enkrat se je vpisalo v vrtec samo osem otrok z Vrha, vendar je še mnogo takih, ki hočejo počakati, da bodo videli, kako bo šla vsa zadeva in jih bodo vpisali naknadno.

Omenimo naj še, da je v družini Zottar prevozništvo že nekako v tradiciji. Podjetje deluje že polnih 75 let in je stari oče sedanjih lastnikov opravljal prevozništvo s konjsko vprego, ki je bila v prejšnjem stoletju običajno prevozno sredstvo tudi v Gorici.

Menični protesti

Po podatkih uradnega vestnika trgovinske zbornice je bilo v goriški pokrajini v prvi polovici meseca decembra 1966 622 meničnih protestov. Od tega jih je bilo v Gorici 256, Tržiču 185, Ronkah 64, Gradežu 30, Gradiški 22, Zagraju 22, Krminu 17, Škocjanu 15, Doberdobu 9, Romansu 7, Villessah 7, Turjaku 4, Štarancanu 4, Farri 3, Foglianu 3, Kaprivi 3, Števerjanu 2, Sovodnjah 2, Št. Petru ob Soči 2 ter po eden v Šlovrencu, Moši, Moraru, Dolenjah in Medeji.

Zahvala mestnih stražnikov

Poveljstvo mestnih stražnikov v Gorici se najlepše zahvaljuje predstavnikom oblasti, ustanov, podjetij in zasebnikom, ki so ob priliki «Befane» z darovi pokazali prijateljsko povezavo med čuvarji reda in uporabniki cest.

IZ TRŽIČA

125 milijonov dohodkov iz občinskih davkov

Okoli 125 milijonov bo tržiška občinska uprava prejela v tem letu od raznih davkov. Vsoto so ugotovili na zadnji seji občinskega odbora. Najpomembnejši prispevek bo v občinsko blagajno prinesel družinski davek (70 milijonov lir na 2.2 milijarde lir obdavčljivega dohodka). Mestna snaga bo «vrgla» 12 milijonov, 31 milijonov pa bodo prejeli od raznih obdavčitev za ECA, poplavljence, itd. S takso na pse bo občina prejela nadaljnji milijon lir.

Odobreni sklepi krajevnih ustanov

Pokrajinski odbor deželnega odborništva za nadzorstvo nad krajevnimi ustanovami je v zadnjem času med drugim odobril naslednje sklepe posameznih občinskih uprav:

SOVODNJE: Ugotovitev neopravičenega izostanka cestarja-grobarja; prvi obrok izplačila za prebarvanje občinke hiše; zaposlitev delavca za vzdrževanje cest; prodaja peči in električne črpalke za vodo; izplačilo raznih računov; dražba za sečnjo lesa v občinskem gozdiču; plačilo za izredno delo občinskemu uradniku; občinski proračun za 1966.

ŠTEVERJAN: Imenovanje pregledników računov za 1966; popravilo županstva; nagrada županu za njegovo delo za 1966; sprejem v dar kosa zemljišča za razširjenje ceste; odobritev dodatnega stroška za 3. del gradnje občinskega vodovoda; odobritev občinskega proračuna za 1966; odobritev stroškov za božičnico 1966; darilni zavoji za občane, ki so v umobolnici.

DOBERDOB: Občinski proračun za 1967, ter obračun za leto 1966.

Olajšave za razstavo obrtniških izdelkov

Deželni odbor za delo, socialno skrbstvo in obrtništvo, je odobril sklep upravnega sveta ustanove za razvoj obrtništva ESA, ki zadeva program razstav v letu 1967. Pobuda ima namen doseči olajšave pri prodaji obrtniških izdelkov naše dežele na tržišču, da bi se povečala proizvodnja. Pri tem so upoštevali predvsem proizvodnjo koristnih dobrin, ki jih proizvaja kar 7.000 podjetij. Program ESA predvideva tri posege: njeno sodelovanje s posebno stojnico, razstavo izbranih obrtnikov kakor tudi izplačilo prispevkov obrtnikom, ki bodo razstavljali sami. Za prvi dve manifestaciji pridejo v poštev tudi naslednji sejmi: sejem kmetijstva v Novem Sadu od 13. do 22. maja, sejem tehnike v Beogradu od 21. do 30. maja, vzorčni sejem v Padovi od 31. maja do 13. junija, mednarodni sejem v Trstu od 21. junija do 5. julija, sejem Furlanije-Julijske krajine v Pordenonu od 25. avgusta do 8. septembra, razstava moderne hiše v Vidmu od 3. do 18. septembra ter mednarodni sejem v Zagrebu od 7. do 17. septembra.

Izkupiček nogometne tekme za poplavljence

Prefekturni komisar občine Latisana je poslal rekreacijskemu krožku CRDA v Tržiču zahvalno pismo za prispevek 156.580 lir, ki jih je društvo kasiralo na nogometni tekmi z Lokomotivo iz Zagreba, odigrano z namenom, da bo čisti dohodek podarjen poplavljencem. Znesek so izročili občinski podporni ustanovi.

ZA BOŽIČNE IN NOVOLETNE PRAZNIKE

Skoraj dva milijona voščil preko glavne goriške pošte

Za vsako odposlano voščilo prejmejo Goričani po dve - Padec v primerjavi z lanskim letom

Na pošti v Gorici so napravili obračun prometa, ki so ga imeli za božične in novoletne praznike, za obdobje med 15. decembrom 1966 in 4. januarjem 1967. Pošto, ki so jo razdelili, so ločili v dve skupini, v običajne pisemske pošiljke in v voščila.

Goričani so v tem obdobju odposlali 5.641 kg običajne pisemske pošte (367.519 pisem) ter 1.788 kg voščil (417.740 kosov). V istem času so prejeli 11.161 kg pisem (621.025 kosov) ter 2.237 kg voščil (504.160 kosov). Kakor je razvidno iz zgornjih podatkov, smo Goričani dokaj leni pri pisanju pismenih voščil ob praznikih, saj smo jih prejeli še enkrat toliko kot smo jih poslali. Lahko pa je to tudi znak, da je precej Goričanov zapustilo svoje mesto in so na delovnih mestih v drugih krajih države ali v inozemstvu ter se ob praznikih spominjajo svojih sorodnikov, prijateljev in znancev, ki so ostali v Gorici.

Iz Gorice je bilo nadalje odposlanih 773 paketov, prišlo pa jih je 5.382. Odnos med odposlanimi in prejetimi paketi ni docela realen, ker so jih mnoga goriška podjetja poslala že pred 15. decembrom; če bi prišteli še tiste, ki so bili poslani v prvi polovici decembra, bi se številka sukala pri 2.400 paketih. Za dostavitev paketov je poštni avtomobilski park prevozil kar 1.066 km poti. V paketih so ponavadi «panetoni», slaščice, steklenice likerja, bonboni, gramofonske plošče, letos pa so se bolj kot običajno pošiljale knjige.

V primerjavi z lanskim letom je bilo letos manj voščil, tako pisemskih kakor tudi razglednic. Promet s pismi, odposlanimi iz Gorice, se je zmanjšal skorajda za 50 od sto, medtem ko v prometu z voščili in paketi ni tolikšne razlike.

Na delu se je ponesrečil

Včeraj ob 3. uri so pripeljali v goriško civilno bolnišnico 24-letnega Lucia Clinija, ki stanuje v Ul. Piave 7 ter je zaposlen kot delavec pri podjetju Naccari e Bozzatto. Ko je namreč na trgu na debelo ob 8. uri prenašal košaro s sadjem, mu je spodrsnilo, padel je in se poškodoval. Zdravniki so mu ugotovili nalomljenje leve noge ter so ga pridržali za 7 dni na zdravljenju.

SKUPNO S 528 DRUŠTVI V DRŽAVI

Klub «S. Gregorčič» v Gorici prejel podporo rimske vlade

Na posredovanje bivše PSI je prejel 200.000 lir

Klubu «Simon Gregorčič», ki že več let uspešno deluje s prirejanjem predavanj v slovenskem kulturnem življenju v Gorici, je rimska vlada podelila denarno podporo 200.000 lir. Ustrezno prošnjo je predsednik kluba Marko Waltritsch vložil pred letom dni na finančno ministrstvo, ki jo je pri finančnem podtajniku Bensiju podprla tedanja federacija PSI. Lani avgusta je predsednik republike Saragat podpisal zadevni odlok, s katerim so klubu «Simon Gregorčič» (edinemu v goriški pokrajini) podelili denarno pomoč skupno z drugimi 528 društvi in organizacijami na celotnem državnem ozemlju.

Pred nekaj dnevi je finančni podtajnik Bensi sporočil z brzojavko predsedniku kluba Marku Waltritschu, da je denar na poti. V nekaj dneh bo izročen našemu klubu.

Odbor kluba se je ta teden sestal, vzel z zadovoljstvom na znanje novico o javni podpori klubu «Simon Gregorčič», ki je sicer že lani dobil manjšo podporo od pokrajinske uprave. Ti dve podpori bosta pomagali društvu, da se izmaže iz finančnih težav in v bodoče priredi še kvalitetnejša predavanja in drugovrstne «večere ob sredah», ki so v preteklih letih doživeli precejšen uspeh med goriško slovensko publiko.

Finančnemu podtajniku Bensiju je odbor kluba poslal zahvalno pismo za zanimanje in za podporo, obenem je izrazil upanje, da bi bile tudi druge slovenske kulturne organizacije in društva deležna podpore javnih ustanov.

Kratek stik na postaji: pol milijona lir škode

Včeraj ponoči nekaj po 4. uri so poklicali goriške gasilce v bar na železniški postaji v Gorici, kjer je zaradi kratkega stika pri električni napeljavi nastal požar. Oddelek gasilcev pod poveljstvom Giorgia Fiorentina je takoj odšel na mesto in po več kot enournem delu omejil in nato pogasil ogenj, ki je uničil precej notranje opreme. Škodo cenijo na okrog pol milijona lir. Upravnik bara je Arcangelo Calabrese, ki stanuje v Ul. Morelli 14, lastnik poslopja pa železniška uprava.

Včeraj ob 9. uri dopoldne so morali gasilci tudi v Ul. Nazario Sauro št. 28, kjer so morali odstraniti neki dimnik, ki ga je razmajal prejšnjo noč močan veter. Škodo cenijo na okrog 100 tisoč lir.

Poldrugo uro kasneje so morali posredovati tudi v frizerskem salonu Triestino na Trgu Municipio 7, kjer je buhnil ogenj iz peči na petrolej. Zaradi takojšnjega posega je bila škoda le neznatna.

Županstvo obvešča vse lastnike psov, čuvajev ali lovskih, da si preskrbijo predpisano kovinsko znamkico, ki jo morajo obesiti psu okoli vratu; dobijo jo pri občinskem davčnem uradu najkasneje do 28. februarja. Lastniki vseh psov, ki jih bo občinski čuvaj po tem datumu zalotil brez znamkice, bodo kaznovani po zakonu.

V SREDO PONOČI V UL. LUNGO ISONZO ARGENTINA

Vdrla sta v bar in stanovanje ter neovirano ukradla 900.000 lir

Čez tri dni jima je policija že bila na sledi - Eden se še vedno skriva - Veseljačenje z ukradenim denarjem po Koroški

Skoraj milijon lir je «vrgla» tatvina dvema že poznanima tatovoma, ki sta v sredo ponoči vdrla v bar v Ul. Lungo Isonzo Argentina. Njuna sreča pa je trajala samo tri dni (vsaj za enega), zakaj kriminalni oddelek goriške policije je v treh dneh zaključil preiskavo ter zvedel za krivca. Gre za povratnika 31-letnega Arduina Jacumina, brezposelnega delavca, ter 33-letnega Bruna Petterina iz Ul. Delle Monache. Jacumin je že v rokah pravice, Petterin pa še uživa prostost.

Vlomila sta v sredo zvečer, ko je zaprt bar Elise Bacchetti, vd. Menossi, stare 76 let, vdrla vanj skozi razbito straniščno okno. Ko sta dodobra očistila blagajno v baru, sta odšla še v stanovanje, ki je v prvem nadstropju, ter pregledala vse predale. Skupno sta nabrala okoli 900.000 lir, ki sta jih spravila v žepe ter se oddaljila z Jacuminovim fiatom 1300.

Ko sta si plen razdelila, sta odšla vsak na svoj kraj. Jacumin je dobil prijatelje Alfreda Cernigoja iz Ul. Prato, Enza Fiumana iz Ul. Zara in nekega A. P. ter jih povabil na izlet. Odpravili so se proti Kanalski dolini. V Tricesimu je Jacumin kupil A. P. v nekem magacinu novo obleko, ker je strgal hlače med potovanjem. V Trbižu so se odločili nadaljevati potovanje v Avstrijo. Ker je imel pri sebi preveliko vsoto denarja, jo je Jacumin pred mejo razdelil med četverico. Na Koroškem v Beljaku so se naveseljačili in napili. Vsem je postalo jasno, da trošijo ukraden denar. Ko je zabava dosegla višek, jo je Jacumin popihal proti Vidmu s Fiumanom ter pustil prijatelja na cedilu, da sta se morala z vlakom vrniti domov. Jacumin se je ustavil v Vidmu, kjer ga je že čakal funkcionar kriminalne policije iz Gorice. Pri zaslišanju mu ni preostalo drugega, kot da je tatvino priznal. V njegovem žepu so našli 100 tisoč lir, v Fiumanovem pa nekaj manj. O Petterinu ni duha ne sluha. Ni izključeno, da je odšel v kakšno drugo državo. Jacumina so prijavili zaradi tatvine in je na začasni svobodi, Fiumana in Cernigoja pa zavoljo trošenja ukradenega denarja.

Snežne razmere na goriških smučiščih

Po podatkih goriške turistične zveze iz Nove Gorice je bilo včeraj zjutraj stanje na goriških smučiščih naslednje:

Lokve 35 cm pršiča in deset stopinj pod ničlo; vlečnica je v pogonu. Črni vrh nad Idrijo 35 cm pršiča in sedem pod ničlo; tudi tukaj je vlečnica v pogonu. Na Livku so imeli — 6 vendar ni tam snega za smučanje. Pač pa je sneg tudi na Matajurju, ki je po ureditvi asfaltirane ceste bolje dostopen smučarjem. Tam je bilo snega 40 cm in temperatura pod ničlo. Omenimo naj še, da so imeli včeraj zjutraj v Čedadu kar — 5 stopinj, višje gori proti Stupici pa celo — 8 stopinj.

Nogo mu je zmečkalo

Med kopanjem peska v Soči blizu Tržiča se je včeraj zjutraj hudo ponesrečil 51-letni Matteo Gordini iz Gradeža. V stroj, ki z dolgo jekleno vrvjo vleče veliko lopato proti ladjici, se mu je zapletla desna noga, ki jo je stroj docela zmrcvaril. Delavec, ki je bil pri stroju, mu je priskočil na pomoč, ko je bila tragedija že pri koncu. V bolnišnici se bo zdravil 40 dni.

Pri Devinu se je v električni drog zaletelo vojaško vozilo, ki je bilo z Opčin namenjeno v Gradiško. Nesreča se je primerila na poledici. V tržiško civilno bolnišnico so odpeljali šoferja in nekega vojaka, kjer se bosta zdravila več tednov.

ZARADI RESOLUCIJE KPI IN INTERPELACIJE SDZ

Jutri zvečer v Gorici razprava o «superlikvidaciji» v Hranilnici

Odobritev razvrstitve službenih mest otroških vrtnaric

Občinski svet v Gorici se bo sestal jutri, v ponedeljek 9. januarja ob 21. uri. Tako so sklenili že na zadnji seji občinskega sveta 30. decembra, ko so se sporazumeli, da zavoljo drugih važnejših odločitev ne bodo tistega dne razpravljali o komunistični resoluciji, in interpelaciji SDZ: o prvi, ki zadeva vprašanje «superlikvidacije» direktorju goriške Hranilnice, ter o drugi, ki se nanaša na zahtevo, ki so jo ob izplačilu «superlikvidacije» sporočili bivši uslužbenci Hranilnice bančnemu zavodu, da se jim prevrednotijo pokojnine.

V četrtek zvečer se je pod predsedstvom podžupana Candussija sestal občinski odbor, ki je razpravljal o upokojitvi dveh občinskih delavcev ter o razdelitvi službenih mest šolskim vrtnaricam v letošnjem šolskem letu, za katera so sestavili prednostno lestvico na podlagi natečaja.

V nadaljevanju seje je odbornik De Simone podal obračun trošarinskega delovanja za oktober in november ter je obenem predložil obračun stroškov za pobratenje z Venlom. Odborniki so odobrili poročilo odbornika Fantinija o uporabi mer v prihodnjih dveh letih ter o podelitvi obrtnice za odprtje mehanične delavnice v Ul. Faiti. Po odobritvi nekaterih upravnih predlogov je odbornik za finance De Simone poročal o pripravah za poobčinjenje trošarinske in mestne avtobusne službe;

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Od 1. do 7. januarja se je v goriški občini rodilo 16 otrok, umrlo je 13 oseb, bila je ena poroka in 9 oklicev.

ROJSTVA: Andrea Zulli, Stefano Catozzi, Mauro Peteani, Nevenka Pintar, Giorgio Visintin, Flavio Gardenal, Paola Vaglio, Fulvia Alessandri, Roberta Plantone, Luigi Poretti, Francesca Vatta, Maurizio Polo, Renzo Marassi, Lorenza Burgnich, Giorgio Salvador, Enrico Giustina.

SMRTI: upokojenka 82-letna Maria Rejc, vd. Ipavec, upokojenka 85-letna Ida Farfoglia, vd. Contin, gospodinja 70-letna Francesca Koblar, vd. Kogoj, gospodinja 85-letna Palmira Binaghi, gospodinja 96-letna Antonia Fontana, vd. Gubesi, upokojenec 73-letni Giovanni Braini, gospodinja 78-letna Angela Sostercic, vd. Jakin, gospodinja 46-letna Norma Pozzar, por. Benossi, upokojenec 77-letni Antonio Stabile, upokojenec 82-letni Placido Burelli, gospodinja 76-letna Maria Paulin, vd. Valantic, 89-letna Maria Kanavc, učitelj 54-letni Enrico Mauro.

POROKE: slaščičar Mario Lamanda in gospodinja Mariagrazia Bolcina.

OKLICI: Angelo Cableri in uradnica Luciana Bellè, uradnik Paolino Angelo Edwardo Valletto in uradnica Mirella Carla Tommasoni, tehnični uradnik Pietro Lipanje in učiteljica Lina Zagabria, delavec Bruno Leghissa in trgovska pomočnica Iolanda Princic, mesar Franco Collenz in bolničarka Nadia Querin; radijski tehnik Elvino Persoglia in bolničarka Silvana Toros, študent Alfeo Prijon in delavka Clara Furlani, trgovski pomočnik Sandro Gerli in tekstilna delavka Diana Iacumin, zidar Romano Devetak in tekstilna delavka Norma Tabai.

Kino

Gorica

VERDI. 15.00: «Le fate», Alberto Sordi in Claudia Cardinale. Italijanski kinemaskopski film; mladini pod 14. letom prepovedan.

CORSO. 15.00: «Un'avventuriero a Tahiti», J. P. Belmondo in N. Tiler, kinemaskopski film v barvah.

MODERNISSIMO. 15—22.30: «La spia di mezzanotte», D. Day in R. Taylor; kinemaskopski ameriški film.

VITTORIA. 15.00: «Ringo il texano», A. Murphy in B. Crawford; kinemaskopski film v barvah.

CENTRALE. 15.15: «Baleari — operazione oro», J. Sernas in M. Darc; francoski barvni film.

Tržič

AZZURRO. 14—22: «Rita la zanzara», Rita Pavone in Giancarlo Giannini; barvni film.

EXCELSIOR. 14—22: «Queen sabe», G. M. Volontè; v barvah in kinemaskopu.

PRINCIPE. 14—22: «Un'avventuriero a Tahiti», J. P. Belmondo in G. Sandrelli v kinemaskopu in barvah.

SAN MICHELE. 14—22: «La rivolta del Sudan» in «Musetta alla conquista di Parigi».

Ronke

EXCELSIOR. 15—22: «La battaglia Mods».

RIO. 15—21.30: «All'ombra di una colt», v kinemaskopu in barvah.

Razna obvestila

O potovanju po Poljski, bo v prostorih kluba «S. Gregorčič» v Gorici predaval v sredo, 11. t. m. ob 20.30 znani predavatelj Rudi Hoehn iz Nove Gorice. Predavanje bo poživil z diapozitivi, ki jih je predavatelj posnel na tem potovanju.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Danes ves dan in ponoči je v Gorici odprta lekarna «Al Corso», na Korzu Italija št. 89, tel. 24-43.

DEŽURNA CVETLIČARNA

Danes, 8. januarja je v Gorici odprta cvetličarna Jožef Bandelj na Travniku. Tel. 54-42.

Mali oglasi

GOSPODINJSKE POTREBŠČINE po zelo ugodni ceni, dobite v trgovini **«CASALINGA»** — lastnik Campa — Travnik št. 54, **GORICA.**

PO ZAKLJUČKU CEPLJENJA ŽIVINE

Začeli so z akcijo proti tuberkulozi in brucelozi

Tržačani kupujejo plemensko živino sive planinske pasme

Kot smo že pisali, je pokrajinski živinozdravniški urad iz Trsta, sporočil živinorejcem na Goriškem, da nameravajo nakupiti več glav zdrave živine sive planinske pasme. S takim nakupom nameravajo izpopolniti vrzeli, ki so nastale med govejo živino na Tržaškem po akciji za asanacijo, ko so morali zaklati več glav okužene živine. Živinorejci, ki želijo prodati del svoje živine, naj to sporočijo pokrajinskemu veterinarskemu uradu v Gorici.

Stanje goveje živine na Goriškem je prav dobro, kar nam je zagotovil tudi pokrajinski živinozdravnik dr. Germinetti. Že pred dnevi so zaključili s cepljenjem živine proti slinavki, ki so jo tokrat izvedli po vsej pokrajini in ne samo po občinah ki so ob meji. Cepivo sedaj že deluje in lahko rečemo, da je vsa goveja živina za enkrat imunizirana proti tej bolezni in ne bo treba zapreti meje zaradi eventualnih obolenj.

Začeli so tudi že z akcijo proti tuberkulozi in brucelozi, ki jo bodo pravtako izvedli po vsej pokrajini. Najprej so začeli s pregledom hlevov na področju Gradeža in Škocjana ob Soči. Tudi občinska živinozdravnika dr. Tomba v Gorici in dr. Vida v Gradiški sta že začela s tako akcijo. Kot znano bodo eventualno okuženo živino zaklali in lastnikom izplačali primerno odškodnino, ki jo bo določila posebna komisija na osnovi objektivne ocene. Vsekakor pa računajo, da bo le malo takih primerov, saj štejejo našo pokrajino med tiste, ki imajo najbolj zdravo živino. Dokaz za to je tudi ponudba Tržačanov, za odkup živine na Goriškem za potrebe tamkajšnje živinoreje.

PRIZNANO MEDNARODNO
AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

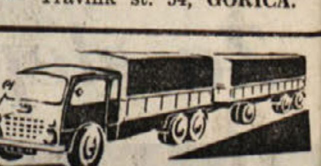

LA GORIZIANA
GORICA — Ul. Duca d'Aosta 180 — Tel 28-45 — GORICA
PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSTNEGA BLAGA

4.

Roman Pahor in mladinsko gibanje

Polagoma, če že ne sam spor, so se ostrine izgladile in prišlo je do tega, da je sčasoma ZMD vendar izdala tudi svoje glasilo «Naš glas».

Spor med «mladimi» in «starimi» pa je še dalje trajal ter je zavzel najizrazitejšo obliko in ostrino med srednješolci in visokošolci. Akademsko društvo Balkan je delovalo že več let, ko je bil leta 1924 ustanovljen dijaški krožek «Nicolò Tommaseo» (DKNT). Mnogi člani Balkana so delovali kar najaktivneje v mladinskih društvih. Imena mnogih sem že omenil. Tu hočem omeniti še dr. Josipa Kosovela, ki je bil eden od stebrov mladinskega gibanja. Toda pok. Roman in skupina iz kavarne «Del Teatro» so pravila novega dijaškega krožka sestavili na način, da so člani krožka bili lahko tudi univerzitetni študenti. In tu je nastal spor.

Teza Romana Pahorja je bila: «Tommaseo» mora biti in ostati skupno društvo slovenskih srednješolcev in visokošolcev za borbo proti raznarodovanju in za podporo mladinskemu gibanju, ki je takrat bilo v polnem razmahu. Dalje: «Tommaseo» je mladinsko društvo, kot so vsa druga.

Teza Balkana je bila: Prevelika razlika je v letih med srednješolci in visokošolci, da bi se mogla narediti skupna platforma za katerosibodi delovanje. Zato sta potrebni dve društvi: eno srednješolsko, drugo visokošolsko, ki naj imata pač različne naloge, primerne starostni dobi članstva.

O Balkanu je izšel marsikateri članek v Primorskem dnevniku, ali v nobenem se ne omenja ta spor, ki se je vlekel od leta 1924 pa prav do razpusta naših organizacij v letu 1927. Bilo je nekaj skupnih sestankov, na katerih so bila pogajanja za spojitev. Roman, ki je v tem sporu imel vlogo zastavonoše Tommasea, je dajal navodila tomazejski delegaciji. Prvi pogoj, ki ga je postavljal, je bil vedno: «Skupno društvo, t. j. skupno srednje in visokošolsko. Potem se bo šele govorilo o drugem», je dejal. Medtem je bila v samem Tommaseu velika notranja borba prav o tem problemu, kajti Balkan je imel v tem društvu dosti zagovornikov in večkrat je prišlo tako daleč, da smo mislili, da bo društvo razpadlo. Toda vitalna sila samega društva je bila tako močna, da je prebrodilo vsako krizo.

Bili pa so še drugi, s stališča Tommasea zelo važni razlogi, zaradi katerih je združitev predstavljala velik problem. V Tommaseu so se namreč zelo bali, da ne bi mogoče zaradi združitve odstopili katoliško usmerjeni člani in levičarji. Članstvo Tommasea je bilo v pogledu svetovnega nazora kaj heterogeno. Kot v vsako drugo mladinsko društvo, so v ta krožek zahajali tudi izrazito katoliško usmerjeni in tudi politično popolnoma na levo usmerjeni mladi ljudje, da o najmlajših, ki še niso bili dozoreli, ne govorimo. Ko se je raznesel glas o spojitvi, so ti prišli kot nekaka delegacija k Romanu, in ga prosili, naj posreduje, da barve ostanejo naprej rumena in rdeča; to so namreč bile barve Tommasea. Seveda jih je moral potolažiti: «Ne, naših barv pa ne damo, tega pa ne!»

Jasno je, že iz tega primera, da visokošolec s temi najmlajšimi nima nič skupnega in Balkan je imel prav, ko je trdil, da tu ni mogoče ustvariti skupne platforme. Toda popolnoma drugače je bilo stanje če je nekdo zrasel v takem društvu. Če je le ostal nekoliko let v tako družbi, se je temu privadil in ga ti najmlajši niso prav nič motili. Tako je bilo v vseh mladinskih društvih.

Da se vrnemo na katoliško usmerjene člane. Mi vemo danes, da sta dva člana Tommasea postala duhovnika. In tu moram imenovati Vekjeta, ki je deloval tudi v MD Magdalena. Vsekakor aktiven član mladinskega gibanja. Postal je župnik nekje v Istri in med vojno so ga odpeljali, ne vem ali v Dachau ali v Mauthausen, od koder se ni več vrnil. Tudi ta je pozabljen.

Omenjam ta detajl spora med «mladimi» in «starimi» samo zato, da bi poudaril, kako je Roman vedno in povsod strogo pazil na to, da bi vsa mladinska društva ostala v mladinskem gibanju, kajti imela so med drugim nalogo, da absorbirajo generacije, ki doraščajo, predvsem zato da se ne bi raznarodile.

Prvo mladinsko društvo je bilo ustanovljeno 1921. leta in zadnja mladinska društva so bila razpuščena septembra-oktobra 1927. Pri tem je potrebno omeniti, da so se nekako od 1924. leta naprej (točno dobo je sedaj težko ugotoviti) ali najkasneje 1. 1925 začele prave pravcate policijske šikane proti odbornikom in članom mladinskih društev. Posebno odborniki, katerih spisek je bilo po zakonu obvezno dostaviti komisariatu, so bili deležni posebne pozornosti, in to na domu in na delu, če je kdo kje delal. Ogromno število članov je bilo mladoletnih in si lahko zamislite vznemirjenost in skrbi staršev, ko so agenti pričeli prihajati na dom, najprej po razne informacije, pozneje za preiskave in podobno. To je bila tudi ovira za nadaljnji razmah teh društev. Toda kmalu nato so razpustili vsa naša društva. V Trstu in okolici jih je bilo osemnajst.

Ko je prenehalo legalno delovanje teh društev, so nastale razne večje ali manjše skupine ter nadaljevale delo mladinskih in tudi drugih razpuščenih društev v eni ali drugi obliki. Najpogostejši so bili izleti, ki seveda niso imeli za cilj samo goli izlet. Nastale so še druge manjše ali večje skupine, ki so začele pravi pravcati odpor, to kar Francozi imenujejo «La resistence» in to ime so Italijani enostavno prevedli v «La resistenza». Seveda so Francozi vodili odpor proti okupatorju in višijski vladi, a Italijani proti fašistični vladi v Salò in Nemcem. Odpor ali «resistenza» proti fašizmu se je pri nas pojavil seveda že davno poprej, in to je bil prvi odpor proti fašizmu sploh. Imeli smo pojav Vladimira Gortana, a odpor se je nadaljeval in dobil posebej razmah po razpustu naših društev. Bivši člani mladinskih društev so bili v tem posebno aktivni in o tem že imamo nekaj literature in dokumentacije. Atentat in požigi šolskih poslopij, kot demonstracija proti raznarodovanju, so na dnevnem redu in se pojavljajo vse pogosteje, dokler se ta odpor spremeni, po začetku druge svetovne vojne, v pravo borbo, medtem ko drugod nastopa šele odpor. Ne smemo pozabiti, da so med štirimi bazoviškimi žrtvami kar trije bivši mladinci, in to Bidovec, Miloš in Marušič.

Pokojni Roman je šel prvič v konfinacijo leta 1928, ko je imel 25 let. Nato so si sledile aretacije, zapori, druga konfinacija, nove aretacije in zapori skoraj do njegove smrti.

Malo se je pomiril, ko so mu dodelili mesto ravnatelja nekega ribiškega podjetja v Izoli. Rekel je nekoč: «Dosti delam in dobro je, da delam, ker v delu pozabim marsikaj, in tako mi je lažje.» Kmalu potem je zbolel in umrl.

V njegov spomin sem govoril o mladinskem gibanju na Tržaškem, ker pač v tem gibanju leži njegovo življenjsko delo, za katero je žrtvoval vse, kjer je imel največ uspeha in v katerem je bil od začetka do konca. Na mladinskem gibanju tiste dobe je vtisnjen njegov neizbrisen pečat. Mi imamo to njegovo življenjsko delo nesporno za pozitivno in njegov lik za enega najsvetlejših, kar se jih je pojavilo med Slovenci v Trstu med dvema vojnama.

(KONEC)

KAKO SE BOMO HRANILI V PRIHODNOSTI

Na svetu se porabi vedno več globoko zamrznjenih živil

Ta živila ohranijo mnogo več vitaminov kot navadna - Sedaj že delajo poskuse, s katerimi odvzemajo zamrznjenim živilom vodo, tako da jih ne bodo več hranili pri nizki temperaturi

Zaradi stalnega naraščanja prebivalstva velikih mest in odseljevanja z dežele v mesta se ljudje tudi vedno bolj oddaljujejo od narave in njenih naravnih pridelkov. Vsakdo si namreč lahko predstavlja kakšno organizacijo in koliko naporov stane oskrbovanje mest z živili, zlasti s tistimi, ki se naglo kvarijo kot na primer povrtnine, katere naglo izgubljajo vitamine.

Upoštevati je namreč treba predvsem, da prihaja zelenjava na trg od daleč in da se med potjo kvari, oziroma izgublja na vrednosti vitaminov, ki so tako važni za zdravje človeka. Vzemimo na primer le špinačo: od jutra do večera, ko je skuhana, zgubi 70 odstotkov vitaminov; in kaj se dogaja šele po več dneh! Če pa špinačo globoko zamrznejo s posebnim sodobnim sistemom, ohrani kar 75 odstotkov vitaminov. Zato pravijo, da nas dandanašnji le sistem globokega zamrznjenja hrane vrača nazaj k naravi. Seveda pa ne pride pri tem v poštev le zelenjava, marveč tudi ribe in druga živila. Toda glede tega smo v Italiji skoraj na zadnjem mestu, saj potrošimo komaj po 17 dkg globoko zamrznjenih živil na leto, medtem ko jih potrošijo 3 kg v Nemčiji, 4 kg v Angliji, 7 na Švedskem in kar 23 kg v ZDA.

Iz tega nekateri sklepajo, da bodo v prihodnosti vsa živila hranili v globoko zamrznjenem stanju: od piščancev do rib, od zelenjave do sadja in mesa. Drugi pa so drugačnega mnenja, češ da bo še bolj sodobna tehnika zamenjala metodo zamrzovanja hrane.

V Evropi so začeli na industrijski podlagi globoko zamrzovati hrano v Bjuvu, v južni Švedski že leta 1941. Ta metoda pa se je razširila že po vsej Evropi in je tudi globoko vplivala na razvoj kmetijstva. Sedaj je namreč prav toliko važno dobro ohraniti živila, da ne izgubijo na redilni vrednosti, kakor jih pridelovati. Sicer ni to niti splošna novost. Laponci so vedno globoko zamrzovali meso severnih jelenov s tem ,da so jih zakopavali v led, Norvežani so solili ribe, drugi so jih sušili v dimu, vsi so sušili meso in sadje v kuhinjah in sušilnicah, večina je delala iz svinjskega mesa klobase in salame, kar se seveda še vedno dogaja. Vse to so opravljali in opravljajo, da bolje ohranijo živila, razlika je le v metodah.

Novost pa je sedaj v tem, da ne ohranijo presežki živil le za zimo, marveč da se pridelajo živila, ki se lahko uživajo skozi vse leto in povsod, tudi leta kasneje, potem ko so jih pridelali; ali če gre na primer za ribe, ulovili; za živali pa, če so jih zaklali. Tako je stopil kmet pravzaprav v laboratorij, se je specializiral in izučil. Tako razpolagajo na primer laboratoriji za industrijske raziskave pri globokem zamrzovanju živil v Bjuvu s stolpnico s sedmimi nadstropji poleg tega pa je določenih 800 ha zemljišča izključno za poskusne kulture.

Zanimivo je na primer, kako pridelujejo grah, da ga potem vlagajo v škatle. Pri tem uporabljajo poseben stroj, ki ugotavlja mehkoto graha in s tem, ali je že zrel ali ne. Z računskimi stroji ugotovijo na katerih površinah je grah že zrel ter določijo točno uro, ko ga je treba obrati. Na raznih zemljiščih so že pripravljene posebne skupine s stroji, povezane z osrednjim nadzornim stolpom. Ko pride s stolpa ukaz, se stroji odpeljejo na določene površine in začnejo pobirati stroke graha, ga ružijo in ga spravijo v poseben «grahovod», po katerem gre v tovarno. Zatem padajo zrna na pasove in valje, ki jih operejo, segrejejo, posušijo, jih črpajo v poseben predor, kjer piha umeten veter s temperaturo od 40 do 50 stopinj pod ničlo, nakar jih vsrka druga cev, iz katere padajo naravnost v škatle, kjer jih konservirajo. Od tam gredo končno v skladišča. Tu lahko hranijo grah tudi več let vedno pod temperaturo 20 stopinj pod ničlo, tako da ohrani vso vitaminsko in redilno vrednost, ki jo je imel komaj tri ure potem, ko so ga pobrali z njiv.

Ko potem gospodinja po daljšem ali krajšem času uporablja ta grah pri normalni temperaturi, postane zopet kot svež.

Seveda se vse to ni rodilo čez noč. V laboratorijih so prej leta in leta preizkušali na stotine vrst graha na raznih vrstah zemljišč. Zatem so grah križali, ga preizkušali v raznih podnebjih, v loncih z raznimi vrstami umetnega gnojila ter z umetno lučjo in toploto. Pri tem je na jugu Švedske kar sedem vremenoslovnih postaj ugotavljalo vremenske razmere. Tako so našli dokončno sorto graha, katerega seme ostaja tajnost kot nekakšno novo važno orožje. Seveda je to seme proizvod, oziroma nekakšno povprečje številnih ugotovitev in podatkov. Izbrano seme pridelujejo v velikih količinah, nakar ga pošiljajo posamičnim kmetijam. Še prej pa preizkusijo v laboratorijih vrsto prsti na njivah teh kmetov, ki so pogodbeno vezani s tovarno. Pri tem je zanimivo, da ni priporočljivo sejati graha vsako leto na istem zemljišču. Na vsak način pošljejo kmetu «tajna» semena, gnojila, ki jih izberejo v laboratoriju ter mu dajo tudi vse napotke. Podjetje pošlje na kraj tudi posebne sejalne stroje, tako da pada seme v brazde na določeno razdaljo in ga zato tudi, ko dozori v grah, pobirajo z drugimi stroji, ne da bi se pri tem izgubil niti en strok. Vse je mehanizirano, vse poteka v pravem časovnem zaporedju. Tako lahko skrbi za pridelek na kmetiji s površino kakih 65 ha samo gospodar s sinom in najame štiri delavce le za časa pospravljanja pridelka. Tako vpliva torej industrija za globoko zamrzovanje živil na kmetijstvo v južni Švedski. Pridelovanje graha je torej le ena faza dolgega cikla, ki se prične v laboratoriju in konča v velikih hladilnikih. Seveda velja ta postopek tudi za druge stročnice in zelenjavo. Vedno dajo na razpolago kmetom semena tovarne. Glavni kriterij pri tem je, da se ustanovi industrija na kraju, kjer je na razpolago surovina oziroma pridelek ali ulov. Tako je v Hammefestu na Norveškem velika industrija za globoko zamrzovanje polenovke za ves evropski trg; v Frederikshavnu na Danskem za morske liste; na Švedskem za grah; v Italiji, v Latini za fižolovo stročje. Važno pri tem je, da med pobiranjem pridelka na njivah in njegovim zamrzovanjem mine čimmanj časa. Toda medtem ko zamrznejo na Švedskem grah v treh urah, mora čakati stročje v Italiji deset ur. To se dogaja zato, ker pridelujejo na Švedskem grah na velikih površinah sodobno urejenih posestev, medtem ko pridelujejo fižol v Italiji na manjših površinah ter se mnogo zamude s prevozom v tovarno. Tudi glede hladilnih naprav od prevoznih sredstev do skladišč smo na slabšem. Prav tako je slabša razdeljevalna mreža. Vendar razpolagamo v Trstu s skladiščem, kjer znaša temperatura 20 stopinj pod ničlo, tako da se globoko zamrznjena živila dobro ohranijo. V Italiji pa se tudi dogaja, da nekateri prodajalci kupijo na primer globoko zamrznjene ribe, a jih potem prodajajo kot sveže.

Ker globoko zamrznjena živila ohranijo več vitaminov in redilnosti, je nujno da se bo njihova prodaja povečala in se bo morala trgovina zato primerno opremiti zanje. Zaradi stalnega naraščanja števila prebivalstva in zlasti mest se bo industrija globokega zamrzovanja še bolj razvila, saj bi sicer zaradi vedno večjega oddaljevanja od narave sploh ne mogli zagotoviti prebivalstvu več «sveže» zelenjave, to je take, ki bi imela dovolj vitaminov.

Toda tehnika napreduje in s časom se bo shranjevanje živil še bolj spopolnilo. Zamrznjenim živilom bodo odvzeli tudi vso vodo, tako da postane na primer zrezek mesa kot nekaka mala brisalna goba in jo bomo lahko nosili s seboj kar v denarnici. Sedaj že delajo poskuse v tem pravcu. Tako bomo imeli na razpolago razna živila, ki jih najprej zamrznejo, nato jim odvzamejo vodo (dezihidrirajo), nakar jih ne bo treba več hraniti pod nizko temperaturo, marveč kjerkoli. Ko bomo hoteli živilo uporabiti, ga položimo v vodo, kjer zadobi zopet prejšnjo večjo obliko. Skratka, hranili se bomo nekako vsi kot se sedaj hranijo kozmonavti.

KRIŽANKA

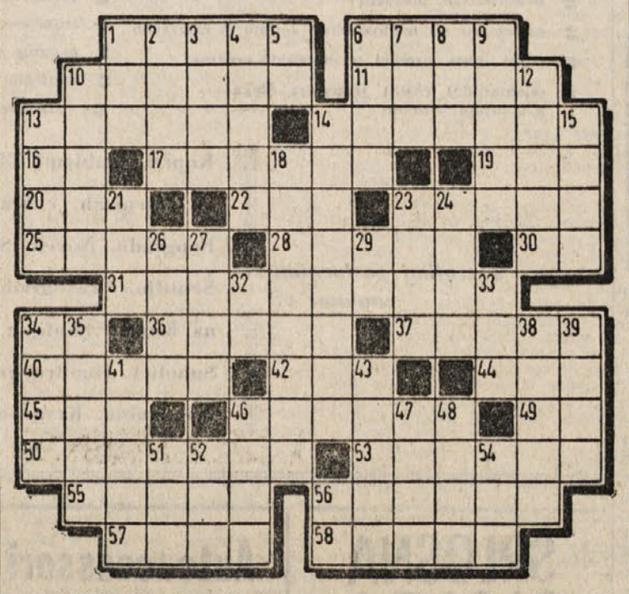

VODORAVNO: 1. ribiška potrebščina, 6. žitni plod, 10. diameter, 11. mesto v severni Franciji, 13. strupena tvorba bakterij, strup, 14. glavna ženska vloga v Verdijevem «Trubadurju», 16. pripovedna pesem, 17. ocenjevalec, recenzent, 19. industrijska rastlina, 20. lahkoatletska disciplina, 22. nikalni prislov, 23. spačen obraz, nakazen, 25. na pol legendarni starogrški pesnik z otoka Lezbosa, 28. ladjica, 30. kemični znak za americij, 31. prenatrpanost, 34. okrajšava za «sledeči», 36. znameniti ameriški violinist ruskega rodu (Isaac), 37. krilata žival, 40. moško ime, 42. največja afriška reka, 44. močna alkoholna pijača, 45. vrtna hišica, 46. naziv japonskega cesarja, 49. grška črka, 50. lončarski umetnik, 53. ognjeniško žrelo, 55. najobsežnejša literarna zvrst, 56. packa, 57. ime italijanske filmske igralke Lollobrigide, 58. eden najboljših slovenskih smučarskih skakalcev.

NAVPIČNO: 1. potemnitev nebeškega telesa, 2. glas, ki ga je čuti ob lomljenju, 3. arabski knez, 4. nevestin izvoljenec, 5. površinska mera, 6. sodobni slovenski skladatelj zmerno moderne smeri (Uroš), 7. ime francoskega skladatelja Delibesa, 8. departma v vzhodni Franciji, 9. izcedek iglavcev, 10. pekoča začimba, 12. tatinska ptica, 13. sorodnica, 14. naprava za glajenje perila, 15. pokrajina v Vietnamu, 13. član taborniške organizacije, skavt, 21. likovna umetnina, 23. stiskaški, 24. zanka, nastavá, 26. industrijsko mesto na južnem Uralu, 27. čista teža blaga, 29. kemični znak za radon, 32. avtomobilska oznaka Peruja, 33. železniška proga, 34. smučanje, 35. votla mera, 38. močan, nagel tok, 39. rimski bog ljubezni, 41. okusen morski rak, 43. Delibesov balet, 46. eksplozivno telo, 47. pristanišče v Albaniji, 48. zelenica v puščavi, 51. tip Citroenovega avtomobila, kakršne izdeluje tudi koprski Tomos, 52. otok v Irskem morju, 54. katran, 56. kratica za «zveza pionirjev».

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. Kenija, 7. Berlin, 13. otolog, 14. narkoza, 15. resor, 16. folio, 17. Rn, 18. zrak, 19. davek, 20. pes, 21. Inn, 22. karat, 23. Mike, 24. ki, 25. Minsk, 26. tiran, 27. Atlanta, 29. kela, 30. Erie, 31. paranje, 34. Devin, 36. himen, 37. A(lfred) N(obel), 38. Iran, 39. Loren, 40. krc, 41. kor, 42. baron, 43. puči, 44. ti, 45. Arndt, 46. Jurij, 47. acidoza, 49. sulica, 50. Tanana, 51. Istran.

ARGONAVTI

Christine Delaroche, mnogo obetajoča francoska igralka, je navdušena nad lasuljami. S to lasuljo je silvestrovala. Menda pa bi bila lepša brez nje. Televizijskim gledalcem je znana iz igre «Belfagor», ki so jo oddajali v nadaljevanjih

JAZZ IN GLASBA «BEAT» NE PRIVLAČIJO VEČ

Navdušenje mladih ljudi v ZDA za «ljudske pesmi»

«Folksongs» preveva zelo napreden svetovni nazor, mnoge obsojajo vojno v Vietnamu in rasno diskriminacijo

Tista generacija, ki je pred desetletjem plesala rock and roll, danes ni več mlada; jazz je dandanes v svoji moderni obliki postal le hladna strast majhnega števila mladih intelektualcev in za to zvrst glasbe se noben tovarnar plošč še zmeni ne. Beat - glasba je še vedno v modi, toda še zdaleč ne privlačuje več, kot pred leti in je sedaj v zatonu. Na širnem obzorju glasbenega ustvarjanja se je sedaj pojavila neka nova zvrst glasbene in pevske mode, ki še vsako leto zvablja na festivale na tisoče mladih ljudi, navdušenih za nov način glasbenega izvajanja: mladino so sedaj prevzele «folksongs», menažerjem in zvezdnikom pa so prinesle že bajne vsote denarja. In seveda, kot vsaka glasbena, pevska ali plesna novost prihajajo tudi «folksongs» iz ZDA.

Začelo se je v «coffee-houses», v zbirališčih študentov v neposredni bližini ameriških univerz in colleges. Že pred nekaj leti je v teh kavarnah prišlo v navado, da je vsak, ki se je čutil dovolj pogumnega in imel poleg tega še malo talenta, začel peti pesmi na besedilo, ki si ga je sam sestavil ob spremljavi kitare, na katero je tudi sam brenkal. Besedila teh «folksongs», ki so jih študentje sestavljali v «coffee-houses» ter jih nato peli so se ob početku nanašala na zelo aktualna vprašanja in bila politično izredno kritična. Melodije pri spremljavi pa so bile zelo enostavne in preproste, da so jih vsi hitro sprejeli in si jih tudi kmalu zapomnili, z eno besedo, melodije in besedila so bila «narodna».

V omenjenih študentovskih kavarnah so hitro zasloveli pevci te zvrsti «narodnih» pesmi in dandanes so postali pravi zvezdniki. Med temi so Joan Baez, Bob Dylan in Pete Seeger.

V Ameriki so torej ponovno odkrili «narodno pesem», če jo že hočemo tako imenovati, pravo ljudsko pesem in ljudsko glasbo, po starem načinu, kar je presenetljiv pojav, še posebno če upoštevamo, da ljudska pesem postarem načinu v civiliziranem svetu zaradi napredovanja tehnike in urbanistike gre vedno bolj v pozabo. Še bolj se zdi pojav neverjeten in nerazumljiv pri ugotovitvi, da stara ljudska pesem pri nas ne vleče več, da ji poslušalec malomarno sledi, s pomilujočim smehljajem na ustnicah. Nasprotno se dogaja v Ameriki, kjer je mladina ponovno odkrila «folksongs» in s tem tudi svojo, ameriško glasbeno preteklost, ki sicer ni več prepojena z romantiko starih časov, a je vendarle ljudska pesem, čeprav z modernimi prijemi. In vtem, ko gre pri nas, v «stari» Evropi, ljudska glasba in pesem v pozabo, ali v najboljšem primeru jo do onemoglosti izvajajo častitljivi zbori osivelih pevcev, v ZDA na novo nastajajo številne folklorne pesmi, ki postajajo vedno bolj priljubljene. Že res, da se vez med staro ameriško ljudsko glasbo in današnjimi novimi «folksongs» osredotoči samo na muzikalično območje. Besedila «folksongs» nimajo nobene zveze več s kavbojsko romantiko ali z življenjem na bombažnih plantažah juga. Pomembno je, da iz «folksongs» preveva zelo napredni svetovni nazor, kar pomeni, da so «folkniks» — pevci-ustvarjalci teh ljudskih pesmi — proti vojni v Vietnamu, rasni diskriminaciji, socialni nepravičnosti, revščini in zatiranju.

«Sem liberalen, toda samo do neke meje. Želim si, da bi ves svet bil liberalen, vendar ne mislite, da bi trpel poleg sebe kakšnega Barryja Goldwaterja, morda celo kot zeta» — pravi Bob Dylan, ko s takšnimi in podobnimi zbadljivkami, ki jih malomarno pove pred mikrofonom, izpolnjuje presledke med izvajanji svojih pesmi.

Pete Seeger, eden izmed veteranov med «folkniks», ki je že presegel 40. leto, imenuje pesmi, ki jih je sam napisal in uglasbil «Songs of struggle and protest». Tak naziv je značilen za «folksongs», ker nam da slutiti, da so te pesmi napadalne, neposredne in polne sugestije.

Nova glasbena pridobitev, «folksong», je v ZDA postala zelo popularna. Festivaloma «folksongs» v Newportu in Cambridgeu je prisostvovalo 20 tisoč oziroma 15 tisoč mladih ljudi iz vseh zveznih držav. Poleg teh dveh velikih festivalov je bilo še več kot ducat manjših prireditev v raznih mestih ZDA. Tak velik sloves «folkniks» si lahko razlagamo samo s tem, da moda beat-glasbe zelo upada. Mnogo je mladih ljudi, ki se je naveličalo nadvse elementarnega izvajanja beat-glasbe. Poleg tega je «folkniksom» uspelo rešiti poslušalca iz konvencionalne pasivnosti samega poslušanja svojih pesmi, kar je «beatsom» le deloma uspelo, ko so razgreli svoje «fans» in «teenagerje», da so tulili in rjoveli kot tovarniške sirene. Pri «folksongs» pa se široke množice poslušalcev udejstvujejo pri izvajanju «ljudskih pesmi», da nastane med izvajalci in poslušalci tesen stik in skupno izvajanje.

Ob svojih nastopih stoji na primer Pete Seeger na robu odra in pri izvajanju «folksongs» istočasno dirigira svoje «fans», ki pojejo z njim, če že ne cele pesmi, vsaj refrene. Poleg tega imajo izvajalci še neko privlačnost. Pri nastopih se vedejo zelo napadalno še posebno proti malomeščanskemu svetu. To je faktor s katerim tudi računajo, ker poznajo neugodje, ki prevladuje v mladi generaciji, ki mora živeti v svetu svojih očetov. K vsemu temu je treba še dodati skrajno nezadovoljstvo mladih ljudi, ki se zbirajo okrog «folkniksov», do obstoječe komformistične družbe, do zavožene vladne vietnamske politike in nerešenih problemov integracije črncev.

Že nad dvajset let «stara» Evropa prevzema vse od Američanov, od «chewing — guma» do ljubezenske morale, zato je dokaj čudno in v tem primeru celo obžalovanja vredno, da Evropejci še niso «uvozili» te nove zvrsti glasbenega izživljanja: «folksongs». V nobeni evropski državi se še doslej ni nihče spomnil, da bi «pomladil» ljudsko pesem, jo opremil z modernim, politično kritičnim besedilom, ali z besedilom, ki bi bičal današnje navade in čas, v katerem živimo, jo uglasbil in potem predvajal.

Če hočemo biti pravični, je nekdo v Italiji že poskusil: Celentano s svojimi protikonvencionalnimi baladami o «fantu iz ulice Brook» in drugimi, vendar še zdaleč ni dosegel slovesa «folksongs» in tudi uspehov ni bilo veliko.

el-ja

KRATKE ZANIMIVOSTI

Končno so našli zvezdo svetih treh kraljev. Ameriški zvezdoslovec profesor Chamberlain z univerze v Michiganu je izračunal, da sta bila Saturn in Jupiter šest let pred starim štetjem, kajti zgodovinarji menijo, da se je Kristus rodil šest let prej, v konjukciji v odnosu do Zemlje. V tem izredno redkem položaju sta se njuni svetlobi združili ter sta morali zbuditi zaradi izredne moči vtis, da se je rodila nova zvezda.

— ● —

Angleška družba Bristol Aeroplane Plastics je pripravila na račun obrambnega ministrstva novo sintetično snov. Z njo bodo lahko zgradili čolne in ladje do razmeroma velike obsežnosti, to je do 1.000 ton nosilnosti. Številne ameriške in evropske družbe se že pogajajo za nakup licence. Doslej so menili, da se lahko uporablja plastika le za gradnjo čolnov in jaht, ker je lahka in jo je tudi lahko vzdrževati.

— ● —

Neki angleški tovarnar električnega materiala je izdelal posebno napravo, s katero se lahko regulira intenzivnost razsvetljave v stanovanjih, uradih, bolnišnicah ali hotelih na željo posameznikov, ki v njih bivajo, delajo ali se zdravijo. S to napravo se namreč regulira moč posameznih žarnic.

HOROSKOP

Veljaven od 9. do 15. januarja

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) V ljubezni bodo hudi trenutki, v katerih boste morali zbrati vso svojo razsodnost. Z ljubljeno osebo boste imeli konstruktiven razgovor. Na delu boste dosti zaslužili, a imeli boste tudi velike stroške. Bodite tudi pri tem zmerni. Pazite na svoje prebavne organe.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) V ljubezenskih zadevah boste poglobili z ljubljeno osebo neki kočljiv argument. Na delu boste imeli razne koristne zamisli in boste imeli od njih tudi mnogo koristi. Glede zdravja pazite, da si ne izpahnete noge. Vztrajajte vedno pri svojih idejah.

DVOJČKA (od 21. 5. do 20. 6.) Z ljubljeno osebo se boste nekoliko prepirali, toda iz tega ne bo nastalo nič hudega. Če boste na delu taktni, boste mnogo zaslužili. Od daljšega počitka, ki ga boste privoščili svojemu telesu, boste imeli velike koristi. Bodite vedno dobre volje.

RAK (od 21. 6. do 22. 7.) V ljubezenskih zadevah boste lahko bolj vedro nadaljevali svoj odnos. Rahla nejevolja ne sme vplivati nanj. V zvezi z delom boste potovali, kar bo zelo zanimivo. Nekdo vas bo izzval, a zmagali boste vi. Če hočete ostati pri dobrem zdravju, bodite zmerni.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Pri ljubezni bo obojestransko oboževanje, kar bo zagotovilo skladno življenje. S prijatelji se boste dobro razumeli. Na delu izpolnjujte točno svoje dolžnosti, da ne povzročite nezadovoljstva. Ozdravili boste od neke bolezni. Manj besedi in več dejanj!

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Nenadoma vam bo izpovedala svoja čustva oseba, ki vas že dolgo opazuje. Na delu boste nedvomno imeli uspeha zaradi drznih pobud. Vsekakor vas čaka napredek. Če hočete ostati zdravi, pazite se pred velikimi skoki temperature. Ne bodite preveč pedantni.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) V ljubezni bodite pogumni, toda hkrati previdni in razsodni. Pohitite in ne zamujajte priložnosti. Na delu bodite prijazni z vsemi, saj boste tako lažje napredovali. Pazite se pred prehladom. Bodite zmerni pri jedi in pijači.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 21. 11.) Če boste o neki stvari globoko razmišljali, boste odkrili nekaj važnega. Sodelujte z osebami, rojenimi pod znamenjem rib. Na delu se ne razburjajte, če vas bodo kritizirali. Da ohranite zdravje, se ne smete vdajati prehudim naporom.

STRELEC (od 22. 11. do 22. 12.) Če hočete doseči v ljubezni mir, posvetujte se z osebo, ki lahko gleda na vse stvari stvarno in nepristransko. Na delu boste dosegli precejšnji ugled, saj boste dobro opravljali svoje naloge. Z zdravjem ne pojde najbolje, saj boste nekam trudni.

KOZOROG (od 22. 12. do 20. 1.) V ljubezni se bodo dogodki razvijali nekako po načrtu. Tudi vaši svojci ne bodo mogli vplivati na vaše odločitve. Na delu vam bomo pomagali prijatelji. Neka ženska, ki jo sovražite, je poštena in vam bo le v korist. Za zdravje je potreben notranji mir.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Neka oseba potrebuje mnogo spoštovanja in ljubezni. S prijaznostjo in prisrčnostjo ji boste lahko mnogo pomagali. Na delu lahko prosite za neko uslugo. Osredotočite vse svoje energije, da dosežete neki smoter. Ne bodite preveč potrti.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) V ljubezni ne razmišljajte in ne preudarjajte preveč. Osebo, ki jo imate radi, morate ljubiti brez pridržkov in negotovosti. Na delu boste imeli več ugodnih priložnosti in pazite, da jih dobro izkoristite. Zaradi pomanjkanja vitaminov **A** in **B** boste nekam bolehni.

šport šport šport šport

DOMAČI NOGOMET

Po premoru zopet tekme III. lige

Po nedeljskem premoru bodo danes igrišča, kjer se po navadi odvija nogometno prvenstvo tretje amaterske kategorije, ponovno oživela. Enajstericam je počitek dobro dei. Nekatere so izrabile premor za trening, druge pa so med tednom tudi odigrale kako prijateljsko tekmo. Vse brez izjeme pa upajo, da si bodo v letu 1967 izboljšale položaj v lestvici, kar nam da misliti, da se bodo vsa moštva še bolj potrudila kot lani.

V skupini L bo skušala kriška Vesna izrabiti dejstvo, da bo proseško Primorje počivalo. Nogometaši iz Križa bodo skušali, kar je popolnoma možno, osvojiti v tekmi s Coop obe točki, s katerimi bi prehitela proseške tekmece. Zmaga je Križanom potrebna, ker bi s tem popravili slab vtis, ki so ga pustili v dvoboju proti Greti. Znano je, da ima Vesna svojo moč na sredini igrišča, medtem ko je napad v zadnjih kolih več ali manj razočaral. Pripomniti pa je treba, da bi ji enajsterica Coop ne smela delati preglavic.

Zelo zanimivo bo prav gotovo srečanje med Primorcem iz Trebč in Gretto. V lestvici sta si ti dve enajsterici le za točko narazen. Če bi Gretta uspešno zaključila spopad, bi Primorec ostal popolnoma osamljen na dnu lestvice. V nasprotnem primeru pa bi Trebenci prepustili zadnje mesto predstavnikom Grette. Čeprav gre za dvoboj med zadnjima v lestvici smo prepričani, da bo prav ta tekma najbolj zanimiva današnjega sporeda, ki obsega še srečanja Aurisina — Libertas Prosek, G. Viani — Rolanese in Tecnoferramenta — Libertas Barcolana.

V skupini M bo enajsterica Brega v gosteh Flaminia. Po zadnji zmagi so se Brežani tudi moralno opomogli in ker bodo verjetno nastopili v popolni postavi, smemo pričakovati povoljen rezultat. Do sedaj je enajsterica Flaminia še kar zadovoljila. Je to solidno moštvo s prodornim napadom in je trenutno v lestvici pred Bregom s točko več. Prav zaradi tega bodo skušali Brežani priti danes do celotnega izkupička, ki bi jim pripomogel, da bi se premaknili nekoliko više v lestvici. Ni pa izključeno, da bi neodločen izid zadovoljil oba današnja tekmeca.

Podlonjerska enajsterica Uniona bo morala v goste k Virtusu, ki v letošnjem prvenstvu še ni okusil grenkobe poraza. Virtus je do sedaj igral šest tekem, od katerih je pet zaključil z zmago, v eni pa je moral prepustiti točko nasprotnikom. In ti so bili Brežani. Bo tudi Unionu uspelo prisiliti današnje tekmece na delitev točk? Vse bo odvisno od igre podlonjerskega moštva. Priznati pa je treba, da je Union do sedaj bolj razočaral kot zadovoljil, zaradi česar bo moral danes ostati buden v obrambi in skušati s hitrimi protinapadi raniti nevarne tekmece. V ostalih tekmah pa se bodo spoprijeli Rosandra — Muggesana B, Don Bosco — Campanelle in Esperia — S. Anna.

B.R.

DOMAČI ŠPORT

NOGOMET

III. KATEGORIJA

Ob 10.30 v Nabrežini
Vesna — Coop

* * *

Ob 10.30 v Borgu S. Sergio
Flaminio — Breg

* * *

Ob 14.30 na stadionu «Prvi maj»
Primorec — Gretta

* * *

Ob 14.30 v Boljuncu
Rosandra — Muggesana B

NARAŠČAJNIKI

Ob 8.30 v Boljuncu
Breg — Esperia

JUNIORJI

Ob 12.15 v Boljuncu
Breg — S. Sergio

KOŠARKA

PROMOCIJSKO PRVENSTVO

Ob 11. uri na Rojcah v Gorici
Ardita — Bor

ODBOJKA

JUNIORSKO PRVENSTVO

Jutri, v ponedeljek, 9. t.m.
Ob 20. uri na igrišču Enaoli
Enaoli — Breg

* * *

Ob 19.30 na igrišču CRDA
CRDA — Sokol

* * *

Ob 20.30 na igrišču CRDA
Libertas — Bor

NOGOMET DANES

DANES NA STADIONU TRIESTINA-PIACENZA

Triestina bo danes skušala na domačih tleh priti do celotnega izkupička, ki bi pomiril duhove, dvignil moralo igralcem in pripomogel k, sicer majhnemu, izboljšanju položaja. Seveda s privoljenjem Piacenze, ki bo skušala, kot vse ostale enajsterice, rešiti vsaj točko. Caciagli še ni sestavil moštva. Sadarja se ne bo mogel poslužiti in zato ima v mislih dve varianti: najraje bi poveril Ferrari mesto prostega, v katerem se je igralec že obnesel, majico s št. 6 pa bi moral v tem primeru obleči Del Piccolo. Ima pa tudi na razpolago Da Rolda, vendar, ker ni gotov njegove forme, ne bi rad tvegal. Vsekakor bo počakal na prihod Del Piccola in šele nato se bo lahko odločil. Napad bo ostal nespremenjen, ker je tudi prisotnost Ridolfija zagotovljena.

A SKUPINA

CLIGE

(15. kolo)

TRIESTINA—PIACENZA
Alfonso Magnani

CREMONESE—PRO PATRIA
Vito Porceli

LEGNANO—MESTRINA
Ermanno Ghetti

MARZOTTO—CRDA
Lamberto Gastaldi

MONZA—BIELLESE
Sergio Fioretti

SOLBIATESE—UDINESE
Cesare Trinchieri

RAPALLO—ENTELLA
Marcello Capriccioli

TREVISO—COMO
Ippolito Trilli

VERBANIA—TREVIGLIESE
Piero Bianchi

ALIGA

(15. kolo)

ATALANTA—FIORENTINA
Sergio Gonella

FOGGIA—BRESCIA
Mario Bernardis

JUVENTUS—MANTOVA
Cesare Gussoni

LR VICENZA—CAGLIARI
Francesco De Robbio

LAZIO—BOLOGNA
Aurelio Angonese

MILAN—TORINO
Antonio Di Tonno

NAPOLI—INTER
Concetto Lo Bello

SPAL—ROMA
Bruno De Marchi

VENEZIA—LECCO
Priamo Varazzani

BLIGA

(17. kolo)

ALESSANDRIA—SALERNITANA
Alberto Picasso

CATANIA—REGGINA
Giuliano Acernese

CATANZARO—PISA
Giuseppe Palazzo

LIVORNO—POTENZA
Fulvio Pieroni

MESSINA—VERONA
Ettore Carminati

MODENA—PADOVA
Ezio Motta

NOVARA—PALERMO
Elio Schinetti

REGGIANA—GENOA
Bruno Orlando

SAMPDORIA—SAVONA
Alessandro Canova

VARESE—AREZZO
Enzo Barbaresco

SMUČANJE

VČERAJ V OBERSTAUFNU

Presenečenje v slalomu: prva Kanadčanka Greene

Francozinje pred avstrijskimi tekmicami

OBERSTAUFEN, 7. — Tekmovanje v slalomu za Memorial Barbi Henneberger, ki je veljalo tudi za svetovni pokal alpskih smučark, se je zaključilo s presenetljivo zmago 23-letne Kanadčanke Nancy Greene, ki je, posebno zaradi odlične vožnje v drugem spustu, pustila za seboj le za 10 stotink sekunde odlično Švicarko Fernande Bochatay, svetovno prvakinjo v slalomu Francozinjo Annie Famose in Christine Goitschel.

Kanadčanka je bila po prvi manche četrta pred Avstrijko Traudl Hecher, medtem ko je svetovna prvakinja v veleslalomu in kombinaciji Marielle Goitschel, ki se je poškodovala v Val d'Iseru prvič pojavila na snegu, nerodno padla in si s tem zapravila vsakršno možnost boljše uvrstitve. V drugem spustu pa je Greenova odlično in brez napak prevozila progo, kar je storila tudi Bochatayeva, medtem ko je bila Famose bolj previdna. V drugem spustu je bila tudi Hecherjeva odlična, medtem ko je Christine Goitschel počasneje prevozila progo, kar jo je stalo uvrstitev na boljše mesto.

Izid prvega letošnjega tekmovanja žensk v slalomu je naslednji:

1. **NANCY GREENE** (Kan.) 79"33 (42"18+37"15)
2. Fernande Bochatay (Šv.) 79"43 (41"31+38"12)
3. Annie Famose (Fr.) 80"9 (41"40+39"29)
4. Florence Steurer (Fr.) 80"97 (43"04+37"93
5. Christine Goitschel (Fr.) 81"14 (40"07+39"07)
6. Traudel Hecher (Av.) 81"25
7. Erika Schinegger (Av.) 81"63
8. Edith Hiltbrand (xv.) 82"39
9. Burgl Farbinger (Nem.) 82"41
10. Heidi Zimmermann (Av.) 82"77

* * *

AVESTA, 7. — Italijan Franco Nones je ponovno zabeležil izreden uspeh v smučarskem teku na 15 km, ki je bil v švedskem mestu Avesta. Nones je zasedel drugo mesto samo 4" za zmagovalcem Švedom Haraldom Perssonom. Sploh so se vsi Italijani dobro izkazali, saj so zasedli kar pet od sedmih mest.

Izid tekmovanja je naslednji:

1. **Harald Persson** (Šved.) 50'09"0
2. Franco Nones (It.) 50'13"3
3. Gianfranco Stella (It.) 50'19"0
4. Karl-Aake Asph (Šved.) 50'34"0
5. Mario Bacher (It.) 50'36"0
6. Pietro Scola (It.) 51'01"0
7. Livio Stuffer (It.) 52'03"0

C. Goitschel

Začetniški smučarski tečaj

S P D T

V drugi polovici januarja bo v organizaciji **SPDT** smučarski tečaj na Črnem vrhu, ki bo posebno primeren za mlade ljubitelje tega športa. Ker mora **SPDT** čimprej vedeti za točno število udeležencev naj se ti takoj prijavijo za vpis in informacije v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20, vsak dan od 18. do 19. ure

* * *

Ob priliki začetka tečaja, SPDT organizira v nedeljo, 15. t.m. izlet v Črni vrh.

FIS 1-A TEKME ZA SMUČARKE

Še 14 dni do lova na «Zlato lisico»

Do sedaj najavljena le imena Italijank

MARIBOR, 7. — Organizacijski odbor letošnjih alpskih FIS 1-A tekem za ženske, ki bodo v nedeljo 22. in ponedeljek, 23. t.m. na Pohorju nad Mariborom, končuje priprave za to veliko vsakoletno smučarsko prireditev. Preostalo je še 14 dni, treba pa je opraviti še številna dela, da bo teklo vse kot mora.

Po besedah predsednika organizacijskega odbora Dušana Senčarja je letos stanje nekoliko boljše, čeprav je še pred nekaj dnevi kazalo, da postane lahko kritično. Zadnji sneg je pregnal vse skrbi, kajti dovolj je, da ostane samo tako hladno kot je doslej, in snega bo dovolj. Snežna odeja pod hotelom Bellevue je namreč debela 65 cm, pri čemer je še posebej pomembno, da sestavlja njeno debelejšo plast zmrznjena podlaga. Posebna ekipa teptačev, ki bo že v nedeljo začela pripravljati progo, torej ne bo imela tako težkega posla kot lani, ko je bilo treba na progo navažati v precej težavnih okoliščinah še sneg.

Čeprav so komaj dobro poslali lepo tiskana vabila in programe v države Evrope, obeh Amerik in Azije, je že prispela prva lista s prijavami. Najbolj so pohiteli Italijani, ki so poslali naslednjo postavo tekmovalk:

Daniela Goliotto, Roselda Franceschetti, Daniela Joux, Nora Monticelli, Vittoria Anna Duilio in Giuseppina de Guio.

Kot vedno pa bomo imeli na voljo več ali manj dokončno listo tekmovalk šele po «akciji» Dušana Senčarja na velikih tekmha v tujini, od koder navadno pride z veselimi vestmi. Dušan Senčar bo odpotoval najprej v prihodnjih dneh v Grindelwald, kjer bo skušal pridobiti za nastop na Pohorju nekatere najboljše alpske smučarke, zlasti iz Francije (obeta si udeležbo Marielle Goitschel in še katere druge smučarke iz prve ekipe), iz Švice in zlasti Avstrije, kjer je bilo nekaj tekmovalk poškodovanih in si bodo verjetno želele priboriti točke za končno oceno na kar največjem številu tekem. Vsega računa prireditelj z udeležbo 70 do 80 smučark ali s spremljevalci vred na okoli 130-članskо smučarsko karavano.

Edino, kar še tare organizatorja, so finance. Na voljo ima namreč komaj dobro polovico sredstev, za vsa druga pa se bo moral še boriti tako rekoč do zadnjega dne. Toda če upoštevamo izredno pomembnost te športne prireditve, ki ima tudi posebno turistično obeležje, kakor tudi dejstvo, da je že tradicionalna mednarodna smučarska prireditev na Pohorju, smo lahko prepričani, da gospodarske organizacije niti letos ne bodo odrekle svoje pomoči.

Z. V.

Se bo tudi letos Traudl Hecher (na sliki) potegovala za pohorsko trofejo?

AVTOMOBILIZEM

AUCKLAND, 7. — Jackie Steward je z BRM zmagal v dirki za veliko nagrado Nove Zelandije pred Jimom Clarkom, ki je bil za volanom avta Coventry Climax. Borba za prvo mesto je potekala le med škotskima vozačema in se je zaključila z uspehom Stewarda še posebno, ker je Clark vozil s poškodovanim avtom. Med njim in Stewardom je namreč prišlo do rahlega trčenja, zaradi česar je Clark izgubil med potjo prednji pokrov vozila. Na tretje mesto se je uvrstil Anglež Atwood z BRM, na četrto pa Novozelandec Palmer z Repco Brabham. Avstralec Brabham, ki je spadal med favorite, je moral kmalu po startu odstopiti.

HOKEJ NA LEDU

WINNIPEG, 7. — Kanadska hokejska reprezentanca je osvojila prvo mesto na turnirju «stoletnice». Kanadčani so v zadnji tekmi premagali sovjetske hokejiste s 5:4. Končna lestvica je naslednja: 1. Kanada, 2. ČSSR, 3. SZ, 4. ZDA.

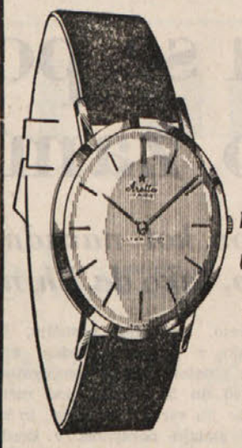

ARETTA
ULTRA THIN
med elegantnimi in preciznimi urami je najceneiša znamka
Generalno zastopstvo «LA CLESSIDRA»
Trst Piazza S. Antonio Nuovo N. 4 I. nadstropje
IMPORT EXPORT
Prodaja na veliko in drobno
Velika izbira zlatnine po tovarniških cenah!
Izreden popust — Garancija —

MEDNARODNA SPEDICIJA IN TRANSPORT
Intereuropa
KOPER-JUGOSLAVIJA
KOPER
TELEFON 21-830
TELEX 34-117
PREDSTAVNIŠTVO V TRSTU: UL. ROMA 15, TEL. 37-823

- dodeljevanje in vskladiščevanje blaga
- kvantitativni prevzem
- poslovanje na mednarodnih sejmih in razstavah
- redni zbirni promet iz evropskih centrov
- mednarodni cestni transport blaga z lastnimi kamioni
- po kopnem, po morju, po rekah in zraku
- carinjenje blaga
- transportno zavarovanje blaga
- booking ladijskega prostora
- kontrola transportnih dokumentov
- strokovno pakiranje

s svojimi poslovnimi enotami v: Kopru, Ljubljani, Mariboru, Celju, na Jesenicah, v Sežani, na Reki, v Zagrebu, Beogradu, Novem Sadu, Prevaljah, Šentilju, Dravogradu, Radgoni, Novi Gorici, na Kozini, Škofijah, v Sarajevu, Pločah, Baru, Subotici, Dimitrovgradu, Kragujevcu, Zrenjaninu, Krvavem potoku

SPLOSNA PLOVBA PIRAN
vzdržuje s svojimi tovorno potniškimi ladjami:
redno linijo okoli sveta redno linijo z Južno Ameriko redno linijo z zahodno Afriko ter nudi prevoze po vsem svetu z modernimi transportnimi ladjami od 8.000 do 18.000 ton nosilnosti.
Za vse informacije se obrnite na upravo podjetja:
«SPLOSNA PLOVBA», Piran Župančičeva ul 24 in na naše agente po vseh svetu
Telex: 035-22 035-23
Telegrami: Plovba Piran
Telefoni: 73-470 do 73-477

Autoaccessori PIPAN
Prtljažniki — Nosilci za smuči — Snežne verige — Pokrivala za radiatorje — Antifriz ter vse avtomobilske potrebščine in nadomestni deli najboljših znamk in kakovosti.
Velik parkirni prostor Takojšnje montiranje
TRST — UL. SETTEFONTANE 34

TRST Ul. Boccaccio 3
Telefon 28-373
TOVORNI PREVOZI
POŽAR ARTEMIO
v vse kraje tudi v inozemstvo

Industria Commercio Articoli Tecnici
ANTONIO QUINTAVALLE
NAVADNO IN POSEBNO ORODJE ZA MEHANIČNO DELAVNICO
NA DEBELO NA DROBNO
TRST - Ulica Battisti št. 4 Telefon 36-838

ŠPORTNIKI!
V trgovini
VELIAK - ŠPORT
v Ul. dell'Istria 13, tel. 44-237
dobite vse potrebno za smučanje in za druge panoge športa. — Kvalitetno blago po konkurenčnih cenah

TAPETNI PAPIR NAJBOLJŠIH DOMAČIH IN INOZEMSKIH PROIZVAJALCEV DOBITE PRI...
CIANO
TRST · VIALE XX SETTEMBRE 38-b

«Hotel Mantova» Vrhnika in restavracija Močilnik
vam lepo in poceni postrežeta

P MARKET
Turisti, izletniki - največjo izbiro blaga za vaše izlete imajo P - MARKETI v
● KOPRU ● SEŽANI ● NOVI GORICI

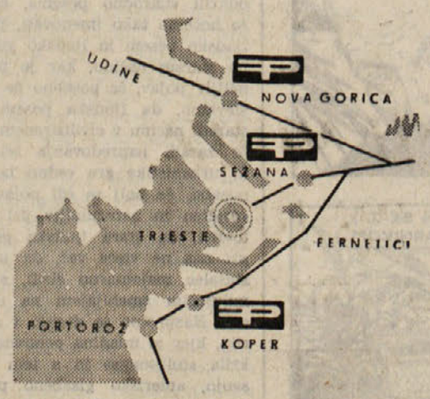

- PREHRAMBENO BLAGO
- BLAGO ŠIROKE POTROŠNJE
- SPOMINKI
- TRAVEL PAKETI
- BIFE
- MENJALNICA
- 10% POPUST PRI NAKUPU NEPREHRAMBENEGA BLAGA S TUJO VALUTO
- ODPRTO NEPRIKINJENO OD 7. DO 20. URE, OB NEDELJAH PA OD 7. DO 11. URE

P REHRANA

HOTEL SLON LJUBLJANA
TITOVA UL. 10 · TEL. 20641-43

HOTEL Z MODERNIM KONFORTOM ● PRIZNANA MEDNARODNA IN NARODNA RESTAVRACIJA ● NOČNI BAR Z MEDNARODNIM ARTISTIČNIM PROGRAMOM ● KAVARNA ● SLAŠČIČARNA ● KLUBSKI IN BANKETNI PROSTORI

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1, II., Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA st. 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — vnaprej četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir celoletna 7.700 lir — SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/1., telefon 22 207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 503-3-85 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi tržaške in goriške pokrajne se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska Trst